

Raport de Activitate

2020

CONSILIUL SUPERIOR AL PROCURORILOR

INDEPENDENȚĂ

INDEPENDENȚĂ

IMPARȚIALITATE

IMPARȚIALITATEA

SUPREMAȚIA LEGII

COLEGIALITATE

INTEGRITATE

TRANSPARENȚĂ

CONFIDENȚIALITATE

CORECTITUDINE

NUMIREA

PROMOVAREA

DEONTOLOGIA

PROFESIONALISM

CUPRINS

CONSIDERAȚII GENERALE

Activități aferente rolului constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor

- Integritatea procurorilor – obiectiv esențial
- Atitudini și poziții exprimate de Consiliul Superior al Procurorilor
- Avizarea proiectelor priorităților anuale privind activitatea Procuraturii
- Coordonarea structurii și personalului scriptic al organelor Procuraturii
- Proceduri derulate privind ocuparea funcțiilor de membri în colegiile din subordine

Activitatea Consiliului Superior al Procurorilor în materie legislativă

- Avizarea proiectelor de acte normative
- Opinii vizavi de modificările la Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură
- Dezvoltarea cadrului normativ instituțional
- Programul de dezvoltare strategică a Procuraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor pentru anii 2016-2020

Selecția și cariera procurorilor

- Aspecte generale privind gestionarea carierei profesionale a procurorilor
- Activitatea de selectare și numire a procurorilor
- Procedura de transfer a procurorilor – implementarea regulilor noi

Evaluarea și formarea profesională a procurorilor

- Evaluarea performanțelor procurorilor
- Formarea profesională a candidaților la funcția de procuror și a procurorilor în funcție
- Cumulul funcției de procuror cu activitatea didactică/științifică

Încurajarea, răspunderea disciplinară și deontologia procurorilor

- Aplicarea măsurilor de încurajare
- Deontologia procurorilor
- Elaborarea comentariului la Codul de etică al procurorilor

Alte domenii de intervenție

- Cooperarea internațională, cu instituțiile de drept naționale și cu partenerii de dezvoltare
- Activitatea membrilor Consiliului Superior al Procurorilor în cadrul grupurilor de lucru
- Transparența în activitatea Consiliului Superior al Procurorilor
- Elaborarea Strategiei de comunicare
- Contestarea Hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor

Activitatea administrativă

- Structura și statul de personal al Consiliului Superior al Procurorilor
- Bugetul Consiliului Superior al Procurorilor
- Elaborarea și aprobarea simbolurilor instituționale
- Contribuția Aparatului în asigurarea activității Consiliului Superior al Procurorilor

PRIORITĂȚILE CONSILIULUI SUPERIOR AL PROCURORILOR PENTRU ANUL 2021

ANEXE

- *Anul 2020 în cifre și date*
- *Agenda evenimentelor din anul 2020*
- *Agenda publică a Consiliului Superior al Procurorilor*
- *Avize asupra proiectelor de acte normative*
- *Instruirea profesională a personalului CSP în anul 2020*

CONSILIUL SUPERIOR AL PROCURORILOR

Raportul de activitate al Consiliului Superior al Procurorilor este un inventar nu doar al evidențelor statistice realizate în anul 2020, dar și al preocupărilor profesionale, opiniilor privind evoluțiile în sistem și al obiectivelor stabilite pentru perioada următoare de activitate.

Anul 2020 a fost o experiență neordinară, ce a impus restricții sanitare și a schimbat percepții despre modul în care o societate trebuie să își apere valorile de drept și să consolideze ordinea juridică. Ne-am confruntat, la nivel mondial, cu provocări majore și am fost determinați să identificăm soluții juridice pentru situații care nu puteau fi anticipate.

Prin întreaga activitate, Consiliul Superior al Procurorilor a urmărit să răspundă nevoii de a asigura derularea procedurilor din competența sa și să garanteze că, indiferent de constrângerile sanitare, în sistemul Procuraturii nu va fi blocată funcționarea măsurilor ce vizează cariera procurorilor.

În anul 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a marcat 10 ani de activitate, perioadă care a înregistrat mai multe evoluții vizând instituția, iar unul dintre progresele majore a fost definirea mandatului Consiliului Superior al Procurorilor în Constituție, prevedere care a consolidat esențial rolul acestei autorități publice în arhitectura organelor de stat.

Este o perioadă care oferă clar posibilitatea bilanțurilor statistice și concluziilor de substanță privind raționamentul existenței unui organ de autoadministrare.

Pentru noi a fost deosebit de importantă recepționarea avizului Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, adoptat la 20 februarie 2020 în baza demersului pe care l-a făcut Consiliul Superior al Procurorilor. Adresarea remisă forului european a expus mai multe îngrijorări referitoare la riscurile de afectare a principiului independenței procurorilor în contextul modificării legislației.

Prin punctul de vedere formulat, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni a împărtășit viziunile Consiliului Superior al Procurorilor și a reiterat necesitatea unei atenții sporite față de independența procurorilor, ca mijloc de asigurare a independenței judiciare depline.

De asemenea, pe parcursul anului 2020 au fost organizate câteva ateliere de lucru cu reprezentanți ai Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni și

ai Comisiei de la Veneția, în cadrul cărora au fost discutate subiecte de interes major: funcționarea sistemului Procuraturii și realizarea dezideratului de a oferi cetățenilor un serviciu public de înaltă calitate.

O provocare majoră, cu care s-a confruntat Consiliul Superior al Procurorilor și, de fapt, întreg sistemul Procuraturii, a fost imposibilitatea organizării Adunării Generale a Procurorilor pentru a alege alte componente ale colegiilor. Exigențele epidemiologice au determinat imposibilitatea unei astfel de ședințe.

Respectiv, având în vedere prevederile legii, durata mandatului celor trei colegii a fost extinsă.

În acest context, Consiliul Superior al Procurorilor apreciază efortul depus de către toți membrii colegiilor, care, au dat dovadă de înaltă responsabilitate pentru calitatea asumată, au continuat exercitarea mandatului și au asigurat derularea consecventă a procedurilor de evaluare a performanțelor, de selecție și a procedurilor disciplinare. Au fost evitate, astfel, blocaje instituționale, ale căror consecințe sunt greu de contabilizat, de aceea e un aspect pozitiv că nu au intervenit astfel de situații.

Una dintre preocupările Consiliului Superior al Procurorilor a fost identificarea mecanismelor relevante pentru punerea în aplicare a recomandărilor GRECO în partea ce ține de publicarea hotărârilor disciplinare în privința procurorilor. În avizele sale GRECO a atestat rezerve pe acest compartiment, care afectau respectarea principiului transparenței în activitate.

Drept răspuns, Consiliul Superior al Procurorilor a menționat constant că punerea în aplicare a mecanismului urmează să se alinieze mai multor standarde, inclusiv clauzei de confidențialitate a urmăririi penale și restricțiilor generate de datele cu caracter personal.

Efortul de evaluare a tuturor criteriilor normative ce au aplicare în acest sens a condus la elaborarea conceptului de publicare a hotărârilor disciplinare. Ulterior, au fost introduse modificări în actele normative instituționale, care să constituie suportul juridic al acestor mecanisme.

La moment, sunt în etapă de finalizare adaptările tehnice, care să asigure secretizarea acelor părți din hotărârile disciplinare, care nu pot fi făcute publice.

În anul 2020 a fost elaborat proiectul Strategiei de comunicare, inclusă în lista de priorități ale Consiliului Superior al Procurorilor pentru anul 2020 la domeniul transparenței și sporirii imaginii instituției, care urmează să parcurgă procedurile instituționale interne de aprobare.

A fost realizat și plasat pe pagina web videograficul „Rolul și misiunea Consiliului Superior al Procurorilor în două minute”, care distribuie într-o manieră non-juridică date privind activitatea instituției, explicând în câțiva pași componența și atribuțiile sale în sistemul de justiție din Republica Moldova.

Consiliul Superior al Procurorilor a avut un continuu dialog cu partenerii de dezvoltare, care a asigurat consolidarea capacităților instituționale și a contribuit la implementarea eficientă a obiectivelor de activitate.

Toate evenimentele din activitatea Consiliului Superior al Procurorilor au fost reflectate constant pe pagina electronică, opinia publică fiind informată despre inițiativele noastre și rezultatele înregistrate.

Informația oferită a fost preluată și difuzată de mass-media. Apreciem efortul profesioniștilor din redacțiile de știri care au insistat să înțeleagă, în cele mai mici detalii, evenimentele din agenda Consiliului Superior al Procurorilor, pentru a transmite publicului date obiective și corecte. Această interacțiune a oferit substanță principiului transparenței și asigură recepționarea de către societate a unui mesaj onest și imparțial.

Pentru anul 2021 Consiliul Superior al Procurorilor și-a setat mai multe priorități, toate fiind de o importanță instituțională majoră, și va continua să promoveze valorile deontologice și mesajul-cheie că activitatea procurorilor este un serviciu public, adresat cetățeanului, să implementeze abordările noi privind asigurarea integrității profesionale și să asigure că procesele de selecție se bazează pe meritocrație.

Totodată, pentru Consiliul Superior al Procurorilor rămâne a fi o temă de reflecție dezideratul de a contribui la sporirea integrității procurorilor și la consolidarea încrederii cetățenilor în activitatea Procuraturii. Toate eforturile în acest sens urmează să se bazeze pe dialog constructiv, pe conștientizare a rolului justiției în societate și trebuie să fie raportate la prevederile legii, pentru că numai așa rezultatele vor fi conforme așteptărilor de apărare a drepturilor omului.

Viziunea promovată de Consiliul Superior al Procurorilor se rezumă la dezideratul că valoarea actului de justiție se clădește zilnic, prin competență profesională, bună-credință și cultură instituțională, care trebuie să le dețină fiecare procuror.

Activități aferente rolului constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor

- **Integritatea procurorilor – obiectiv esențial**

Potrivit procedurilor constituționale, Consiliul Superior al Procurorilor deține rolul fundamental de garantare a independenței procurorilor.

Realizarea acestei misiuni reprezintă, însă, expresia modului în care interacționează măsurile ce se referă la garanțiile acordate procurorilor și dezideratul preeminent de a oferi cetățeanului un serviciu public de înaltă calitate.

Prin întreaga sa activitate, Consiliul Superior al Procurorilor se orientează spre obiectivul ca procurorii să își exercite rolul lor în societate conform standardelor de specialitate și prin conduite procesuale dar și pe dimensiunea celorlalte activități, să genereze încrederea că drepturile persoanei sunt respectate.

Abordările privind principiul independenței procurorilor sunt reflectate în multe dezbateri publice și determină polemici de percepție sau interpretare. În acest sens din spațiul public se desprind diferite controverse privind modul în care funcționează în Republica Moldova independența procurorilor și care sunt vulnerabilitățile ce o pot afecta.

Consiliul Superior al Procurorilor este conștient de importanța și sensibilitatea subiectului, iar preocupările enunțate sunt o dovadă clară că societatea înțelege valoarea și impactul felului în care se pun în aplicare prevederile constituționale de referință.

Totodată, modul în care acționează Consiliul Superior al Procurorilor se raportează la criteriile stabilite atât în normele naționale, cât și în documentele europene și internaționale.

Este o constatare clară faptul că modalitățile în care procurorii își îndeplinesc sarcinile sunt în continuă evoluție, dar aderența fermă la principiul independenței

reprezintă „nucleul dur” al efortului instituțional depus în vederea realizării la cel mai înalt nivel a actului de justiție.

Respectiv, raționamentul pe care Consiliul Superior al Procurorilor își întemeiază poziția referitoare la garantarea principiului independenței procurorilor, derivă din constatările forurilor de specialitate, care consemnează că independența nu reprezintă un privilegiu al funcționarului, dar un bun al cetățeanului.

Astfel, CCPE a stabilit că procurorii „trebuie să fie întotdeauna integri, să acționeze în conformitate cu legea, în mod echitabil, imparțial și obiectiv, să respecte și să apere drepturile și libertățile fundamentale, inclusiv prezumția de nevinovăție, dreptul la un proces echitabil și principiul egalității armelor.

Normele relevante privind activitatea procurorilor dictează că aceștia trebuie să facă dovada unei pregătiri absolute a comportamentului lor și să fie ghidați numai de voința de a asigura respectarea legii¹.

Pe parcursul anului 2020 Consiliul Superior al Procurorilor s-a convocat **în 22 de ședințe** și a **adoptat 132 de hotărâri**.

Coraportul grafic al ședințelor organizate, subiectelor examinate și al hotărârilor emise de Consiliul Superior al Procurorilor în perioada 2018-2020 se exprimă astfel:

Nr.de ordine	ANUL de referință	Numărul de ședințe	Numărul de subiecte examinate	Numărul de hotărâri emise
1.	2018	23	142	169
2.	2019	24	114	146
3.	2020	22	108	132

➤ **Atitudini și poziții exprimate de Consiliul Superior al Procurorilor**

««««««««

În contextul interesului public sporit, generat de adoptarea la 03.07.2020 a hotărârii de aplicare a sancțiunii disciplinare de eliberare din funcție a unui procuror, Consiliul Superior al Procurorilor a considerat necesar să facă unele precizări pentru asigurarea justei informări a societății.

Astfel, având în vedere condițiile stabilite de actele normative, Consiliul a consemnat că examinarea procedurii disciplinare în cauză s-a desfășurat în ședință

¹ pct.pct.51, 55-56 din Avizul Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni nr.13 din 23.11.2018 „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”

închisă, pentru a nu afecta atât regimul informațiilor cu acces limitat, cât și clauza de confidențialitate a urmăririi penale.

Complimentar, s-a notat că unele încălcări ce fac obiectul procedurii disciplinare țin de procese penale aflate în derulare, fiind interzis prin lege ca la această etapă circumstanțele în speță să fie făcute publice.

Respectiv, Consiliul Superior al Procurorilor nu a putut să se detașeze de aceste principii și a asigurat ordinea stabilită pentru situațiile când cazurile sunt examinate în ședință închisă.

Pe cale de consecință, s-a susținut că nu este posibilă publicarea integrală a hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor în situațiile când au fost adoptate în ședință închisă, dat fiind faptul că sunt susceptibile căilor de atac și, până la epuizarea acestora, nu au caracter definitiv.

Referințele făcute în spațiul public pe acest subiect inoculează ideea că sancționarea cu eliberare din funcția de procuror ar putea avea tangență cu gestionarea unor dosare de rezonanță socială sporită, însă promovarea acestei percepții nu are susținere factologică.

Consiliul Superior al Procurorilor a menționat că Legea cu privire la Procuratură stabilește criterii clare și precise în baza cărora se desfășoară procedurile disciplinare în privința procurorilor și aplicarea sancțiunilor disciplinare se aliniază exclusiv normelor legale de referință.

La fel, Consiliului Superior al Procurorilor a apreciat înalt mediatizarea activității sale, respectând valoarea interesului public pentru hotărârile adoptate, iar în considerarea fermă a necesității informării corecte a societății, a îndemnat ca datele oferite cetățenilor să nu sugereze conexiuni aparente, dar să se întemeieze pe concluzii verificate conform procedurilor prescrise de lege.

Totodată, în temeiul rolului său constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor a reiterat că are obligația de a veghea asupra echilibrului adecvat între informația de interes public și garanțiile statutului profesional, pentru a nu altera principiile de activitate a procurorilor.

Consiliul Superior al Procurorilor a asigurat opinia publică de întreaga sa deschidere pentru garantarea principiului transparenței în activitate, reflectată constant pe pagina web oficială – www.csp.md.

Consiliul Superior al Procurorilor a emis, la data de 27.11.2020 poziția instituțională cu referire la afirmații lansate în spațiul public privind prestația profesională a procurorilor la investigarea unor cauze de rezonanță, considerând necesar să intervină cu precizări pentru justa informare a cetățenilor.

În acest context, Consiliul a subliniat că statutul autonom al Procuraturii, precum și independența instituției față de puterile legislativă, executivă și judecătorească sunt principii fundamentale expres prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, iar respectarea acestora sunt elementele esențiale ale funcționării statului de drept.

Aceste standarde sunt reflectate și în constatările Curții Constituționale, care a stabilit că responsabilitatea Procuraturii în fața Parlamentului în cauze individuale, cu privire la decizii de urmărire sau neurmărire penală, este exclusă, și, astfel, acest subiect a fost clarificat la cel mai înalt nivel jurisprudențial.

De asemenea, Consiliul Superior al Procurorilor a notat că, potrivit principiilor promovate ferm de către Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni, independența și autonomia Procuraturii reprezintă componente indispensabile pentru independența justiției, poziție care a fost transmisă inclusiv și în opinia acestui for european elaborată la 20 februarie 2020 în temeiul adresării Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova.

Având respectul firesc pentru interesul public față de activitatea procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor a menționat că, pentru asigurarea reală a independenței Procuraturii, trebuie să existe un efort comun al tuturor autorităților naționale, astfel încât respectarea principiului constituțional al separației puterilor în stat și alinierea la standardele forurilor specializate internaționale să nu fie doar declarativă, dar să fie reală și eficientă.

Pornind de la rolul său constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor a susținut necesitatea unui discurs public echilibrat, dezvoltat în spiritul și litera legii, care să nu golească de conținut aderența la valorile democratice și să nu se transforme în presiuni mediatice care ar putea conduce la alterarea independenței instituției Procuraturii, semnificația căreia rezidă în a oferi un serviciu public de calitate cetățeanului.

Consiliul Superior al Procurorilor a intervenit, la data de 18.12.2020, cu poziție în vederea apărării imaginii profesionale a procurorilor, statuând asupra opiniei vizavi de abordările tendențioase și etichetările exprimate în spațiul public cu referire la corpul de procurori și instituția Procuraturii, ca fiind inacceptabile și tendențioase.

Consiliul a expus îngrijorări circumscrise preocupării insistente pentru reflectarea doar din perspectivă negativă a activității procurorilor, ceea ce, în lipsa elementelor probatorii, nu se încadrează în aria criticilor firești.

Subiectul mediatizat viza incidentul tragic produs la data de 17.12.2020, când în rezultatul aplicării armei de foc, cu regret, a avut de suferit un minor. Consiliul Superior al Procurorilor a avut preocupări pentru faptul că această situație a fost folosită în spațiul public într-o manieră neloială, prin manipularea datelor pentru a descalifica reputația unui procuror, dar și imaginea Procuraturii.

Prin construcțiile lingvistice folosite s-a adus în prim plan atenției publice informația că făptuitorul este fratele unui procuror, circumstanță care nu se află în nici o legătură cu evenimentul dramatic.

Consiliul Superior al Procurorilor a remarcat că modul speculativ de prezentare a acestui caz insuflă în mod eronat ideea că procurorul vizat ar fi avut o careva responsabilitate față de cele întâmplate, ceea ce nu a corespuns adevărului și a afectat grav reputația acestuia, precum și imaginea instituției Procuraturii în ansamblu.

Consiliul Superior al Procurorilor a dezaprobat cu fermitate utilizarea acestui subiect, în scop de influențare a opiniei publice și de radicalizare, pe baza lui, a concluziilor despre activitatea procurorilor, în condițiile în care nu a existat un raport de cauzalitate între aspectele invocate.

Totodată, Consiliul Superior al Procurorilor a notat că este regretabil ca prin asemenea procedee neloiale să fie lăsată în plan secundar descrierea nemijlocită a cazului, subliniindu-se cu prioritate relația de rudenie dintre pretinsul făptuitor și un procuror, ceea ce denotă că interesul urmărit nu a fost de a disemina particularitățile faptei nemijlocite, dar s-a dorit escaladarea unei stări de dezbinare, care nu trebuie acceptată într-o societate democratică.

În acest context, s-a subliniat că, întetirea atacurilor mediatice în adresa instituției Procuraturii, care frecvent depășesc coordonatele discursului critic și se plasează în zona intervențiilor manipulatorii și dezinformării, este o situație inadmisibilă într-un stat de drept.

Consiliul Superior al Procurorilor a reiterat că este deschis să analizeze criticile constructive, exprimate de către reprezentanții forțelor politice, cetățeni sau mass-media, precum și că are respectul ferm pentru dialogul interinstituțional cu toate autoritățile publice, totodată, a îndeamnat la un comportament civilizată în raport cu procurorii, precum și la exprimarea publică onestă și echilibrată a pozițiilor critice față de activitatea instituției Procuraturii, cu înțelegerea clară că toți sunt responsabili de dezvoltarea și progresul societății.

- **Avizarea proiectelor priorităților anuale privind activitatea Procuraturii**

În temeiul art.70 alin.(1) lit.t) din Legea nr.3/2016 și pct.4.1. lit.d) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, prin Hotărârea nr.1-13/2020 din 21.02.2020 au fost avizate prioritățile Procuraturii pentru anul 2020, prezentate de către Procurorul General, domnul Alexandr Stoianoglo și propuse pentru dezbateri, în cadrul ședinței Adunării Generale a Procurorilor din 28.02.2020.

Consiliul Superior al Procurorilor a consemnat importanța acțiunilor inerente procesului de reformare și evoluție a sistemului Procuraturii, focusate pe îmbunătățirea practicii procurorilor în domeniile ce rezultă din competențele instituționale, debirocratizarea procesului penal și ajustarea acestuia la experiențele și modelele europene, asigurarea schimbului de informații analitice între organele de drept referitor la aspecte ale dezvoltării fenomenului criminalității informatice; respectarea unui nivel înalt de protecție a datelor cu caracter personal în conformitate cu instrumentele juridice și cu standardele internaționale, precum și promovarea politicilor penale de aplicare a pedepselor alternative detenției, etc.

În concluzie, Consiliul a apreciat că prioritățile Procuraturii derivă din realitățile factologice, sunt în măsură să asigure premise necesare pentru evoluții aferente calității activității instituției și să consolideze imaginea acesteia în societate.

Prioritățile privind activitatea Procuraturii pentru anul 2020 pot fi accesate [aici](#).

• **Coordonarea structurii și personalului scriptic al organelor Procuraturii**

Pe parcursul anului 2020 Consiliul Superior al Procurorilor și-a exprimat opinia privind reorganizarea Procuraturii pe dimensiune administrativă prin **7 hotărâri**:

Nr. de ord.	Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor	Soluția adoptată
1.	nr.1-10/2020 din 30.01.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ majorarea statului de personal al Procuraturii raionului Cahul cu 1 unitate de procuror în procuratură, din contul unei unități vacante de procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale (Oficiul Sud); ❖ transformarea a 10 unități de procuror în Procuratura mun.Chișinău în 10 unități de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun.Chișinău și completarea statelor de personal ale Oficiilor Botanica, Buiucani, Centru, Ciocana, Rîșcani din cadrul Procuraturii mun.Chișinău cu câte 2 unități de adjunct al Procurorului-șef al Procuraturii mun.Chișinău, șef –adjunct al Oficiului.
2.	nr.1-23/2020 din 05.03.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ trecerea Direcției finanțe și administrare, cu toate secțiile și personalul respectiv, precum și a Secției resurse umane, din subordinea Aparatului Procuraturii Generale în subordinea directă a Procurorului General, astfel încât Aparatul Procuraturii Generale va include Secția relații publice și Secția secretariat, petiții și audiență
3.	nr.1-37/2020 din 28.05.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ modificarea statului de personal al Procuraturii municipiului Chișinău cu instituirea a două funcții de conducere: adjunct al procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău, șef al Oficiului reprezentare a învinuirii în instanța de judecată (1 unitate) și adjunct al procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău, șef-adjunct al Oficiului reprezentare a învinuirii în instanța de judecată (1 unitate) și majorarea funcțiilor de procuror în Procuratura municipiului Chișinău cu trei unități, (de la 158 la 161 de unități) din contul reducerii a cinci funcții de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău, șef-adjunct din cadrul Oficiilor Botanica, Buiucani, Centru, Ciocana și Râșcani.
4.	nr.1-60/2020 din 09.07.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ instituirea în statul de personal al Procuraturii Anticorupție și al Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, suplimentar, câte o funcție de adjunct al procurorului-șef din contul reducerii, corespunzător, a câte o unitate de procuror în procuraturile nominalizate.
5.	nr.1-66/2020 din 24.07.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ modificarea structurii interne a Procuraturii municipiului Chișinău, prin organizarea Oficiului Principal în secții, după cum urmează: <ul style="list-style-type: none"> - Secția exercitare a urmăririi penale; - Secția conducere a urmăririi penale;

		- Secția analiză și asistență metodică.
6	nr.1-81/2020 din 10.09.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ transferarea Secției relații publice și Secției secretariat, petiții și audiență ca subdiviziuni în subordinea Procurorului General; ❖ excluderea din organigrama Procuraturii Generale a subdiviziunii <i>Aparatul Procuraturii Generale</i> cu funcția publică de conducere de nivel superior – <i>șef al Aparatului Procuraturii Generale</i>.
7.	nr.1-88/2020 din 01.10.2020	<ul style="list-style-type: none"> ❖ instituirea funcției de șef – adjunct secție și majorarea, cu una unitate de specialist principal, a statutului de personal al Secției relații publice a Procuraturii Generale, din contul reducerii, corespunzător, a câte una unitate de consultant al procurorului din cadrul Secției politici, reforme și management al proiectelor și a Secției justiție juvenilă din cadrul Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății; ❖ majorarea, cu una unitate de specialist principal și cu una unitate de specialist, a statului de personal al Secției secretariat, petiții și audiență a Procuraturii Generale, din contul reducerii, corespunzător, a unei unități de specialist principal din Secția reprezentare în procedurile non-penale și implementare CEDO din cadrul Direcției judiciare și a unei unități de specialist din Secția protocol, cooperare internațională și integrare europeană din cadrul Direcției cooperare internațională și integrare europeană. ❖ majorarea, cu una unitate de specialist principal, a statului de personal al Secției achiziții publice și logistică din cadrul Direcției finanțe și administrare a Procuraturii Generale, din contul repartizării unității vacante de funcție publică.

- **Proceduri derulate privind ocuparea funcțiilor de membri în colegiile din subordine**

Realizarea acestui exercițiu instituțional a reprezentat o adevărată provocare, ținând cont de efectul măsurilor restrictive impuse de pandemia COVID-19, care pe parcursul anului 2020 a generat modificări substanțiale în modul de operare a entităților publice.

Pe această dimensiune, notăm că alegerea membrilor în colegiile subordonate Consiliului Superior al Procurorilor se realizează la Adunarea Generală a Procurorilor, însă convocarea acesteia a fost împiedicată de mai mulți factori obiectivi, care au făcut icidente alte norme legislative de extindere a duratei mandatului.

În contextul exercitării competențelor departamentale, în ședința din 28 mai 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a identificat necesitatea soluționării aspectelor organizatorice privind convocarea Adunării Generale a Procurorilor pentru data de 1 iulie 2020².

În egală măsură, Consiliul Superior al Procurorilor a identificat și subiectele pentru proiectul de agendă:

² Hotărârea CSP nr.1-36/2020 cu privire la convocarea Adunării Generale a Procurorilor

1. Alegerea membrilor în Comisia de alegeri și în Comisia de examinare a contestațiilor.

2. Alegerea membrilor procurori și a supleanților acestora în Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor și Colegiul de disciplină și etică.

3. Diverse.

În ședința din 12.06.2020, Consiliul Superior al Procurorilor a desemnat următoarea componență a Comisiei de organizare a alegerilor:

- **Irina Vîrlan**, procuror al Secției investigarea fraudelor contra mediului și intereselor publice, din cadrul Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății a Procuraturii Generale;

- **Elena Ceruța**, procuror în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale;

- **Ivan Grosu**, procuror în Procuratura mun.Chișinău;

- **Vladislav Guzik**, procuror-șef al Procuraturii raionului Ștefan Vodă;

- **Olesea Vîrlan**, procuror în Procuratura raionului Ialoveni.

Prima ședință a Comisiei de organizare a alegerilor, a fost stabilită pentru data de **15 iunie 2020**.

Totodată, ținând cont de prescripțiile normative referitoare la instituirea stării de urgență în sănătate publică³, pentru a decide asupra gestionării procedurilor aferente implicării și întrunirii unui număr mare de persoane, Consiliul Superior al Procurorilor a solicitat Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică să formuleze o recomandare privind posibilitatea, oportunitatea și eventualele riscuri ale organizării și derulării acestor exerciții de alegeri.

Potrivit răspunsului formulat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale din 16 iunie 2020 s-a consemnat că, *reieșind din faptul că, la moment, situația epidemiologică privind infecția COVID-19 în Republica Moldova este agravată, organizarea evenimentului sus-menționat, care presupune o aglomerare cu participarea a 640 de persoane, pe o durată îndelungată, reprezintă un risc sporit pentru sănătatea publică și, respectiv nu poate fi acceptat pentru a fi desfășurat la data preconizată.*

Având în vedere această opinie de specialitate, ținând cont de realitățile stării epidemiologice din țară și conștientizând necesitatea sincronizării cu măsurile de prevenție adoptate de Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică, prin *Hotărârea nr.1-54/2020 din 25 iunie 2020*, Consiliul Superior al Procurorilor a decis:

- ❖ amânarea desfășurării Adunării Generale a Procurorilor, convocată la 1 iulie 2020, pentru o dată ulterioară stabilită prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor;
- ❖ suspendarea activității Comisiei de organizare a alegerilor în colegiile din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor;

³ Hotărârea Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică nr.17 din 23.06.2020

❖ suspendarea concursului public, anunțat prin Hotărârea nr.1-35/2020 din 07.05.2020, pentru selectarea membrilor în colegiile din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor din rândul reprezentanților societății civile.

Ulterior, prin Legea nr.145 din 16.07.2020 s-a modificat Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, consemnându-se expres că „membrii aleși își exercită mandatul până la alegerea noilor membri”.

În această situație de fapt, Consiliul Superior al Procurorilor a stabilit în *Hotărârea nr.1-67/2020 din 24.07.2020* că, prin efectul art.83 alin.(6) din Legea nr.3/2016, în redacția completată prin Legea nr.145 din 16.07.2020, în vigoare din 24.07.2020, se extinde *de jure* durata mandatului actualelor componente ale Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor, Colegiului de disciplină și etică și Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor, ai căror membri aleși în conformitate cu Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr.6 din 27.05.2016 și cu hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-230/16 din 22.09.2016, nr.12-236/16 din 29.09.2016 și nr.1-8/2020 din 23.01.2020 își vor exercita atribuțiile până la alegerea noilor membri.

Totodată, Consiliul Superior al Procurorilor a monitorizat permanent situația ca toate procedurile aferente alegerii noilor componente ale colegiilor să fie organizate în cel mai scurt timp de la revocarea interdicțiilor ce decurg din instituirea stării de urgență în sănătate publică, însă la data elaborării prezentului raport de activitate acest exercițiu se afla, încă, sub rezerva imposibilității desfășurării.

➤ în perioada de raport, Consiliul Superior al Procurorilor a decis asupra activității colegiilor din subordinea sa prin **8** hotărâri (de ordin organizatoric):

Nr. de ordine	Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor	Soluția adoptată
1.	Hotărârea nr.1-8/2020 din 23.01.2020 cu privire la validarea mandatului de membru al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor	<ul style="list-style-type: none"> ❖ constatarea încetării calității de membru al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor a doamnei Adriana Eșanu, doctor în drept, conferențiar universitar, în baza cererii depuse. ❖ desemnarea doamnei Aliona Chisari-Rurak, lector superior universitar, doctor în drept, în calitate de membru al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor, pe perioada rămasă a mandatului.
2.	Hotărârea nr.1-9/2020 din 30.01.2020 cu privire la validarea mandatului de membru al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor	❖ desemnarea domnului Andrei Pascari , procuror pentru misiuni speciale, în calitate de membru al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor, pe perioada rămasă a mandatului.
3.	Hotărârea nr.1-34/2020 din 07.05.2020 cu privire la încetarea calității de membru al Colegiului de disciplină și etică;	❖ constatarea încetării calității de membru al Colegiului de disciplină și etică a domnului Ștefan Șaptefraț , în legătură cu eliberarea sa din funcția de procuror.

4.	Hotărârea nr.1-35/2020 din 07.05.2020 cu privire la anunțarea concursului pentru alegerea membrilor colegiilor din rândul societății civile	❖ anunțarea concursului public pentru persoanele care întrunesc condițiile stabilite de art.20 alin.(1) lit.a)-c), art.69 alin.(6) și alin.(7) și art.83 alin.(4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, pentru selectarea membrilor în Colegiile din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor din rândul reprezentanților societății civile:
5.	Hotărârea nr.1-36/2020 din 28.05.2020 cu privire la convocarea Adunării Generale a Procurorilor	❖ convocarea Adunării Generale a Procurorilor în ziua de 1 iulie 2020
6.	Hotărârea nr.1-47/2020 din 12.06.2020 cu privire la constituirea Comisiei de organizare a alegerilor în colegiile din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor	❖ desemnarea componenței a Comisiei de organizare a alegerilor și stabilirea primei ședințe a Comisiei pentru data de 15 iunie 2020 .
7.	Hotărârea nr.1-54/2020 din 25.06.2020 cu privire la proceduri organizatorice aferente alegerilor membrilor colegiilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor	❖ amânarea desfășurării Adunării Generale a Procurorilor convocată la 1 iulie 2020, pentru o dată ulterioară. ❖ suspendarea activității Comisiei de organizare a alegerilor în colegiile din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor. ❖ suspendarea concursul public pentru selectarea membrilor în colegiile din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor din rândul reprezentanților societății civile.
8.	Hotărârea nr.1-67/2020 din 24.07.2020 cu privire la duratei mandatului membrilor colegiilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor	❖ extinderea mandatului membrilor colegiilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor până la alegerea noilor membri

Activitatea Consiliului Superior al Procurorilor în materie legislativă

- **Avizarea proiectelor de acte normative**

Activitatea de efectuare a cercetărilor și analizelor pentru elaborarea opiniilor (avizelor) Consiliului Superior al Procurorilor pe marginea proiectelor de legi, a actelor normative, precum și a altor documente relevante, se reflectă *infra*, în indicatorii statistici:

1. Aviz asupra proiectului Hotărârii Guvernului privind regimul juridic al cadourilor (*Anexa nr.4*);
2. Aviz asupra Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.89/2018 (*Anexa nr.5*);
3. Aviz asupra proiectului Strategiei și a Planului de acțiuni pentru Asigurarea Independenței Sectorului Justiției pentru anii 2020-2023 (*Anexa nr.6*);
4. Aviz asupra proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (*regresul în contextul condamnării Republicii Moldova de către Curtea europeană a drepturilor omului*) (*Anexa nr.7*);
5. Aviz repetat asupra proiectului Legii pentru modificarea unor acte normative (*regresul în contextul condamnării Republicii Moldova de către Curtea europeană a drepturilor omului*) (*Anexa nr.8*);
6. Propuneri și obiecții asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.13/2020) (*Anexa nr.9*);
7. Aviz asupra Planului de acțiuni pentru anii 2021-2023 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.281/2018 (*Anexa nr.10*);
8. Opinie privind modificările la Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (*Anexa nr.11*);
9. Aviz asupra Raportului Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2019 (*Anexa nr.12*);
10. Aviza asupra setului de măsuri privind implementarea Observațiilor finale ale Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (*Anexa nr.13*);
11. Aviz privind propunerile de modificare a Legii securității statului nr.618/1995 în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.25/2020 (*Anexa nr.14*);
12. Punctul de vedere asupra sesizării Curții Constituționale, prin care s-a solicitat efectuarea controlului constituționalității prevederilor art.12 alin.(7) și (8) din Legea securității statului nr.618/1995, sesizarea nr.69a/2020 (*Anexa nr.15*).

Totodată, se relevă că în luna ianuarie 2020 Ministerul Justiției a solicitat (*nr.02/334 din 14.01.2020*) tuturor instituțiilor de specialitate formularea propunerilor/comentariilor asupra Strategiei și a Planului de acțiuni pentru Asigurarea Independenței și Integrității Sectorului Justiției pentru anii 2020-2023.

Consiliul Superior al Procurorilor, urmare a examinării documentelor nominalizate, a împărtășit dezideratul de a asigura actului de justiție cel mai înalt nivel de calitate și, din această perspectivă, s-a aliniat eforturilor de a spori eficiența activității sistemului Procuraturii, în corespundere cu standardele internaționale.

Având în vedere raționamentele de referință, Consiliul Superior al Procurorilor a exprimat deschiderea de a participa activ în procedurile aferente elaborării și implementării reformelor în sectorul justiției, considerând că prin efort comun, dialog onest, comunicare publică și implicare pro-activă a tuturor părților interesate, rezultatele

acestora vor fi în măsură să sprijine demersul de îmbunătățire a indicatorilor de încredere a societății.

Respectiv, au fost identificate unele aspecte care, în opinia Consiliului necesitau revizuirea și în acest context, au fost prezentate propunerile și obiecțiile asupra **Planului de acțiuni de implementare a Strategiei pentru Asigurarea Independenței și Integrității Sectorului Justiției** (*a se vedea Anexa nr.6*).

De asemenea, la nivel instituțional, în decursul anului 2020, pentru informarea membrilor Consiliului Superior al Procurorilor despre politicile de stat, modificări de acte normative, proiecte de legi, strategii adoptate sau în curs de elaborare, subdiviziunea specializată din cadrul Aparatului Consiliului Superior al Procurorilor a întocmit și a desiminat periodic rapoarte și/sau sinteze asupra ședințelor de Guvern și Parlament (*per total 24 sinteze /rapoarte desiminate instituțional*).

- **Opinii vizavi de modificările la Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură**

- În lunile aprilie și iulie 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a examinat **proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative**, prezentat spre avizare și, respectiv, spre reavizare de către Ministerul Justiției, obiectivul căruia vizează **stabilirea regulilor pentru acțiunea de regres în contextul încălcărilor constatate de către Curtea europeană a drepturilor omului** și a expus poziția instituțională.

Consiliul a susținut, de principiu, mecanismul de referință cu specificarea că acesta urmează să se alinieze la aprecierile instanței de jurisdicție constituțională privind limitele acțiunii de regres în privința judecătorilor/procurorilor, potrivit cărora temei al acesteia este sentința de constatare a vinovăției.

În contextul discuțiilor din spațiul public privind inițiativa de modificare a procedurii de regres în privința judecătorilor și procurorilor, Consiliul Superior al Procurorilor s-a expus public prin comunicatul din 07.07.2020, postat pe pagina web, considerând că se impun precizări privind soluția normativă propusă pe această dimensiune.

Având respectul firesc pentru eforturile autorităților de asigurare, la nivel național, a unui cadru legislativ clar, precis și conform standardelor internaționale, Consiliul Superior al Procurorilor a apreciat aspirația de a oferi cel mai bun răspuns așteptărilor de remediere a omisiunilor invocate de mecanismele de monitorizare.

Respectiv, Consiliul Superior al Procurorilor a analizat Proiectul de lege care vine să modifice aspecte importante din procedura de regres în privința procurorilor și a prezentat opinia instituțională, care poate fi accesată la [linku-ul: Aviz la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative \(procedura de regres\).pdf \(csp.md\)](#) și [linku-ul: Aviz repetat la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative \(procedura de regres\).pdf \(csp.md\)](#).

Potrivit avizelor elaborate, se susține, de principiu, necesitatea îmbunătățirii procedurii în speță, însă au fost evidențiate mai multe îngrijorări aferente conceptului promovat.

Astfel, Consiliul Superior al Procurorilor a notat că există mai multe riscuri deduse din instituirea posibilității de înaintare a acțiunii de regres în temeiul sancționării disciplinare a procurorului, deoarece nu coroborează cu standardele de independență și imparțialitate.

Această poziție Consiliul Superior al Procurorilor o acordează cu constatările din Hotărârea nr.23 din 25 iulie 2016 a Curții Constituționale, care a statuat expres că reglementările în această materie sunt constituționale în măsura în care acțiunea de regres se bazează pe o sentință pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național.

Rezultă în mod cert că doar vinovăția penală, stabilită prin sentință, poate să justifice depunerea acțiunii de regres, care urmează a fi examinată în condițiile legii pentru a se vedea dacă poate fi angajată răspunderea patrimonială a procurorului.

De asemenea, Consiliul Superior al Procurorilor a identificat și a argumentat unele rezerve ce decurg din definiția termenului de intenție și neglijență gravă propusă pentru dezbateri, care nu este suficient de clară și previzibilă.

Particularitățile reliefate au un grad înalt de sensibilitate juridică și urmează a fi tratate cu prudență pentru a se asigura că garanțiile statutului procurorilor nu sunt afectate.

Pe cale de consecință, Consiliul Superior al Procurorilor a venit cu propuneri de reformulare a unor texte de lege, justificându-și raționamentele și oferind soluții de îmbunătățiri.

Consiliul Superior al Procurorilor menționează că legea trebuie să prevadă clar și cu multă atenție limitele răspunderii juridice a judecătorilor și procurorilor reieșind din rolul constituțional ce le revine într-o societate, raportat la criteriul firesc că aceste categorii profesionale pot realiza un act de justiție eficient doar în condițiile lipsei presiunilor asupra lor.

Din perspectiva competențelor atribuite de Constituție, pentru Consiliul Superior al Procurorilor acest exercițiu legislativ este semnificativ și instituția a exprimat deschidere pentru toate activitățile considerate necesare, astfel încât cetățenii să beneficieze de un cadru normativ consolidat și aliniat principiilor de drept.

➤ În luna iulie 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a examinat **proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.13/2020)** și, în contextul exercitării atribuțiilor departamentale, a reiterat disponibilitatea de a susține inițiativele Ministerului Justiției menite să consolideze garanțiile de independență și imparțialitate a procurorilor.

Consiliul a împărtășit dezideratul de a asigura actului de justiție cel mai înalt nivel de calitate și, din această perspectivă, s-a alineat eforturilor de a spori eficiența activității sistemului Procuraturii, în corespundere cu standardele internaționale.

Având în vedere raționamentele de referință, Consiliul Superior al Procurorilor a exprimat deschiderea de a participa activ în discuțiile privind mecanismul de realizare a procedurilor aferente selectării candidatului la funcția de Procuror General, considerând că prin implicare pro-activă a tuturor părților interesate, rezultatele de îmbunătățire a cadrului normativ vor fi în măsură să sprijine demersul de consolidare a încrederii societății.

Respectiv, urmare a studierii proiectului vizat, au fost identificate unele aspecte care ar putea fi revizuite și a fost prezentat tabelul cu sugestii privind ajustările considerate relevante.

Concomitent, s-a menționat că anterior Consiliul Superior al Procurorilor a analizat un proiect de lege pentru modificarea *Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură*, elaborat în comun cu Procuratura Generală, care vizează reglementarea duratei mandatului membrilor Consiliului și a colegiilor din subordine.

Respectiv, Consiliul a susținut conceptul nominalizat, considerând că, pentru consecvență, ar fi relevant ca acesta să fie integrat în proiectul de modificare a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură și să reprezinte o singură inițiativă consolidată de ajustare a prevederilor acestei legi la schimbările jurisprudențiale.

➤ În luna septembrie 2020 a fost remisă în adresa Ministerului de Justiție **Opinia privind necesitatea modificărilor în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (Anexa nr.16)**.

Urmare a studierii prevederilor legale în această materie, au fost identificate unele aspecte importante care, în opinia Consiliului Superior al Procurorilor, ar putea fi revizuite, motiv din care au fost prezentate propuneri considerate relevante cu referire la:

- I. Componența Consiliului Superior al Procurorilor;
- II. Consolidarea garanțiilor mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor;
- III. Durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor;
- IV. Statutul Colegiilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor;
- V. Fortificarea statutului Inspecției procurorilor;
- VI. Aspecte privind semnarea hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor.

În anul 2020 au fost aduse modificări Legii nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, implicit, și algoritmului de funcționare a Consiliului Superior al Procurorilor.

Actele normative care au introdus amendamente sunt:

- **Legea nr.6 din 06.02.2020, în vigoare din 28.03.2020**, care a operat modificări la articolele **11** și **80** din Legea 3/2016 cu referire la atribuțiile Procurorului General și ale Președintelui Consiliului Superior al Procurorilor de efectuare a controlului intern managerial;

- **Legea nr.145 din 16.07.2020, în vigoare din 24.07.2020**, prin care au fost excluse alineatele (2¹) și (2²) din articolul **11** cu referire la instituirea procedurii de numire a Procurorului General interimar, precum și modificarea articolului **17** despre procedura de numire în funcția Procurorului General. Totodată au fost introduse schimbări și în articolele **19, 20, 21, 23, 29, 54, 58, 70, 83, 87**, cu referire la *cariera procurorilor; dreptul persoanelor cu o vechime în muncă de 10 ani în funcții de procuror, judecător, avocat de a candida la funcția de procuror fără a susține examenul în Comisia de absolvire a Institutului Național al Justiției; procedura de înscriere în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante; termenii de evaluare a performanțelor*

procurorilor; instituirea noii proceduri de transfer a procurorilor; extinderea duratei mandatului actualelor componente ale Colegiilor din subordinea Consiliului

- **Legea nr.205 din 26.11.2020, în vigoare 25.12.2020** care a introdus schimbări în articolele **11, 36, 38, 40, 43, 44, 49, 53** și în **Capitolul VII** (prin instituirea art. 38¹) modificări care vizează *stabilirea regulilor pentru acțiunea de regres în contextul încălcărilor constatate de către Curtea europeană a drepturilor omului.*

- **Legea nr.257 din 16.12.2020, în vigoare din 01.01.2021**, care a modificat articolul **90** din Legea nr.3/2016, ce vizează *personalul Procuraturii.*

- **Dezvoltarea cadrului normativ instituțional**

În perioada de raport, Consiliul Superior al Procurorilor a decis referitor la modificarea cadrului normativ instituțional prin **4 hotărâri**, și anume:

1. Hotărârea nr.1-40/2020 din 28.05.2020 – cu privire la modificarea unor acte normative ale Consiliului Superior al Procurorilor.

Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor a fost modificat sub aspectul instituirii regulilor de evaluare a candidaților la funcțiile de membri ai colegiilor din rândul societății civile și a supleanților acestora, precum și modul lor de selectare.

Amendamentele la *Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică* au vizat clarificarea unor aspecte referitoare la mandantul președintelui și a membrilor Colegiului în speță.

2. Hotărârea nr.1-42/2020 din 28.05.2020 cu privire la demersul de revizuire a unor prevederi din *Regulamentul cu privire la aplicarea măsurilor de încurajare a procurorilor și acordarea distincțiilor Procuraturii.*

Consiliul Superior al Procurorilor a concluzionat că nu este argumentată modificarea Regulamentului vizat.

3. Hotărârea nr.1-100/2020 din 22.10.2020 cu privire la modificarea unor acte normative ale Consiliului Superior al Procurorilor.

Remanierile actelor instituționale au fost dictate de amendamentele la Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, operate prin Legea nr.145 din data de 16.07.2020, fiind vizate inclusiv procedurile ce țin de accesarea în funcția de procuror și modul de realizare a transferului.

Pentru reglementarea subsecventă a procedurii de transfer a procurorului, a fost identificată soluția de introducere a unui capitol separat în Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, care să dezvolte mecanismul stabilit în Legea nr.3/2016.

În egală măsură, a fost necesară racordarea la dispozițiile art.22 alin.(5) din Legea nr.3/2016 a prevederilor din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor în partea ce se referă la ținerea Registrului candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante și structura compartimentelor acestuia.

Adițional, o atenție deosebită a fost acordată reglementării, la nivel subsecvent, a modalității de accesare în funcția de procuror a persoanelor care au exercitat funcția de procuror, judecător sau avocat cel puțin 10 ani, fiind stipulate operațiunile administrative

necesar a fi îndeplinite pentru procedura de selecție a lor în vederea încadrării în circuitul instituțional de numire pe post.

Totodată, Consiliul Superior al Procurorilor reține și necesitatea modificării prevederilor din Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și carieră a procurorilor, din perspectiva armonizării cu cadrul normativ superior a regulilor aplicabile în procesul de evaluare a candidaților la funcția de procuror, care participă la concurs în condițiile art.20 alin.(3¹) din Legea nr.3/2016.

În acest mod, amendamentele stabilesc mecanismele referitoare la consemnarea rezultatului final al evaluării persoanelor menționate, în baza căruia vor fi înscrise în Registrul candidaților pentru suplینirea funcțiilor vacante.

4. Hotărârea nr.1-132/2020 din 18.12.2020 cu privire la modificarea unor acte normative ale Consiliului Superior al Procurorilor.

Astfel, urmărind scopul respectării regimului datelor cu caracter personal, precum și al altor informații cu acces limitat, a fost identificată soluția privind publicarea hotărârilor disciplinare ale Consiliului și ale Colegiului de disciplină și etică pe pagina web oficială a instituției, cu înlăturarea informațiilor ce vizează: numele și prenumele autorului sesizării privind comiterea abaterii disciplinare în cazul persoanei fizice, locul și data de naștere a persoanelor, domiciliul și/sau reședința acestora, numărul de telefon (cu excepția celui de serviciu), numărul de identificare personal, numărul de asigurare medicală, numărul de asigurare socială, date bancare, numărul de înmatriculare a automobilului (cu excepția celui de serviciu), date despre starea de sănătate (indiferent de maladie), adresa de e-mail, etc.

- **Programul de dezvoltare strategică a Procuraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor pentru anii 2016-2020**

Scopurile strategice ale PDS au fost focusate, în special, pe următoarele domenii:

I. Consolidarea și modernizarea organizării, modului de funcționare, managementului și eficienței Procuraturii - ca instituție independentă și eficientă în cadrul sistemului de justiție. (*PG și CSP sunt instituțiile responsabile de executare*);

II. Perfecționarea continuă a cunoștințelor și abilităților profesionale; consolidarea integrității și responsabilității Procuraturii, a procurorilor și personalului Procuraturii. (*Această sarcină este realizată de ambele instituții împreună cu Institutul Național al Justiției*);

III. Promovarea calității justiției în vederea asigurării respectării drepturilor omului. (*În acest domeniu implicarea activă a Procuraturii este esențială*).

Se constată nivelul adecvat de realizare a acțiunilor prevăzute în Programul de dezvoltare strategică a Procuraturii și a Consiliului Superior al Procurorilor pentru anii 2016-2020.

Totodată, obiectivele care au fost realizate parțial sau a căror implementare necesită timp suplimentar, vor fi formulate pentru continuitate în alte documente de politici instituționale.

Selecția și cariera procurorilor

- **Aspecte generale privind gestionarea carierei profesionale a procurorilor**

Procedurile de concurs au derulat conform reglementărilor stabilite de actele normative corespunzătoare:

- ❖ **Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură (Capitolul V);**
- ❖ **Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor (punctul 8),** aprobat prin Hotărârea nr.12-225/2016 din 14.09.2016;
- ❖ **Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și**

carieră a procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.12-14/17 din 23.02.2017;

- ❖ **Regulamentul privind organizarea și funcționarea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor și modul de evaluare a performanțelor procurorilor,** aprobat prin Hotărârea nr.12-256/16 din 22.12.2016.

Condiția obligatorie pentru aplicare la concurs, pentru toate categoriile de beneficiari, este înscrierea în *Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante* la data anunțării concursului, cu excepția procurorilor care solicită un transfer.

La data de 16.07.2020, prin Legea nr.145 a fost modificată Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, fiind vizate inclusiv procedurile ce țin de accesarea în funcția de procuror și modul de realizare a transferului.

Astfel, conform redacției noi, art.20 alin.(3¹) și art. 23 alin.(4¹) din Legea nr.3/2016 prevede că la funcția de procuror poate candida persoana care a exercitat funcția de procuror, judecător sau avocat cel puțin 10 ani și a cărei funcție a încetat din motive neimputabile ei poate candida. În acest caz, persoana poate candida fără susținerea examenului în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției. La aprecierea candidatului la funcția de procuror care participă la concurs în condițiile art. 20 alin. (3¹), punctajul obținut în concurs, acordat în mărime de până la 100%, îl constituie punctajul Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor.

În rezultatul actualizării și alinierii actelor instituționale cu caracter normativ la prevederile Legii nr.3/2016, prin **Hotărârea nr.1-100/2020 din 22 octombrie 2020**, Consiliul Superior al Procurorilor a concluzionat asupra modificărilor la Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor și Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și carieră a procurorilor.

În context, s-a considerat necesară racordarea la dispozițiile art.22 alin.(5) din Legea nr.3/2016 a prevederilor din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor în partea ce se referă la ținerea **Registrului candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante** și structura compartimentelor acestuia.

Astfel, potrivit modificărilor operate la punctul 8.1 din Regulament, Registrul include următoarele compartimente:

1) lista candidaților la funcțiile vacante de procuror, cu 3 secțiuni separate referitoare la absolvenții Institutului Național al Justiției, persoanele menționate la art.20 alin.(3) din Legea nr.3/2016 și persoanele menționate la art.20 alin.(3¹) din Legea nr.3/2016;

2) lista procurorilor care solicită promovarea, cu 2 secțiuni separate referitoare la procurori care solicită numirea în funcția de procuror în procuratura specializată și procurori care solicită numirea în funcția de procuror în Procuratura Generală;

3) lista procurorilor care solicită numirea în funcția de procuror-șef sau de adjunct al procurorului-șef.

De asemenea, a fost modificat **Regulamentul cu privire la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor și procedura de selecție și carieră a procurorilor** din perspectiva armonizării cu cadrul normativ superior a regulilor aplicabile în procesul de evaluare a candidaților la funcția de procuror, care participă la concurs în condițiile art.20 alin.(3¹) din Legea nr.3/2016 (*persoana care a exercitat funcția de procuror, judecător sau avocat cel puțin 10 ani și a cărei funcție a încetat din motive neimputabile ei*).

În acest mod, amendamentele stabilesc mecanismele referitoare la consemnarea rezultatului final al evaluării persoanelor menționate, în baza căruia vor fi înscrise în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante.

Potrivit reglementărilor de referință, pentru candidatul la funcția de procuror care participă la concurs în condițiile art.20 alin.(3¹) din Legea nr.3/2016, punctajul obținut în baza fișei de evaluare, în mărime de până la 100%, constituie rezultatul final al evaluării și se consideră ales candidatul care are cel mai înalt punctaj la concurs. În caz de punctaj egal la Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, Consiliul va desemna câștigătorul concursului.

- **Activitatea de selectare și numire a procurorilor**

În perioada de timp ianuarie-decembrie 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a derulat **5 concursuri pentru selecția și cariera procurorilor**:

- **între candidații la funcția de procuror, în temeiul vechimii în muncă, care au susținut examenul de capacitate – 2 concursuri pentru suplinirea a 25 de posturi** (*vezi aici*); <http://www.csp.md/concursuri-pentru-functia-de-procuror>
- **între procurorii în funcție – 3 concursuri pentru suplinirea a 31 de posturi** (*vezi aici*). <http://www.csp.md/concursuri-pentru-functia-de-procuror>

Cele 31 de funcții anunțate între procurorii în funcție vizează:

- **1** – procuror-șef al procuraturii specializate,
- **13** – procurori-șefi ai procuraturilor teritoriale;
- **1** – adjunct al procurorului-șef al procuraturii teritoriale;
- **1** – procuror în secția Procuraturii Generale;
- **9** – procurori în procuraturile specializate;
- **6** – procurori în procuraturile teritoriale.

În această ordine de idei, **Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor** s-a întrunit în **8 ședințe** și a supus procedurii de selecție **76** de candidați (*Raportul de activitate, vezi aici*): <http://www.csp.md/sites/default/files/2021-02/raport%20CSCP.pdf>

❖ **22 de candidați la funcția de procuror din rândul absolvenților**

Institutului Național al Justiției;

❖ **32 de candidați la funcția de procuror în temeiul vechimii în muncă;**

❖ **22 de candidați din rândul procurorilor** (în cadrul concursurilor pentru ocuparea unor funcții de conducere în organele procuraturii, promovare sau transfer în altă procuratură/subdiviziune).

Urmare a concursurilor organizate în anul de referință au fost numiți în funcție:

➤ **17 candidați la funcția de procuror:** **2** – din rândul absolvenților Institutului Național al Justiției, promoția anului 2019, **15** – în temeiul vechimii în muncă.

➤ **17 procurori (prin procedura de promovare):** **6** – în funcții de procurori-șefi în procuraturile teritoriale, **1**- în funcția de procuror-șef în procuratura specializată, **5** procurori în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, și **4** procurori în Procuratura Anticorupție, **1** procuror în Secția din cadrul Procuraturii Generale.

Totodată, **21 de procurori au fost transferați** în alte subdiviziuni ale procuraturii în temeiul prevederilor pct.8,15 din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, prin procedura simplificată

După modificările operate prin Legea nr.145 din 16.07.2020 la **art.54 alin.(1)** din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, Consiliul Superior al Procurorilor și-a exprimat consimțământul pentru **transferul a încă 14 procurori.**

La finele anului (31.12.2020), din totalul de **720** de posturi de procuror, erau ocupate **638** de posturi, vacante - **55** de posturi și temporar vacante – **27**.

Dinamica statistică a gestionării și ocupării funcțiilor de procuror în anul 2020 poate fi vizualizată prin intermediul datelor tabelor ce urmează:

Ocuparea funcțiilor de procuror la data de 31.12.2020				
<i>Unitatea structurală</i>	<i>Posturi de procuror</i>			
	Total	Ocupate	Vacante	Temporar vacante
Procuratura Generală	90	81	6	3
Procuraturile specializate	102	86	11	5

Procuraturile teritoriale	528	471	38	19
TOTAL	720	638	55	27

**Experiența profesională a procurorilor (în ani) în perioada 2018-2020
la data de 31 decembrie**

<i>Vechime în funcție</i>	<i>Numărul de procurori</i>		
	2018	2019	2020
până la 3 ani	102	103	101
de la 3 la 10 ani	181	17	177
de la 11 la 20 ani	269	265	257
de la 21 la 30 ani	96	93	96
de la 31 la 40 ani	8	8	7
peste 41 ani	-	-	-
TOTAL	656	640	638

Coraportul procurorilor după identitatea de gen

<i>Unitatea structurală</i>	<i>Procurori în funcție la data de 31.12.2020</i>				
	Total per unitate	Femei		Bărbați	
		Nr.	%	Nr.	%
Procuratura Generală	81	33	<i>40,74</i>	48	<i>58,53</i>
Procuraturile specializate	86	24	<i>27,9</i>	62	<i>72,09</i>
Procuraturile teritoriale	471	143	<i>30,36</i>	328	<i>69,62</i>
Total	638	200	<i>31,34</i>	438	<i>68,65</i>

Coraportul procurorilor conducători după identitatea de gen

<i>Unitatea structurală</i>	PROCURORI-ȘEFI, ADJUNCTI AI PROCURORILOR-ȘEFI		
	<i>la data de 31.12.2020</i>		
	Total per unitate	Bărbați	Femei
Procuratura Generală	22	19	3
Procuraturile specializate	13	12	1
Procuraturile teritoriale	89	81	8
TOTAL	124	112	12

În decursul anului 2020 s-au vacantat **34 de posturi**, procurorii fiind eliberați din funcție pentru următoarele motive:

- **30** – prin demisie, în baza cererilor depuse din proprie inițiativă;
- **2** – ca urmare a aplicării sancțiunii disciplinare de concediere;
- **1** – în legătură cu atingerea plafonului de vârstă;

- **Procedura de transfer a procurorilor – implementarea regulilor noi**

Prin **Hotărârea nr.1-100/2020 din 22 octombrie 2020**, Consiliul Superior al Procurorilor a modificat regulile procedurii de transfer a procurorilor și a stabilit modalități mai flexibile pentru derularea acestui exercițiu instituțional.

Amendamentele de referință transpun în practică mecanismul legislativ instituit prin Legea nr.145 din 16 iulie 2020, conform căruia transferul se realizează de Consiliu, la propunerea Procurorului General.

Totodată, conform prescripțiilor, propunerea Procurorului General, înaintată Consiliului Superior al Procurorilor, trebuie să corespundă următoarelor condiții cumulative: să fie motivată, să fie însoțită de cererea privind transferul, precum și să includă informații despre cariera procurorului, situația posturilor vacante și mențiunea cu privire la rezultatul consultării opiniei procurorilor-șefi din subdiviziunile implicate.

Pentru a se pronunța asupra unei propuneri de transfer, CSP urmează să analizeze raționamentele care au generat solicitarea, să verifice existența consimțământului, motivația procurorului, asupra cărora membrii pot acorda întrebări de concretizare

A fost modificat Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, prin introducerea unui nou capitol - **nr.8¹ Procedura de transfer**.

Urmare a acestui exercițiu normativ, în perioada octombrie-decembrie a anului 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a înregistrat **16 demersuri** ale Procurorului General, cu propunerea de transfer a procurorilor

Raportând prevederile cadrului normativ relevant la circumstanțele individuale ce rezultau din propunerile de referință Consiliul Superior al Procurorilor și-a exprimat consimțământul pentru **transferul a 14 procurori**.

Evaluarea și formarea profesională a procurorilor

- **Evaluarea performanțelor procurorilor**

Evaluarea procurorilor reprezintă o componentă importantă a independenței funcționale și, pe cale de consecință, Consiliul Superior al Procurorilor analizează cu atenție sporită acest domeniu de competență, manifestând susținere pentru inițiativele de consolidare a procedurilor de referință.

Pe parcursul anului 2020, Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor s-a convocat în **8** ședințe (*Raportul de activitate vezi aici*).

<http://www.csp.md/sites/default/files/2021-02/raport%20CEPP.pdf>

În rezultatul desfășurării procedurii de evaluare, Colegiul a evaluat în mod ordinar și extraordinar **91** de procurori, a adoptat **91** de hotărâri și a atribuit calificativele „**Foarte bine**” și „**Excelent**”.

Evaluarea și instruirea procurorilor a constituit în permanență o prioritate în dialogul Consiliului Superior al Procurorilor cu partenerii de dezvoltare.

Astfel, la data de **13 februarie 2020**, Consiliul a avut o întâlnire cu domnul Eric Minnegheer, expert judiciar/lider de echipă și Katya Dormisheva, expert în formare judiciară, pentru definitivarea reperelor aferente activităților ce vizează consolidarea procedurilor de evaluare a procurorilor, care urmează a fi implementate în contextul colaborării interinstituționale.

Agenda discuțiilor a cuprins organizarea, pe parcursul anului 2020, a atelierelor de lucru și meselor rotunde cu implicarea tuturor părților interesate, pentru discuții privind îmbunătățirea proceselor de selecție, evaluare și promovare a procurorilor.

Concomitent, pe parcursul dialogului au fost apreciate posibilitățile conjugării eforturilor în vederea asigurării calității practice înalte a seminarelor pentru procurori, privind etica profesională și procedurile disciplinare, instruire care dau conținut culturii instituționale.

- **Formarea profesională a candidaților la funcția de procuror și a procurorilor în funcție**

Formarea profesională inițială a candidaților la funcția de procuror

Formarea inițială reprezintă instruirea specialiștilor cu studii juridice superioare și este, după caz, una dintre condițiile obligatorii pentru numirea în funcția de judecător sau de procuror.

În aceeași ordine de idei, menționăm că formarea inițială în cadrul Institutului Național al Justiției, organizată în colaborare cu Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor, este o garanție a competenței și profesionalismului viitorilor judecători și procurori prin aplicarea standardelor de instruire profesională în domeniu.

Pentru realizarea activității de instruire inițială a candidaților la funcția de procuror, în anul 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a emis următoarele Hotărâri:

❖ **Hotărârea CSP nr.1-22/2020 din 05.03.2020:**

- a aprobat 20 de locuri pentru a fi scoase la concursul de admitere din anul 2021 în cadrul Institutului Național al Justiției, pentru instruirea inițială a procurorilor, în temeiul art.70 alin.(1) lit.m) din Legea nr.3 /2016 cu privire la Procuratură;

❖ **Hotărârea CSP nr.1-56/2020 din 03.07.2020:**

- a prezentat Institutului Național al Justiției lista procurorilor propuși pentru desemnare în calitate de conducători ai stagiilor de practică pentru audienții cursurilor de formare inițială, în perioada 14.09.2020 – 28.02.2021;

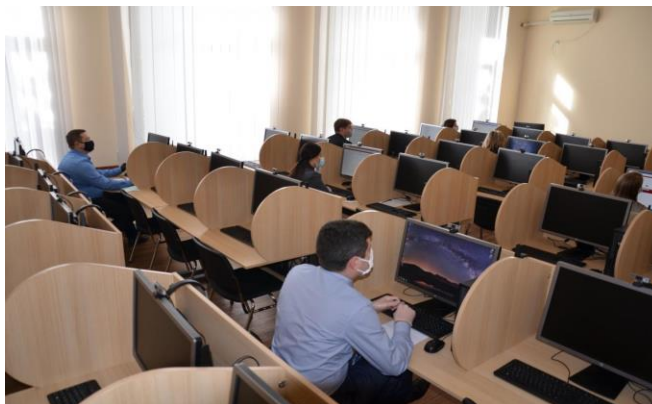
❖ **Hotărârea CSP nr.1-68/2020 din 04.09.2020:**

- a desemnat doi procurori din cadrul Procuraturii Generale, Ruslan Lupașcu și Serghei Gavajuc, în componența Comisiei pentru examenele de admitere în anul 2020, în temeiul art.16 alin.(1) din Legea privind Institutul Național al Justiției;

❖ **Hotărârea CSP nr.1-59/2020 din 09.07.2020:**

- a avizat proiectul Planului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror pentru perioada 15 octombrie 2020 – 15 aprilie 2022, în temeiul art.70 alin.(1) lit.l) din Legea prenotată.

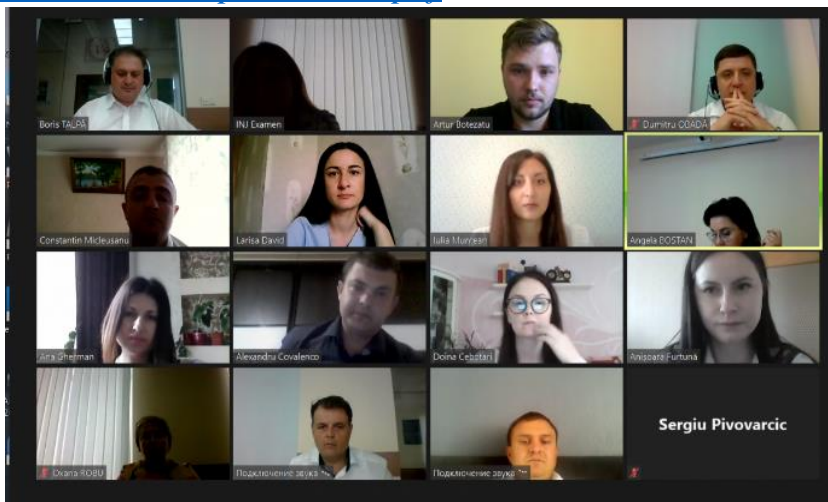
La admiterea din anul 2020 au participat 141 de concurenți: 54 de persoane s-au înscris în cursa pentru studii la funcția de judecător, iar 87 – pentru studii la funcția de procuror. În sesiunea de admitere la Institutul Național al Justiției, concurenții au susținut testul psihologic (electronic) eliminatoriu, testul de specialitate (electronic) și proba orală.

În context, la data de 16 octombrie 2020 Institutul Național al Justiției a lansat un nou curs de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror (promoția 2020-2022). Printre cei 35 de audienți care au promovat cu succes examenele de admitere, 20 vor face studii pentru a candida la funcția de procuror, iar 15 – la funcția de judecător.

Examenul de absolvire a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, promoția a XII-a, a fost susținut în perioada 2-13 iunie 2020. Rezultatele acestuia au fost aprobate de membrii Consiliului INJ prezenți la ședința din 18 iunie 2020.

Evaluarea finală a celor 15 candidați la funcția de judecător și 20 de candidați la funcția de procuror a avut loc în condiții speciale, determinate de situația epidemiologică ([vezi aici](#)).
<https://www.inj.md/sites/default/files/new/20/exam/20200618%20Borderou%20%20%20final%20audienti%20procurori1.pdf>

Proba orală a avut loc online și a constat din evaluarea stagiului de practică, pe care audienții l-au desfășurat timp de 30 de săptămâni în cadrul instanțelor judecătorești, organelor procuraturii și de urmărire penală.

Cu titlu de informare, precizăm că Institutul Național al Justiției a oferit

sistemului de justiție douăsprezece promoții de absolvenți, dintre care 261 de candidați la funcția de procuror și 177 – la funcția de judecător.

Formarea profesională continuă a procurorilor în funcție

În lumina standardelor profesionale și cerințelor ce derivă din statutul funcției⁴, Consiliul Superior al Procurorilor susține că formarea continuă adecvată reprezintă una dintre garanțiile fundamentale ale independenței procurorilor.

Potrivit evidenței Institutului Național al Justiției, în temeiul **Planului modular de formare continuă pentru anul 2020** avizat de Consiliul Superior al Procurorilor prin [Hotărârea nr.1-136/19 din 06.12.2019](#), pe parcursul anului 2020 procurorii au fost instruiți în cadrul a **120 de activități de instruire**.

Dispozițiile legislative de pe dimensiunea de referință atribuie Institutului Național al Justiției competența de realizare a procesului de formare continuă a procurorilor și a consultanților procurorilor, fiind, totodată, reglementată și necesitatea cooptării eforturilor Consiliului Superior al Procurorilor, prin expunerea opiniilor asupra planurilor de învățământ elaborate.

Necesitățile de formare continuă a procurorilor pentru anul 2021 au fost identificate în cadrul unui sondaj de opinie, efectuat de către Comisia permanentă pentru instruire în luna februarie 2020 și formulate în Opinia consultativă nr.1-02/2020.

Necesitățile de instruire au fost analizate inclusiv și prin prisma realităților juridice și sociale actuale, bazate pe cazuri de rezonanță sporită, produse în ultimii ani.

⁴ Recomandarea Rec(2000)19 a Comitetului Miniștrilor către Statele membre ale Consiliului Europei privind rolul Procuraturii în sistemul de justiție penală, adoptată de către Comitetul Miniștrilor la 6 octombrie 2000, pct.7 și Avizul nr.13 (2018) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind independența, răspunderea și etica procurorilor, adoptat la 7 noiembrie 2018 la Strasbourg, § X.

Prin [Hotărârea nr.1-48/2020 din 18.06.2020](#) Consiliul Superior al Procurorilor a aprobat tematicile pentru utilizare în cadrul procedurii de elaborare a planurilor modulare de formare continuă pentru anul 2021 și le-a remis Institutului Național al Justiției.

Ulterior, prin [Hotărârea nr.1-131/2020 din 26 noiembrie 2020](#) Consiliul a avizat, de principiu (cu anumite recomandări de modificare), proiectul Planului modular de formare continuă a judecătorilor și procurorilor pentru anul 2021, în partea ce ține de formarea continuă a procurorilor, prezentat spre avizare de Institutul Național al Justiției.

Astfel, s-a statuat asupra necesității includerii în Plan a tematicilor privind expertiza judiciară și specificul expertizei ecologice, protecția datelor cu caracter personal, particularitățile investigării infracțiunilor de amestec în înfăptuirea justiției, a cazurilor de malpraxis și a accidentelor de muncă, evitarea riscurilor de corupție la elaborarea proiectelor de normative și departamentale, care, în opinia Consiliului Superior al Procurorilor, sunt relevante perfecționării profesionale a procurorilor.

- **Cumulul funcției de procuror cu activitatea didactică/științifică**

În perioada 01.01.2020-31.12.2020 Consiliul Superior al Procurorilor a decis asupra a **57 de cereri** de aprobare a cumulului funcției de procuror cu activități didactice, adoptând în acest sens **16 hotărâri**.

Astfel, Consiliul Superior al Procurorilor a examinat și cererile depuse de către **procurori** privind cumularea funcției deținute cu **activitatea de formator în cadrul programelor de instruire inițială și continuă a procurorilor și judecătorilor la Institutul Național al Justiției**.

De asemenea, Consiliul a exprimat acordul pentru desfășurarea de către 5 procurori a activității didactice în anul universitar 2020 – 2021 în cadrul facultăților de drept ale **instituțiilor de învățământ superior** (Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat „Alecă Russo” din Bălți; Academia de Studii Economice din Moldova; Universitatea de Stat din Comrat, Academia ”Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne).

Totodată, Consiliul Superior al Procurorilor a avizat pozitiv 11 cereri privind cumulul funcției de procuror cu **activitatea didactică**, realizată **în cadrul mai multor proiecte**, contribuția procurorilor vizați fiind co-optată în activitatea grupurilor de lucru pentru elaborarea unor studii, ghiduri sau lucrări metodologice în domeniul dreptului.

În procesul de acceptare a cererilor, Consiliul a consemnat faptul că în toate cazurile sunt întrunite condițiile care derivă din **Regulile privind cumulul funcției de procuror cu activitățile didactice și științifice**, aprobate prin Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr.12-168/18 din 12.12.2018.

N/o	Hotărârea CSP de aprobare	Numele, prenumele procurorului	Tipul activității	Cumul realizat în cadrul Instituției/grupului	Proiectul/programul realizat
-----	---------------------------	--------------------------------	-------------------	---	------------------------------

	a cumulului				
1.	1-4/2020 din 23.01.2020	S.Russu	Activitate didactică	Instruiri pe subiectul „Exploatarea sexuală a copiilor cu utilizarea tehnologiilor on-line”	În cadrul proiectului „Consolidarea Mecanismului Național de Referire pentru victimele traficului de ființe umane în Republica Belarus” (traducere neoficială).
2.	1-14/2020 din 21.02.2020	D.Obadă	Activitate didactică	Institutul Național al Justiției Departamentul Drept Procedural a Facultății de Drept a Universității de Stat din Republica Moldova	În cadrul programului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror „Drept procesual penal”
3.	1-15/2020 din 21.02.2020	S.Russu	Activitate didactică	Institutul Național al Justiției	În cadrul programului de formare inițială a candidaților la funcții de judecător și procuror și programului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor în funcție
4.	1-31/2020 din 07.05.2020	V.Ciobanu, S.Russu, A.Mircos, R.Gojan, I.Munteanu	Activitate didactică	Grup pentru elaborarea metodologiei de efectuare a acțiunilor cu privire la recuperarea bunurilor dobândite prin mijloace ilicite	În cadrul proiectului „Consolidarea răspunsului Guvernului la fenomenul traficului de ființe umane și îmbunătățirea protecției victimelor traficului și martorilor în Republica Moldova”
5.	1-38/2020 din 28.05.2020	M.Roșioru A.Nichita	Activitate didactică	Institutul Național al Justiției	În cadrul programului de formare inițială „Reprezentarea învinuirii în instanța de judecată” În cadrul programelor de formare inițială și continuă a procurorilor și funcționarilor din Procuratură:

		E.Bulat			„Etica profesională a procurorului” „Managementul activității organelor Procuraturii și etica profesională”
6	1-70/2020 din 04.09.2020	D. Rotundu	Activitate didactică	Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Misiunea în Republica Moldova, în cooperare cu Biroul pentru afaceri Internaționale în domeniul drogurilor și aplicării legii al Departamentului de Stat al SUA (INL). Format on-line	În cadrul proiectului „Consolidarea răspunsului Guvernului la fenomenul traficului de ființe umane și îmbunătățirea protecției victimelor traficului și martorilor în Republica Moldova”
7	1-76/2020 din 04.09.2020	R.Lupașcu	Activitate didactică	Institutul Național al Justiției	În cadrul programelor de formare inițială și continuă, cu modulul „Standardele internaționale în domeniul combaterii torturii, tratamentului inuman sau degradant”.
8	1-79/2020 din 10.09.2020	22 de procurori	Activitate didactică	Institutul Național al Justiției	În cadrul programelor de formare inițială și continuă
9	1-80/2020 din 10.09.2020	N.Levandovski	Activitate didactică	Universitatea de Stat din Comrat	Disciplina „Drept procesual penal”
10	1-84/2020 din 01.10.2020	Gh.Epure	Activitate didactică	Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne	Disciplina „Poliția și societatea civilă”
11	1-85/2020 din 01.10.2020	I.Covalciuc	Activitate didactică	Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți	
12	1-86/2020 din 01.10.2020	A.Cladco	Activitate didactică	Universitatea de Stat din Moldova	Disciplina „Asistența juridică internațională în materie penală”
13	1-87/2020 din 01.10.2020	V.Prisacari	Activitate didactică	Academia de Studii Economice a Moldovei	Disciplinele „Drept penal” și „Drept procesual penal”
14	1-104/2020 din 29.10.2020	D.Calendari	Activitate didactică	Centrul de Justiție Comunitară Cahul în baza contractului de grant	În cadrul proiectului „Contribuirea la asigurarea respectării

				nr.15055 încheiat la 25.05.2020 cu Fundația Soros-Moldova	<i>drepturilor omului la etapa reținerii”.</i>
15	1-112/2020 din 26.11.2020	S.Russu V.Ciobanu	Activitate didactică	Organizația Internațională pentru Migrație, Misiunea în Republica Moldova, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe al Norvegiei	În cadrul proiectului „Programul Regional Împotriva Traficului de Ființe Umane (Ucraina, Moldova, Georgia, Belarus) Faza II”.
16	1-126/2020 din 17.12.2020	V.Ciobanu	Activitate didactică		În cadrul proiectului „Consolidarea politicilor, măsurilor și accesului la redresarea daunelor în vederea susținerii victimelor și prevenirii exploatării pe ambele maluri ale râului Nistru”.

Încurajarea, răspunderea disciplinară și deontologia procurorilor

- **Aplicarea măsurilor de încurajare**

În anul 2020, în cadrul evenimentului de consemnare a aniversării a XXVIII - a de la formarea Procuraturii Republicii Moldova, luând în considerație rezultatele activității desfășurate, indicatorii de performanță calitativi și cantitativi obținuți, calitățile profesionale și morale ale procurorilor menționați în prezentările înaintate, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General încurajarea a **51** de procurori.

La determinarea măsurilor de încurajare, Consiliul a reținut exigențele prevăzute de art.35 din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, coroborate cerințelor Regulamentului cu privire la aplicarea măsurilor de încurajare a procurorilor și acordarea distincțiilor Procuraturii.

Pe același areal de competențe s-a înscris și examinarea de către Consiliul Superior al Procurorilor a două demersuri de conferire a Medaliei „Veteran al Procuraturii” ex-procurorilor **Dumitru Băluță** și **Leonid Demidov**.

Înaintarea propunerilor de referință a fost argumentată prin manifestarea semnului de recunoștință și înaltă apreciere a meritelor ex-procurorilor vizați în activitatea exercitată, marcată de îndeplinirea exemplară a atribuțiilor de serviciu.

Totodată, la data de 3 decembrie 2020, în ședința Consiliului Superior al Procurorilor, au fost examinate și admise propunerile de încurajare a doi procurori, care s-au remarcat în mod deosebit la realizarea atribuțiilor funcționale: Alexandr Turceac,

procuror în Procuratura UTA Găgăuzia, Oficiul Vulcănești și Petru Leu, procuror în Procuratura raionului Căușeni.

- **Deontologia procurorilor**

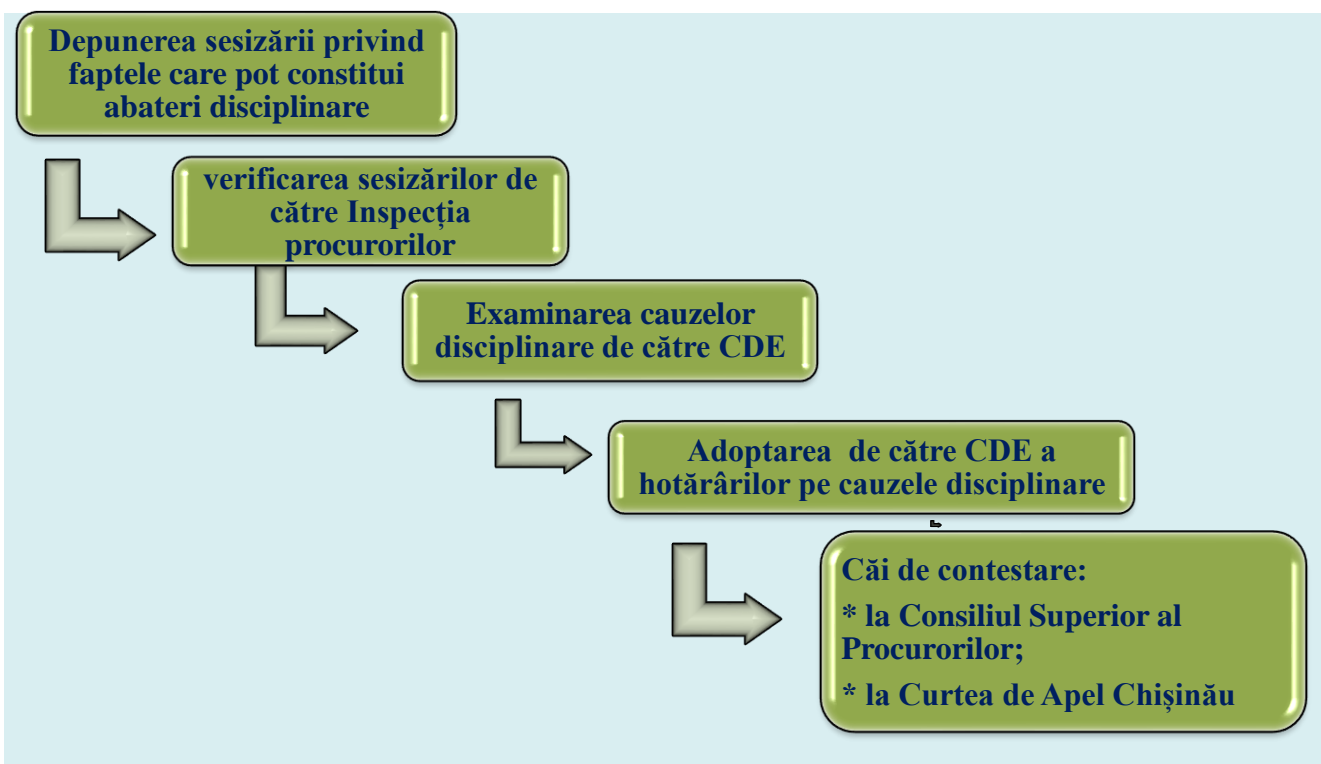
Examinarea procedurilor disciplinare de către Colegiul de disciplină și etică

Legea cu privire la Procuratură stabilește criterii clare și precise în baza cărora se desfășoară **procedurile disciplinare în privința procurorilor** și aplicarea sancțiunilor disciplinare se aliniază exclusiv normelor legale de referință.

Examinarea procedurilor disciplinare se realizează în câteva etape:

1. Depunerea sesizărilor privind faptele procurorilor care pot constitui abateri disciplinare;
2. Verificarea sesizărilor de către Inspekția procurorilor;
3. Examinarea cauzelor disciplinare de către Colegiul de disciplină și etică;
4. Adoptarea de către Colegiul de disciplină și etică a hotărârilor pe cauzele disciplinare;
5. Contestarea hotărârilor la Consiliul Superior al Procurorilor și la Curtea de Apel Chișinău.

Pentru o justă analiză a domeniului disciplinar, este necesar a lua în considerație că în anul 2020 Consiliul a înregistrat și a remis la Inspekția procurorilor **256 de sesizări** în privința procurorilor (comparativ cu anul 2019 în care au fost înregistrate 170 de sesizări):

- **199** – depuse de justițiabili;
- **52** – de către conducătorii subdiviziunilor specializate ale Procuraturii;
- **5** – de către inspectorii din cadrul Inspekției Procurorilor.

În perioada de raport, Colegiul de disciplină și etică s-a întrunit în **14 ședințe** și a adoptat **152 de hotărâri** (*Raportul de activitate, vezi [aici](http://www.csp.md/sites/default/files/2021-02/Raport%20CDE.pdf)*).

Astfel, la începutul anului 2020 pe rolul Colegiului de disciplină și etică erau **20 de proceduri disciplinare**, înregistrate în 2019 în privința a **17 procurori**.

Respectiv, în anul 2020 Colegiul de disciplină și etică a avut în examinare în total 76 de proceduri disciplinare în privința a 50 de procurori.

Din numărul total de proceduri – în 17 proceduri au fost vizați **12** procurori din Procuratura mun.Chișinău, în 20 de proceduri – vizați **15** procurori ai Procuraturii pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, în 31 de proceduri - **14** procurori din Procuratura Anticorupție, în 8 proceduri - **9** procurori din procuraturile teritoriale.

Pe parcursul examinării celor 76 de proceduri, Colegiul a decis conexarea procedurilor în privința a 12 procurori.

Astfel, în timpul anului (după procedura de conexare) Colegiul **s-a expus prin 43 de hotărâri asupra a 43 de proceduri disciplinare** (*14 restante din 2019 și 29 din 2020*).

În privința a 17 procurori Colegiul a dispus **încetarea procedurii disciplinare**, pe motiv că **nu a fost constatată o abatere disciplinară** și în **privința a 8 procurori** a fost constatată abaterea disciplinară, procedurile disciplinare fiind sistate în legătură cu -

- întreruperea raporturilor de serviciu – 5 procurori;
- expirarea termenului de tragere la răspundere disciplinară – 3 procurori.

Urmare a examinării unor proceduri disciplinare Colegiul a decis **aplicarea următoarelor sancțiuni punitiv-disciplinare în privința a 18 procurori:**

- **avertisment** – în privința a **11 procurori**;
- **mustrare** – în privința a **5 procurori**;
- **reducerea salariului cu 15% pe o perioadă de 3 luni** - în privința **1 procuror**;
- **eliberarea din funcție**- în privința **1 procuror**.

La data de 31.12.2020, pe rolul Colegiului de disciplină erau **pendinte 23 de proceduri disciplinare** în privința a **8 procurori**.

La începutul anului 2020 pe rolul Colegiului de disciplină și etică erau **17 contestații asupra deciziilor Inspekției procurorilor pendinte**, depuse de către subiecți în anul 2019.

În perioada 01.01.2020-31.12.2020 secretariatul Colegiului de disciplină și etică a mai înregistrat **100 de contestații asupra deciziilor Inspecției procurorilor**.

Din numărul celor aflate pe rol, Colegiul a examinat **111 contestații**, în ordinea art.49 alin.(4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, și a adoptat **109** hotărâri, potrivit cărora:

- **106** de contestații au fost respinse;
- **5** contestații au fost admise și remise Inspecției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

Examinarea contestațiilor împotriva hotărârilor Colegiului de disciplină și etică

În anul 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a avut în examinare – **27 de contestații** asupra Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică în privința a **23 de procurori** (la 7 hotărâri ale Colegiului de disciplină și etică din 2019 și la 16 de hotărâri – din 2020).

Din numărul total de contestații înregistrate -

- **12** au fost formulate de către Inspecția procurorilor,
- **7** - formulate de către șeful Direcției urmărire penală și criminalistică a Procuraturii Generale,
- **8** – de către procurorii sancționați.

Urmare a examinării contestațiilor împotriva Hotărârilor Colegiului de disciplină și etică, Consiliul Superior al Procurorilor **A DECIS:**

• admiterea contestațiilor în 14 cazuri:

- *cu încetarea procedurii disciplinare - 2 hotărâri;*
- *cu modificarea hotărârii Colegiului în sensul agravării sancțiunii - 8 hotărâri;*
- *cu modificarea hotărârii Colegiului în sensul atenuării sancțiunii - 1 hotărâre;*
- *cu constatarea abaterii disciplinare, sistarea procedurii disciplinare, în legătură cu încetarea raporturilor de serviciu - 1 hotărâre;*
- *cu constatarea abaterii disciplinare, sistarea procedurii disciplinare, în legătură cu expirarea termenului de tragere la răspundere disciplinară - 2 hotărâri.*

• respingerea contestațiilor în 5 cazuri:

- *cu menținerea hotărârilor Colegiului de sancționare a procurorilor – 3 hotărâri;*
- *cu menținerea hotărârilor Colegiului de încetare a procedurii disciplinare – 2 hotărâri.*

La finele anului pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor **erau pendinte 4 contestații** asupra hotărârilor Colegiului de disciplină și etică.

- **Elaborarea comentariului la Codul de etică al procurorilor**

Consiliul Superior al Procurorilor apreciază Ghidul practic de etică profesională a procurorilor ca fiind o lucrare cu profil academic de o mare complexitate. Elaborarea acestui Comentariu a fost inclus în activitățile Programului Consiliului Europei „Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în RM”, care pe acest segment a avut drept scop promovarea standardelor activității Consiliului Superior al Procurorilor și a rolului constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

În cadrul acestui proiect Consiliul Superior al Procurorilor a beneficiat de asistența expertului **Horățius Dumbravă**, care a adus o contribuție definitorie în elaborarea comentariului.

Pe acest segment de intervenție, au fost organizate două ședințe lucrative:

- 1). *Sedinta de lucru pentru discutarea proiectului comentariului la Codul de Etica – pe data de 18 noiembrie 2020 ;*
- 2). *Atelierul de lucru pentru identificarea criteriilor de selectare a consilierilor de etica pe data de 25 noiembrie 2020.*

Fiind parcurse aceste etape, în decursul anului 2021, urmează a fi identificate posibilități de publicare (care include și elaborarea proiectului de design) și diseminarea acestui Ghid către întreg corpul profesional al procurorilor.

Alte domenii de intervenție

- **Cooperarea internațională, cu instituțiile de drept naționale și cu partenerii de dezvoltare**

În decursul anului 2020, Consiliul Superior al Procurorilor a continuat dezvoltarea relațiilor bilaterale cu autorități similare din alte state, manifestând deschidere spre dialog și colaborare în domenii de interes comun.

*****

Experții Consiliului Europei în dialog cu Consiliul Superior al Procurorilor

La data de 20.01.2020, Consiliul Superior al Procurorilor au avut o întrevedere cu experții Grupului ad-hoc al Consiliului Europei privind reforma justiției, condus de către Christos Giakoumopoulos, Directorul General al Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept.

În debutul intervenției sale, șeful delegației Consiliului Europei a evidențiat importanța însușirii de către autoritățile naționale a valențelor reformei în sectorul justiției, stabilirii corecte a priorităților și monitorizării atente a diligenței tuturor procedurilor. Totodată, a fost accentuată disponibilitatea membrilor

grupului de a acorda sprijinul relevant pentru identificarea celor mai bune soluții în realizarea obiectivelor de reformare, asumate de autoritățile naționale.

Președintele Consiliului Superior al Procurorilor, doamna Angela Motuzoc, a salutat inițiativa grupului de lucru de a avea întrevederi cu reprezentanții corporilor profesionale, vizate de procesul de reformă, și a confirmat deschiderea instituției pentru cooperare și dialog constructiv în vederea consolidării garanțiilor pentru o bună justiție în interesul societății.

Potrivit poziției instituționale, elementele-cheie care necesită a fi supuse dezbaterilor publice și analizelor din perspectiva standardelor de specialitate se referă la criteriile de evaluare a procurorilor, garanțiile de independență ale mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor, revizuirea rolului și locului Inspecției Procurorilor, aspecte care urmează să fie incluse în activitățile prevăzute pe agenda reformei vizate.

Părțile au convenit asupra continuării dialogului inter-instituțional în vederea asigurării eficienței reformei în Justiție, ajustării acțiunilor preconizate la recomandările forurilor europene de specialitate și implementării măsurilor de înaltă calitate, care să răspundă cel mai bine așteptărilor societății de a beneficia de aplicarea valorilor statului de drept.

*****

Întrevedere cu înaltul Consilier al UE pe domeniul justiției și procuraturii

La data de 27.01.2020, Consiliul Superior al Procurorilor a avut o întrevedere cu doamna Satu Seppanen, Înaltul Consilier al UE pe domeniul justiției și procuraturii, expert cu o experiență semnificativă în managementul politicilor publice, precum și în conducerea autorităților publice de cel mai înalt nivel.

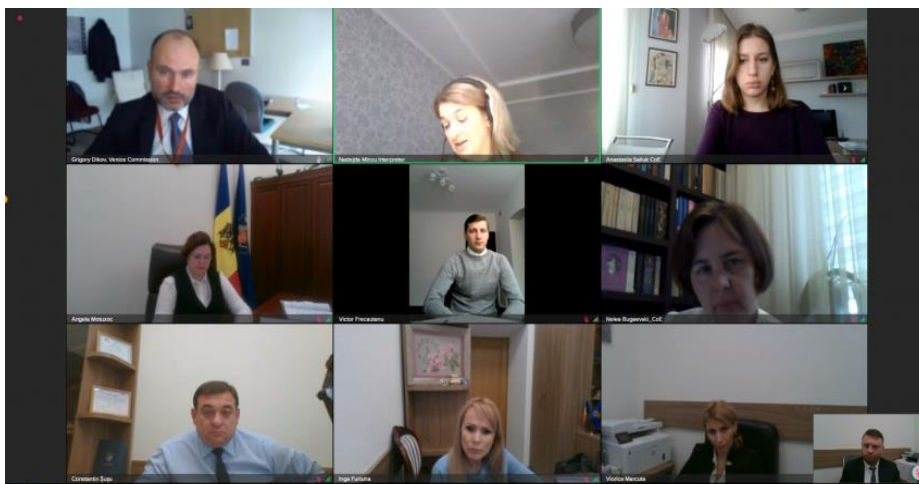
Președintele Consiliului a salutat intenția misiunii de a continua asistența pe domeniul de activitate al Consiliului Superior al Procurorilor și a reiterat deschidere pentru cooperare în cadrul tuturor inițiativelor menite să consolideze garanțiile de independență și imparțialitate a procurorilor.

Pe parcursul întreprinderii, oficialii au discutat despre obiectivele și măsurile de implementare a reformelor în sectorul justiției. Astfel, interlocutorii au trecut în revistă prioritățile Consiliului Superior al Procurorilor și au discutat despre acțiunile care urmează a fi întreprinse întru realizarea obiectivelor propuse.

Potrivit mesajului transmis de către doamna Satu Seppanen, a fost apreciată atenția pe care o acordă Consiliul Superior al Procurorilor proceselor inerente reformei în sectorul justiției și procuraturii, exprimând susținerea Uniunii Europene pentru identificarea celor mai bune soluții, care să asigure progrese reale și autentice pe dimensiunea vizată, în conformitate cu așteptările societății.

*****

Oportunități de colaborare la distanță pentru reprezentanții Consiliului Superior al Procurorilor

În zilele 27 și 28 octombrie 2020, reprezentanții Consiliului Superior al Procurorilor au participat la două web-ateriere de lucru

referitoare la oportunitățile de consolidare a dialogului cu instituțiile europene specializate pe dimensiunile asigurării preeminenței dreptului și activității organelor procuraturii.

Pe parcursul întreprinderii au avut loc discuții cu domnul **Grigory Dikov** – reprezentant al Comisiei europene pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) și cu domnul **Antonio Vercher Noguera**, vice-președinte al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni, care au prezentat aspecte relevante aferente competențelor mecanismelor vizate la examinarea adresărilor din partea autorităților naționale.

Experții au împărtășit din experiența lor pe domeniul activității organismelor pe care le reprezintă, au accentuat valoarea înaltă a documentelor consultative elaborate și au încurajat inițiativele de solicitare a ședințelor comune, în format lucrativ, pentru schimbul de opinii privind subiectele circumscrise evoluției principiilor juridice.

Din perspectiva poziției instituționale, Președintele Consiliului Superior al Procurorilor a exprimat apreciere Consiliului Europei pentru posibilitatea realizării acestor ateliere și a subliniat importanța evenimentelor desfășurate, reiterând interesul profesional pentru recomandările formulate de Comisia de la Veneția și de Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni, în considerarea căror organul de autoadministrare al procurorilor reușește progrese calitative în activitate.

Ambele acțiuni s-au desfășurat în regim on-line, iar sesiunile de discuții au avut caracter interactiv, s-au axat pe implicare pro-activă din partea tuturor participanților.

Activitățile vizate au fost organizate cu suportul Consiliului Europei în cadrul programului „*Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova*”, obiectivul căruia este asigurarea unui sistem de justiție penală eficient în Republica Moldova, în conformitate cu standardele europene în domeniul drepturilor omului.

*****

Participarea Președintelui Consiliul Superior al Procurorilor la cea de-a 15 sesiune plenară a Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni

În zilele de 18-19 noiembrie 2020 s-au desfășurat lucrările sesiunii plenare ordinare a **Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE)**, dedicată adoptării **Opinie nr.15 (2020) privind rolul procurorilor în situații de urgență**. Potrivit scopului propus, acest aviz avea scopul să stabilească criteriile și liniile directorii, care să îi ajute pe procurori să își exercite activitatea cu cea mai înaltă calitate și eficiență, în contextul îngrijorărilor provocate de pandemia COVID-19.

Notă: CCPE este un mecanism european specializat pe lângă Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei, creat pentru a asigura implementarea Recomandării Rec (2000)19 privind rolul procuraturii în sistemul de justiție penală și pentru a emite avize referitoare la activitatea procuraturii.

În cadrul ședinței, organizată pe platformă on-line, au fost puse în discuție subiecte de interes deosebit privind necesitatea respectării drepturilor omului și a statului de drept în condițiile situației de urgență.

Participanții din panelurile de prezentări au menționat despre practicile parcurse, viziunile ce țin de asigurarea preeminenței dreptului și de așteptările legitime ale cetățenilor privind securitatea în materia respectării drepturilor fundamentale.

Concomitent, la această ședință a fost ales în calitate de Președinte al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni domnul Antonio Vercher Noguera, Procuror-șef al Procuraturii pentru mediu și amenajarea teritoriului din or. Madrid, care anterior a deținut calitatea de vice-președinte al acestui mecanism european.

A fost meritoriu că în discursul său, domnul A. Noguera a apreciat dialogul profesional cu Consiliul Superior al Procurorilor din Republica Moldova și a remarcat eforturile depuse la nivel național pentru consolidarea independenței și imparțialității procurorilor. Pe această dimensiune menționăm că, recent, Consiliul Superior al Procurorilor a avut întrevederi cu reprezentanți ai mecanismelor europene pe subiecte ce țin de activitatea profesională (detalii puteți vedea aici.)

<http://www.csp.md/index.php/opportunitati-de-colaborare-la-distanta-pentru-reprezentantii-consiliului-superior-al-procurorilor>

De asemenea, la ședință, au fost aleși membrii grupului de lucru pentru anul 2021, iar Republica Moldova, reprezentată de doamna Angela Motuzoc, Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor, a obținut calitatea de membru-supleant, fiind nominalizată pentru prima dată într-un asemenea exercițiu de selecție.

Potrivit regulilor de activitate, grupul de lucru se întrunește, de regulă, de două ori pe an și elaborează rapoarte privind subiectele profesionale puse în discuție.

Reliefări din **Opinia nr.15 (2020) privind rolul procurorilor în situații de urgență:**

Procurorii și abordarea constituțională în caz de urgență

- 1. Articolul 15 din CEDO prevede că, în perioade de urgență care amenință viața națiunii, statele membre pot lua măsuri care derogă de la obligațiile care le revin în temeiul CEDO, în măsura strict cerută de exigențele situației, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie incompatibile cu celelalte obligații ale acestora în temeiul dreptului internațional.*
- 2. Deși nu există un model definit uniform pentru declararea stării de urgență și situația de fapt este cea care va determina întinderea și raționamentul său real, o condiție prealabilă necesară pentru declararea stării de urgență ar trebui să fie aceea că puterile prevăzute de legislația regulată nu sunt suficient pentru a depăși situația de urgență. Scopul final al oricărei stări de urgență ar trebui să fie, prin urmare, ca statul să depășească situația de urgență și să revină cât mai curând posibil la situația normală.*
- 3. CCPE ia act de faptul că, în statele membre, există cadre diferite pentru declararea situațiilor de urgență, fie pe baza constituției sau a legilor constituționale, fie pe baza legislației periodice care abordează posibile situații de urgență, sau chiar prin adoptarea unor măsuri de urgență fără proclamând starea de urgență. În orice caz, proclamarea formală ar trebui făcută înainte de a deroga de la drepturile prevăzute în CEDO.*

4. *CCPE observă în plus că, în conformitate cu CEDO, orice măsuri de urgență nu ar trebui să fie incompatibile cu alte obligații ale statelor membre în temeiul dreptului internațional și, în acest sens, cu Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (PIDCP) pe care toate statele membre ale Consiliului Europei sunt părți la, se referă la o urgență publică a cărei existență este proclamată oficial. În acest sens, semnificația unei astfel de proclamații oficiale poate avea implicații diferite în statele membre.*
5. *Măsurile de urgență ar trebui să respecte obligațiile legate de drepturile omului și să se asigure că situația de urgență de sănătate publică nu este utilizată ca pretext pentru încălcarea drepturilor omului, ci vizează în primul rând protejarea oamenilor. Trebuie găsit un echilibru între securitatea națională sau siguranța publică (sau ambele), pe de o parte, și bucurarea drepturilor și libertăților fundamentale, pe de altă parte.*
6. *Legislația care reglementează adoptarea măsurilor în situații de urgență trebuie să respecte în primul rând drepturile nedirogabile, adică cele care nu pot fi afectate în niciun caz, precum dreptul la viață, integritatea personală, libertatea de tortură și sclavie, accesul la instanțele, identitatea personală, capacitatea de cetățenie, drepturile la apărare în procedurile penale, neretroactivitatea legii penale și altele.*
7. *Legislația care afectează alte drepturi trebuie să se bazeze totuși, în primul rând, pe principiul general al statului de drept și pe principiile necesității, adecvării, egalității și nediscriminării, proporționalității, temporarității, eficiente (parlamentare și judiciare) control, previzibilitatea legislației de urgență și cooperarea loială între instituțiile statului.*
8. *Acest lucru este necesar pentru a echilibra drepturile fundamentale cu măsurile restrictive necesare și pentru a aborda astfel orice drepturi conflictuale și situații conflictuale, în timp ce se confruntă cu consecințele situației de urgență și se pregătește pentru situații de urgență viitoare, dezvoltarea posibilităților pentru munca productivă a procurorilor și a personalului procurorilor, inventarea unor noi modalități de a răspunde provocărilor și așa mai departe.*
9. *Procurorii trebuie să fie conștienți de astfel de situații și scenarii în care drepturile și libertățile fundamentale sunt afectate în special de măsuri restrictive. Pentru a evita abuzul de astfel de restricții, precum și pentru a evita restricționarea în orice mod, inclusiv drepturile de facto, nedirogabile, trebuie stabilite proceduri simple și eficiente de plângere, inclusiv non-formale acolo unde ar putea fi aplicabil, chiar și atunci când instanțele judecătorești este posibil să nu fie complet accesibil, din cauza reducerii activității lor din motive de sănătate.*
10. *Adoptarea măsurilor de urgență trebuie să stipuleze în mod clar în ce parte a teritoriului statului membru se aplică, pentru cât timp și - în mod crucial - când și cum încetează situația de urgență (de exemplu, prin includerea clauzelor de caducitate).*
11. *Deși constată varietatea sistemelor și cadrelor din statele membre, CCPE este de părere că ar trebui să se încerce o abordare uniformă a situațiilor de urgență din țările europene, pe baza principiilor enunțate mai sus. Răspunsul procurorilor la situații de urgență trebuie, prin urmare, să fie unificat și trebuie să respecte statul de drept și drepturile omului.*

*****

Reflecția aniversării a 25 de ani de la aderarea Republicii Moldova la Consiliul Europei în evoluția instituțională a CSP

Pe data de 13 iulie 2020 au fost celebrați 25 de ani de când Republica Moldova a aderat la Consiliul Europei - principala organizație pentru drepturile omului din Europa. Din data de 13 iulie 1995 Republica Moldova a devenit cel de-al 36-lea stat membru cu drepturi depline al Consiliului Europei, care este un reper semnificativ pentru consolidarea dezvoltării țării noastre în spiritul valorilor democratice

Consiliul Superior al Procurorilor și-a exprimat atașamentul față de celebrarea acestui eveniment, consemnând că pentru Republica Moldova și pentru cetățenii ei, contribuția Consiliului Europei este de o importanță specială, ce a determinat progrese considerabile, schimbări de viziune și, cel mai important, a consolidat angajamentul de respectare a drepturilor fundamentale ale omului, care au dobândit mai multă substanță și durabilitate.

Astfel, în cadrul proiectelor lansate și promovate prin contribuția Consiliului Europei au fost aduse îmbunătățiri semnificative cadrului normativ, au fost desfășurate multiple sesiuni de instruire pentru procurori, făcându-se o miză puternică pe creșterea gradului de responsabilizare și demnitate profesională a procurorilor, au fost realizate măsuri spre sensibilizarea procurorilor față de garanțiile principiului de independență în activitate și sporirea conștientizării rolului lor în societate.

Toate aceste progrese sunt elemente-cheie în dezvoltarea capacităților funcționale ale Consiliului Superior al Procurorilor, care a înregistrat indicatori vizibili în promovarea principiilor autoadministrării procurorilor, a devenit o entitate publică distinctă, iar, mai nou, tot grație suportului Consiliului Europei, și-a asigurat identitatea instituțională prin elaborarea paginii web oficiale, ce aduce plus-valoare efortului de garantare a principiului transparenței.

- **Cooperarea pe dimensiunea activităților instituționale și didactice**

*****

Acordul de colaborare cu Asociația pentru Protecția Vieții Private

La data de 16 iulie 2020, Consiliul Superior al Procurorilor și Asociația pentru Protecția Vieții Private au semnat un Acord de colaborare pentru sporirea capacităților instituționale în domeniul protecției datelor cu caracter personal.

Obiectivele Acordului vizează cooperarea în vederea promovării principiilor de protecție a datelor cu caracter personal, perfecționării și armonizării cadrului normativ instituțional referitor la protecția datelor cu caracter personal în procesul activităților desfășurate.

Angajamentele asumate de părți includ schimbul de experiență, organizarea și desfășurarea seminarelor, crearea grupurilor de lucru comune, ce vor contribui la implementarea prevederilor și cerințelor regulatorii în domeniul protecției datelor cu caracter personal, raportate la exigențele principiului transparenței în activitatea Consiliului Superior al Procurorilor.

Acordul a fost parafat de Președintele Consiliului Superior al Procurorilor, Angela Motuzoc și de Președintele Asociației Vieții Private, Sergiu Bozianu, în ședință solemnă, reprezentând coordonatele oficiale ale colaborării de referință.

Consiliul Superior al Procurorilor și-a asumat angajamentul de a informa opinia publică despre progresele înregistrate în contextul acestei colaborări.

*****

Acordul de colaborare între Consiliul Superior al Procurorilor și Laboratorul de Cercetări Științifice „Drept Public Comparat și E-Guvernare”

Consiliul Superior al Procurorilor a menținut, în agenda sa de activitate, o preocupare deosebită pentru încurajarea implicării corpului de procurori în realizarea cercetărilor științifice și activităților de instruire, desfășurate pentru îmbunătățirea instrumentelor legislative și a mecanismelor instituționale de protecție a drepturilor omului.

În considerarea acestor angajamente, instituția apreciază interacțiunile cu mediul academic și promovează inițiativele de stabilire a parteneriatelor orientate spre activități comune de investigare, analiză și sinteză doctrinară, care să răspundă actualelor necesități în domeniul aplicării dreptului.

Astfel, pentru valorizarea practicilor de referință, la data de 5 august 2020, Consiliul Superior al Procurorilor și Laboratorul de Cercetări Științifice „Drept Public Comparat și E-Guvernare” din cadrul Institutului de Cercetare și Inovare al Universității de Stat din Moldova au încheiat un Acord de colaborare, care va reprezenta o platformă relevantă pentru dialogul interinstituțional, orientat spre diseminarea evoluțiilor științei juridice în rândul practicienilor, dar, concomitent, va contribui și la consolidarea educației juridice în rândul studenților ce aspiră spre o carieră în drept.

În cadrul solemnității de semnare a Acordului de colaborare, doamna Angela Motuzoc, Președintele Consiliului Superior al Procurorilor și doamna Rodica Ciobanu, Directorul Laboratorului de Cercetări Științifice „Drept Public Comparat și E-Guvernare”, au reafirmat că pe dimensiunea activității științifice este necesară păstrarea dialogului profesional, astfel încât administrarea cunoștințelor teoretice să se bazeze pe necesitățile practice formulate de cei ce aplică legea și realitățile juridice ale societății, acestea fiind elemente-cheie în garantarea calității actului de justiție.

Pentru realizarea obiectivelor din Acordul de colaborare se vor organiza activități comune de elaborare a proiectelor pentru cercetările științifice aferente domeniilor de competență a părților, mese rotunde, ateliere și instruirii pentru schimbul de experiență, precum și se va oferi sprijin reciproc la evaluarea și expertizarea soluțiilor legislative ce

reglementează domeniul autoadministrării sistemului Procuraturii în raport cu recomandările internaționale și așteptările societății.

Vom menționa că încheierea unui acord de colaborare pe dimensiunea cercetării științifice este o premieră pentru Consiliul Superior al Procurorilor și exprimăm convingerea că rezultatele acestui parteneriat vor spori potențialul instituțional de realizare, la cele mai înalte standarde, a rolului constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor.

*****

În calitate de partener instituțional, Consiliul Superior al Procurorilor a susținut lucrările conferinței științifico-practice - „**Statul, securitatea și drepturile omului în era digitală**”, organizată de Institutul de Cercetare și Inovare din cadrul Universității de Stat din Moldova, care se desfășoară în zilele de 10-11 decembrie 2020.

Acest eveniment, care s-a aliniat inclusiv și celebrării a 72 de ani de la Semnarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, este o platformă valoroasă de sensibilizare a mediului de specialitate și a întregii societăți cu privire la rolul crucial al drepturilor omului în consolidarea statului de drept.

Într-un an marcat profund de restricții severe, conferința a fost o dovadă fermă de conjugare a eforturilor pentru identificarea mecanismelor de asigurare a protecției efective a drepturilor omului în orice condiții, ceea ce, în opinia Consiliului Superior al Procurorilor, este un progres semnificativ în procesul de evoluție a societății.

Președintele Consiliului Superior al Procurorilor, doamna Angela Motuzoc, a avut o alocuțiune în panelul deschiderii solemne a reuniunii și a exprimat abordările instituției despre importanța respectării drepturilor omului în contextul digitalizării procedurilor administrative.

Potrivit mesajului transmis către participanții conferinței, este necesar ca toate conceptele ce vizează securitatea, drepturile omului să își păstreze puterea juridică și chiar dacă se adaptează particularităților digitale ale vremii, trebuie să aibă capacitatea de a da un răspuns ferm solicitării generale de garantare a comunității sigure, spre binele persoanei.

De asemenea la conferință a participat și domnul Adrian Bordianu, membru al Consiliului Superior al Procurorilor, procuror detașat, care a intervenit cu prezentarea la tema „Fenomenul constituționalizării în dreptul penal”.

Pe această cale Consiliul Superior al Procurorilor apreciază înalt efortul organizatorilor, care au deschis discuția, au punctat foarte reușit coordonatele conferinței asumându-și un angajament relevant, bine conectat la realitățile sociale și juridice ale timpului.

- **Dialog cu partenerii de dezvoltare**

Dialogul cu partenerii de dezvoltare este, pentru Consiliul Superior al Procurorilor, o componentă valoroasă, ce asigură consolidarea capacităților instituționale, contribuie la

implementarea eficientă a obiectivelor de activitate și oferă expertiza necesară în vederea identificării celor mai bune soluții de promovare a standardelor de independență a procurorilor.

Consiliul Superior al Procurorilor exprimă deschidere pentru dialogul cu toți partenerii instituționali, axat pe obiectivele de promovare a valorilor statului de drept și aliniat dezideratului de a oferi tuturor cetățenilor posibilitatea să beneficieze de un act al justiției eficient, bazat pe responsabilitate și independență. Anul 2020 a marcat 10 ani de activitate a Consiliului Superior al Procurorilor, iar progresele înregistrate în această perioadă au fost determinate inclusiv prin experiența interacțiunilor profesionale din cadrul proiectelor de asistență derulate, în care instituția a fost vizată în calitate de beneficiar.

Subliniem rolul esențial și impactul acțiunilor desfășurate, care au oferit platforma necesară de asimilare cu diligență adecvată a practicilor internaționale și a experiențelor altor state, astfel încât să fie asigurate, în termeni prompti, rezultate de sporire a calității procedurilor referitoare la gestionarea carierei procurorilor.

Restricțiile sanitare și măsurile de limitare a interacțiunilor directe, generate de pandemia COVID-19, au condiționat în anul 2020 unele întreruperi și/sau amânări obiective ale activităților preconizate, însă nu au stopat dezvoltarea colaborărilor.

Astfel, fiind conjugate eforturile, modul de comunicare a fost resetat prin organizarea evenimentelor în anul 2020 preponderent în regim on-line, ceea ce a permis să nu fie blocată continuitatea proiectelor.

În cadrul dialogului cu partenerii de dezvoltare, au fost inițiate și, după caz continuate, mai multe programe cu asistență externă, în care Consiliul Superior al Procurorilor are calitatea de beneficiar, toate având rolul asigurării priorităților strategice instituționale, menite să contribuie la sporirea calității actului de justiție:

Denumire proiecte	Obiectivul
<p><i>1. „Sprijin pentru prevenirea și lupta eficientă împotriva corupției în sectorul justiției”. Partener, Uniunea Europeană.</i></p>	<p>- accelerarea reformei durabile a sectorului justiției din Republica Moldova prin sprijinirea implementării legislației de prevenire și combatere a corupției în sectorul justiției. Implementarea celei mai bune practice pentru a reduce nivelul corupției în sistemul judiciar și sporirea încrederii publice în actul de justiție</p>
<p><i>2. ”Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova”, finanțat de Guvernul Norvegiei”, implementat de Consiliul Europei, donator Guvernul Norvegiei</i></p>	<p>- asigurarea unui sistem de justiție penală eficient în Republica Moldova, în conformitate cu standardele europene în domeniul drepturilor omului</p>
<p><i>3. „Forumul privind Reformarea Justiției și Combaterea Corupției, cu suportul Suediei și a Uniunii Europene”. Partener, CRJM, în colaborare cu IPRE și Ministerul Justiție</i></p>	<p>- îmbunătățirea justiției și combaterea eficientă a corupției în Republica Moldova</p>

<p><i>4. „Suport pentru reforma sectorului justiției în Moldova - Consolidarea capacităților naționale pentru formarea eficiență bazată pe abilități a profesioniștilor din domeniul dreptului”</i></p>	<p>-</p>
<p><i>5. Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) cu suportul financiar al Guvernului SUA - (INL)</i></p>	<p>promovarea unui sistem de justiție mai eficient, accesibil, prin consolidarea capacităților și structurilor naționale, pentru a oferi o formare eficientă bazată pe competențe pentru profesioniștii din domeniul juridic din Moldova</p>
<p><i>6. „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova” – (A2J), implementat de PNUD în parteneriat cu AO Institutul pentru Reforme Penale și AO Invento, cu suportul financiar al Suediei</i></p>	<p>contribuirea la sporirea eficienței serviciilor din domeniul justiției și îmbunătățirea accesului la justiție pentru bărbați și femei din Moldova, în special a celor din grupurile vulnerabile și marginalizate, prin fortificarea capacităților instituțiilor de expertiză judiciară de a presta servicii calitative, consolidarea capacităților actorilor din sectorul justiției de a oferi un răspuns coordonat la necesitățile bărbaților și femeilor, precum și consolidarea societății civile, capabilă să revendice respectarea drepturilor și să se angajeze într-un dialog constructiv cu actorii lanțului de justiție la nivel local</p>
<p><i>7. „Acțiune împotriva corupției în Republica Moldova”, finanțat de Biroul pentru Afaceri Juridice și Combaterea Traficului de Droguri (INL) al Departamentului de Stat al SUA și implementat de către Consiliul Europei</i></p>	<p>oferirea asistenței în reformele legislative, reformele de politici și cele instituționale, abordând recomandările restante din cea de-a patra Rundă de Evaluare a Grupului de state împotriva corupției a Consiliului Europei (GRECO))</p>
<p><i>8. „Consolidarea accesului la justiție prin mecanisme de soluționare extrajudiciare pentru victimele discriminării, infracțiunilor motivate de ură și discursurilor de instigare la ură în țările Parteneriatului Estic”, co-finanțat de UE și de CoE și pus în aplicare de CoE în cadrul Parteneriatului acestora pentru Buna Guvernare II.</i></p>	<p>cercetarea, analiza și îmbunătățirea sistemelor naționale de colectare a datelor privind infracțiunile motivate de ură, discursurile de instigare la ură și discriminarea în Republica Moldova</p>

- **Activitatea membrilor Consiliului Superior al Procurorilor în cadrul grupurilor de lucru**

În perioada de raport, membrii Consiliului Superior al Procurorilor, dar și ai Colegiilor din subordine, au fost antrenați activ în lucrările diverselor grupuri (comisii,

colegii, consilii), instituite atât în cadrul sistemului Procuraturii, cât și a altor instituții de drept din țară.

<i>Nr. de ord.</i>	<i>Numele , prenumele membrului CSP sau colegiului din subordine desemnat</i>	<i>Funcția deținută</i>	<i>Actul de instituire/desemnare</i>
Consiliul Institutului Național al Justiției			
1	Popa Igor	Președinte al Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor	Hotărârea CSP 12-103/18 din 12.07.2018
Comisia permanentă de instruire			
1.	Ion Guceac	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Hotărârea CSP 12-20/18 din 01.02.2018
Consiliul consultativ al probațiunii			
1.	Roșca Andrei	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Hotărârea CSP 12-12/18 din 19.01.2018
Grupul de monitorizare a Strategiei Naționale de integritate și Anticorupție 2017-2020			
1.	Angela Motuzoc	Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor	Hotărârea CSP 12-10/18 din 19.01.2018
2.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
3.	Șuşu Constantin	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
Colegiul de redacție al Publicației ”Revista Procuraturii Republicii Moldova”			
<i>Colegiul Științific al Publicației „Revista Procuraturii Republicii Moldova”</i>			
1.	Stoianoglo Alexandr	Procurorul General	Hot.CSP nr.12-150/18 din 11.10.2018 Ordinul PG nr.45/26, 11.10.2018 / modificat prin Ordinul PG 82/26, 17.12.2019 modificat prin Ordinul PG 55/26, 11.06.2020
2.	Guceac Ion	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
3.	Mărgineanu Lilia	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
4.	Căpățină Ion	Membru al Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor	-/-
<i>Colegiul de redacție al Publicației „Revista Procuraturii Republicii Moldova”</i>			
1.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
2.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
3.	Nichita Alexandru	Membru al Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor	-/-
Grupul de lucru pentru elaborarea Strategiei sectoriale			

de cheltuieli 2021-2023 pentru sectorul justiției			
1.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Comitetul de coordonare – proiect finanțat de UE „Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției”			
1.	Șușu Constantin	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Consiliul de coordonare a politicilor anticorupție și reformei justiției pe lângă Prim – ministru			
1.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Decizia Prim – Ministrului RM nr.88 din 11.09.2019 Hotărârea nr.405/2019
Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului noii Strategii în sectorul justiției și a Planului de acțiuni			
1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
2.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Grupul de lucru pentru reforma Hărții judiciare			
1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Hotărârea CSM nr.122/10 din 26.05.2020
2.	Șușu Constantin	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-/-
Comitetul director al Proiectului „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova” - <u>A2J</u> (implementat de PNUD în parteneriat cu AO Institutul pentru Reforme Penale și AO Invento, cu suportul financiar al Suediei)			
1.	Motuzoc Angela	Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor	
2.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Consiliul național pentru drepturile omului			
1.	Motuzoc Angela	Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor	Hot. Guvernului R.M. nr.65 din 11.02.2019
Comisia pentru reforma constituțională			
1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Demersul Aparatului Președintelui RM nr.2/1-12-743 din 22.06.2020
Grup de lucru pe platforma Ministerului Justiției pentru modificarea și elaborarea actelor normative în vederea evaluării judecătorilor și procurorilor			

1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Demersul Ministerului Justiției nr.03/2387 din 11.03.2020
Comisia pentru selectarea candidatilor la postul de judecator la CEDO			
1.	Motuzoc Angela	Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor	Hotărârea Guvernului Nr. 850/2020 din 30.11.2020
Comitetul de conducere al Programului “Acțiune împotriva corupției în Republica Moldova” <i>(finanțat de Biroul Internațional pentru Combaterea Drogurilor și Aplicarea Legii, Departamentul de Stat al SUA (INL) – cu o durată de 18 luni (începând cu data de 01 iunie 2020)</i>			
1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Comitetul de coordonare al Proiectului - „Suport pentru prevenirea și lupta eficientă împotriva corupției în sectorul justiției” <i>(proiect finanțat de UE)</i>			
1.	Șușu Constantin	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Subcomitetul de asociere RM – UE pentru Libertate, Securitate și Justiție <i>(RM – UE pentru LSJ)</i>			
1.	Șușu Constantin	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	<i>participare 2020</i>
Comitetul director (CD) pentru monitorizarea implementării Planului de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2017-2020 MAEIE - CoE			
1.	Motuzoc Angela	Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor	
Proiectul regional „Consolidarea accesului la justiție pentru victimele discriminării, infracțiunilor motivate de ură și discursurilor de ură din țările Parteneriatului Estic” (UE) <i>co-finanțat de Uniunea Europeană și de Consiliul Europei și pus în aplicare de Consiliul Europei în cadrul Parteneriatului acestora pentru Buna Guvernare II</i> <i>Grupul de lucru strategic pentru pregătirea unitară a angajaților din sfera de aplicare a legii pentru combaterea infracțiunilor motivate de ură în RM</i>			
1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Proiect „Suport pentru reforma sectorului justiției în Moldova - Consolidarea capacităților naționale pentru formarea eficientă bazată pe abilități a profesioniștilor din domeniul dreptului” (PNUD cu suportul INL)			
1.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	
Program CoE „Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova” <i>finanțat de Guvernul Norvegiei, o durată de 36 de luni (01.03.2018 – 28.02.2021)</i>			
1.	Motuzoc Angela		Președinte al Consiliului Superior al Procurorilor
2.	Furtună Inga		Membru al Consiliului Superior al Procurorilor
3.	Bordianu Adrian		---
4.	Șușu Constantin		---

5.	Roșca Andrei		-//-
Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură			
1.	Motuzoc Angela	Președinte al CSP	Demersul MJ nr.03/9475 din 01.12.2020
2.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-//-
3.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	-//-
Grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea Legii n.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale			
1.	Furtună Inga	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Demersul MJ nr.03/9478 din 01.12.2020
2.	Bordianu Adrian	-//-	-//-
3.	Șușu Constantin	-//-	-//-
Planul de acțiuni anticorupție de la Istanbul al Rețelei Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală (PAA de la Istanbul al ACN)			
1.	Bordianu Adrian	Membru al Consiliului Superior al Procurorilor	Demersul CNA din 24.12.2020 (nr.22/8263)

- **Transparența în activitatea Consiliului Superior al Procurorilor**

Transparența în activitatea Consiliului Superior al Procurorilor fost asigurată permanent de Serviciul protocol, relații internaționale și cu publicul din cadrul Aparatului Consiliului, prin publicarea pe paginile web oficiale ale Consiliului și Procuraturii a diverselor materiale informative.

Activități desfășurate pe segmentul de comunicare externă

- publicate agendele cu privire la organizarea a 51 de ședințe ale Consiliului Superior al Procurorilor și colegiilor din subordine;
- publicate 188 de hotărâri emise de aceleași organe colegiale;
- emise 30 de comunicate de presă în spațiul public, privind activitatea Consiliului și a colegiilor din subordine;
- oferite declarații, precizări și informații în presă, precum și răspunsuri la solicitări telefonice - 26;
- elaborate și adresate oficialilor mesaje de felicitare, cu diferite ocazii - 52;

- reflectate prin imagini foto/video activitățile de protocol, ședințe - 9 etc.

Asigurarea transparenței în relația cu publicul

În perioada de referință Aparatul a înregistrat în registrul de intrare, inclusiv cel electronic, **2517** de documente.

Pe parcursul anului, în adresa Consiliului Superior al Procurorilor au parvenit **116** de petiții și adresări de la persoanele fizice și juridice, cu referire la aspecte ce țin de activitatea Consiliului Superior al Procurorilor și de etica profesională a corpului de procurori.

Nefiind investit cu atribuții de efectuare a investigațiilor procesual-penale, de control ierarhic superior și nici de verificare a soluțiilor adoptate de către procurori, Consiliul Superior al Procurorilor a **remis 59 de petiții altor factori de decizie, pentru soluționare conform competenței**, cu informarea petiționarilor despre acest fapt, iar la **57** de petiții s-a oferit răspuns.

În anul 2020 **Consiliul a înregistrat 256 de sesizări** (în 2019 -**170**) depuse în ordinea art.art.43 și 44 din *Legea 3/2016*, despre pretensele abateri disciplinare comise de către procurori.

Respectiv, **199** (77,73%) din sesizările depuse revin cetățenilor, **52** (20,31%) au fost înaintate de subdiviziunile Procuraturii Generale urmare a controalelor efectuate și **5** sesizări au parvenit de la inspectorii din cadrul Inspecției procurorilor.

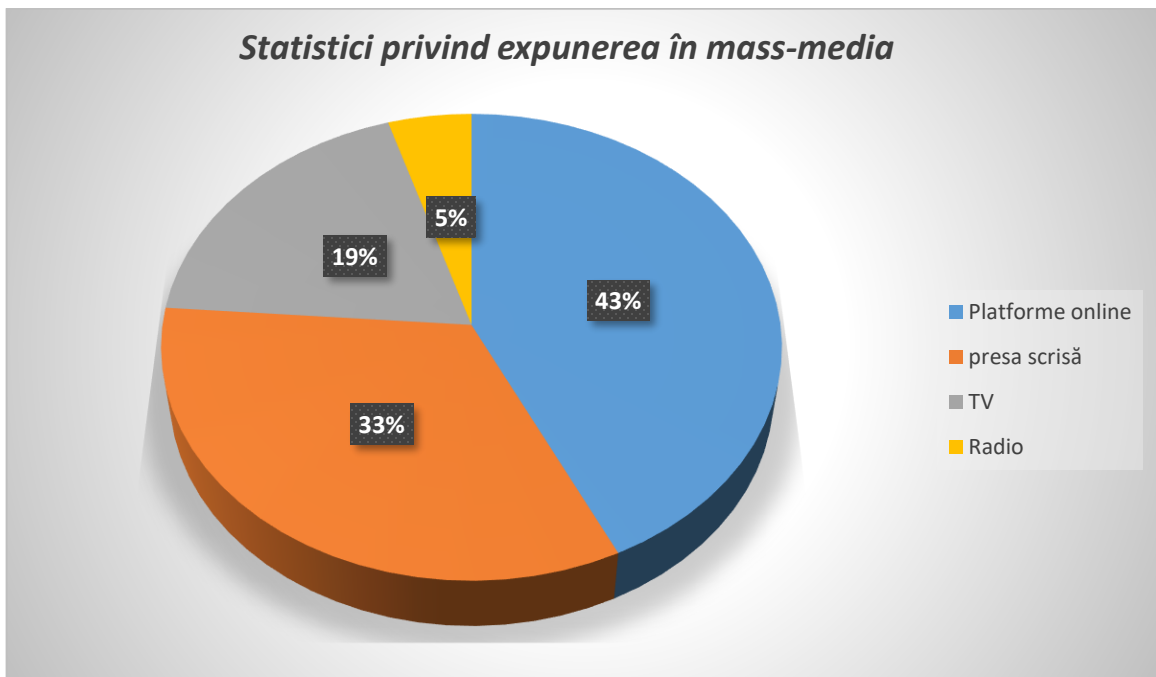
Sesizările cu privire la fapta procurorului ce poate constitui abatere disciplinară au fost expediate Inspecției Procurorilor.

Întru respectarea prevederilor Codului Administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018 din 19.07.2018 membrii Consiliului Superior al Procurorilor **au primit în audiență 4 cetățeni**.

Înscrierea solicitanților pentru audiență se efectuează de către Aparatul Consiliului în temeiul demersului expedit în formă scrisă.

➤ Monitorizare mass-media

În perioada monitorizată (1 ianuarie - 31 decembrie 2020), au fost înregistrate un număr de **42** de referiri la activitatea Consiliului Superior al Procurorilor sau la domeniile care au legătură cu activitatea instituției în publicațiile periodice, presa audio-vizuală și online. Dintre acestea, **14** referiri în presa scrisă, **2** referiri au fost la radio, **8** la televiziuni și **18** pe platformele de știri online.

Presa scrisă / publicațiile periodice:

Informații cu referire la domeniile de activitate ale Consiliului Superior al Procurorilor au fost reflectate pe paginile a 4 publicații periodice din țară:

Ziarul Dreptul:

- „Rolul și misiunea Consiliului Superior al Procurorilor, în două minute”
- „Consiliul Superior al Procurorilor, la cea de-a 15-a sesiune plenară a Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni”
- „Digitalizare. Dezvoltare”
- „Ziua profesională a Juristului!”
- „Evaluarea mecanismului privind activitatea și componența Consiliului Superior al Procurorilor de către Ministerul Justiției și Consiliul Europei”
- „Reguli mai flexibile în procedura de transfer a procurorilor”
- „Agenda proiectelor de asistență externă în funcționarea Consiliului Superior al Procurorilor”
- „Condoleanțe”
- „Reflecția aniversării a 25 de ani de la aderarea Republicii Moldova la Consiliul Europei, în evoluția instituțională a CSP”
- „Evaluarea și instruirea procurorilor – priorități în dialogul Consiliului Superior al Procurorilor cu partenerii de dezvoltare”

Ziarul de Gardă:

- „Dosarul Metalferos”
- „Demisii în sistem - dezvăluiri”

Экономическое Обозрение :

- „Генпрокурор на своем месте”

www.ziarulnational.md

- „Consiliul Superior al Procurorilor a desemnat noul șef al PCCOCS”, <https://www.ziarulnational.md/consiliul-superior-al-procurorilor-a-desemnat-noul-sef-al-pccocs/>

[Presa audio-vizuală:](#)

Distribuția referirilor pe posturi de radio:

Consiliul Superior al Procurorilor a fost vizat la postul de radio național - Radio Chișinău, cu următoarea tematică:

- „Prima ședință din acest an a Consiliului Superior al Procurorilor. Ce subiecte sunt pe ordinea de zi.”, <https://radiochisinau.md/prima-sedinta-din-acest-an-a-consiliului-superior-al-procurorilor-ce-subiecte-sunt-pe-ordinea-de-zi---102476.html>
- Procurorul șef al procuraturii municipiului Chișinău va avea zece adjuncți. Consiliul Superior al Procurorilor a aprobat un demers al procurorului general, Alexandr Stoianoglo, privind modificarea structurii sistemului Procuraturii., <https://radiochisinau.md/procurorul-sef-al-procuraturii-municipiului-chisinau-va-avea-zece-adjuncti---102910.html>

Distribuția referirilor pe posturi de televiziune:

În anul 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a fost vizat în 8 de programe TV, difuzate de către următoarele posturi de televiziune: TVC, Realitatea.md, NTV-Moldova, Privesc.eu, Primul în Moldova, NTV, Canal 2, PRO TV, Jurnal de Chișinău, TV 8, News MAKER, Jurnal TV.

- „Ședința Consiliului Superior al Procurorilor, din 12 martie 2020”, <http://tvr Moldova.md/actualitate/live-sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-din-12-martie-2020/>;
- „[Sedința Consiliului Superior al Procurorilor din 18 decembrie 2020](https://www.privesc.eu/arhiva/93208/Sedinta-Consiliului-Superior-al-Procurorilor-din-18-decembrie-2020)”, <https://www.privesc.eu/arhiva/93208/Sedinta-Consiliului-Superior-al-Procurorilor-din-18-decembrie-2020>;

- „Consiliul Superior al Procurorilor a admis cererile de transfer a șapte procurori”, <https://www.jurnal.md/ro/news/9934b90339005802/consiliul-superior-al-procurorilor-a-admis-cererile-de-transfer-a-sapte-procurori.html>
- „Ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 23 ianuarie 2020. Alexandru Stoianoglo a cerut suspendarea din funcție a lui Viorel Morari”, <https://protv.md/actualitate/sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-din-23-ianuarie-2020-alexandru-stoianoglo-a-cerut-suspendarea-din-functie-a-lui-viorel-morari---2516214.html>
- „Ședința Consiliului Superior al Procurorilor, au fost anunțate concursuri pentru suplinirea unor funcții vacante de procuror”, <https://unimedia.info/ro/news/9e9622491df478d3/live-consiliul-superior-al-procurorilor-in-sedinta-subiectele-de-pe-ordinea-de-zi.html>
- „Consiliul Superior al Procurorilor a anulat pedeapsa disciplinară în privința a doi procurori PCCOCS”, <https://unimedia.info/ro/news/01c5735f68b89815/live-doc-consiliul-superior-al-procurorilor-se-intruneste-in-sedinta-cate-subiecte-sunt-pe-ordinea-de-zi.html>
- „Urmăriți în direct ședința Consiliului Superior al Procurorilor”, <https://tv8.md/2020/12/03/live-doc-urmariti-in-direct-sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor/>

Distribuția referirilor pe platformele de știri online:

Cele mai multe materiale au fost difuzate de către următoarele platforme de știri online: www.bizlaw.md, <https://protv.md>, <https://agora.md>, etc.

- „Ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 17 decembrie 2020”, <https://safenews.md/live-sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-din-17-decembrie-2020/>
- „Ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 17 decembrie 2020”, <https://paranteze.com/news/live-sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-din-17-decembrie-2020>
- „Funcții vacante la Procuratură. Posturile scoase la concurs”, <https://stiri.md/article/social/functii-vacante-la-procuratura-posturile-scoase-la-concurs>
- „Ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 3 decembrie 2020”, <https://telegraph.md/live-sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-din-3-decembrie-2020/>

- **„Mai mulți procurori au fost numiți în funcție de CSP; Despre cine este vorba”**, <https://procuror.magistrat.md/ro/content/spr%C3%AEncean%C4%83>
- **„O mână de procuror spală pe alta. Cum se apără vechiul sistem. Dosar NM”**, <https://newsmaker.md/ro/o-mana-de-procuror-spala-pe-alta-cum-se-apara-vechiul-sistem-dosar-nm/>
- **„Consiliul Superior al Procurorilor s-a întrunit în această dimineață în ședință. Pe ordinea de zi a fost inclus și demersul procurorului general care prevede modificarea structurii sistemului Procuraturii”**, <https://sputnik.md/society/20200305/29424464/demers-modificare-structura-Procuratura.html>
- **„Ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 7 mai 2020”**, <https://www.youtube.com/watch?v=2sKdltUltS0>
- **„Ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 3 decembrie 2020”**, <https://noi.md/md/societate/sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-din-3-decembrie-2020>
- **„Șef nou-vechi la PCCOCS. Consiliul Superior al Procurorilor a susținut singurul candidat la concurs”**, <https://agora.md/stiri/76590/Sef-nouvechi-la-pccocs-consiliul-superior-al-procurorilor-a-sustinut-singurul-candidat-la-concurs>
- **„Stoianoglo vrea să administreze banii și personalul Procuraturii. CSP i-a acceptat decizia”**, <https://agora.md/stiri/67799/stoianoglo-vrea-sa-administreze-banii-si-personalul-procuraturii-csp-ia-acceptat-decizia>
- **„Procurorii din țară se vor întâlni în ședință. Data întrunirii, stabilită de CSP”**, <https://agora.md/stiri/71843/procurorii-din-tara-se-vor-intalni-in-sedinta-data-intrunirii-stabilita-de-csp>
- **„Modificare în structura Procuraturii: Va fi creat un oficiu specializat pe reprezentarea învinuirii în instanță”**, <https://agora.md/stiri/71846/modificare-in-structura-procuraturii-va-fi-creat-un-oficiu-specializat-pe-reprezentarea-invinuirii-in-instanta>
- **„Adunarea Generală a Procurorilor, amânată din cauza pandemiei”**, <https://agora.md/stiri/73136/adunarea-general-a-procurorilor-amanata-din-cauza-pandemiei>
- **„Colaborarea Consiliului Superior al Procurorilor cu organismele consultative ale Consiliului Europei consolidată”**, <https://www.coe.int/ro/web/chisinau/-/superior-council-of-prosecutor-s-cooperation-with-council-of-europe-consultative-bodies-strengthened>
- **„Ședința Consiliului Superior al Procurorilor. Au fost examinate toate cele patru subiecte de pe ordinea de zi”**, <https://cotidianul.md/2020/11/26/live->

[sedinta-consiliului-superior-al-procurorilor-pe-ordinea-de-zi-sunt-patru-subiecte/](#)

- „Consiliul Superior al procurorilor a scos la concurs șapte funcții de procuror-șef”, <https://www.bizlaw.md/consiliul-superior-al-procurorilor-a-scos-la-concurs-sapte-functii-de-procuror-sef>
- „Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) s-a întrunit astăzi, 18 iunie, în sedință. Pe ordinea de zi sunt incluse cinci subiecte.”, <https://www.zdg.md/stiri/stiri-justitie/live-sedinta-consiliul-superior-al-procurorilor-5-subiecte-pe-agenda-2/>

- **Elaborarea Strategiei de comunicare**

Elaborarea și implementarea **Strategiei de comunicare** a fost una din **prioritățile Consiliului Superior al Procurorilor pentru anul 2020 în domeniul transparenței și sporirii imaginii instituției.**

Consiliul și-a propus să preia cele mai bune practici de comunicare, astfel încât să asigure implementarea mecanismelor adecvate de comunicare pentru:

- **stabilirea identității instituționale a CSP, distinctă de cea a Procuraturii;**
- **îmbunătățirea vizibilității și percepției publice privind rolul și competențele CSP în sectorul justiției, în special pe partea ce ține de cariera procurorilor;**
- **promovarea și diseminarea cât mai largă a culturii instituționale și valorilor profesionale asumate de corpul de procurori;**
- **diseminarea informațiilor privind rolul și competențele CSP în garantarea independenței și imparțialității procurorilor din Republica Moldova;**
- **sporirea prestigiului și încrederii societății în probitatea instituțională a CSP.**

Proiectul Strategiei de comunicare a fost elaborat în cadrul Programului „**Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova**”, finanțat de Guvernul Norvegiei și implementat de Consiliul Europei.

Ședințele reprezentanților Consiliului Superior al Procurorilor cu experții, care au elaborat Strategia de comunicare, au durat pe parcursul perioadei noiembrie –decembrie 2020. În cadrul acestor întruniri, membrii Consiliului și-au expus viziunile asupra Strategiei și a conceptului de vizibilitate a instituției.

Strategia de comunicare va descrie contextul actual, cadrul legal, obiectivele strategice ale comunicării, principiile de comunicare, grupurile-țintă, instrumentele și canalele de comunicare, mesajele și ariile tematice, comunicarea în situații de criză, procesul de monitorizare și evaluare a activității de comunicare etc.

Documentul va putea fi actualizat la necesitate, în funcție de evoluțiile și tendințele de comunicare, astfel încât să fie asigurată o comunicare continuă și eficientă, cu scopul de a spori vizibilitatea și credibilitatea Consiliului.

Pentru anul 2021 sunt preconizate, pentru derulare, proceduri organizatorice și administrative aferente aprobării și publicării documentului de referință.

- **Contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor**

Pe parcursul anului 2020 Consiliul Superior al Procurorilor a fost vizat în următoarele litigii:

<i>Numele, prenumele contestatarului</i>	<i>Hotărârea CSP/CDE contestată La CA/CSJ</i>	<i>Soluția</i>
Filimon Ivan <i>ex-procuror</i>	Hotărârea CSP 12-8/18 din 19.01.2018 și Hotărârea CDE 13-75/17 din 19.01.2018	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Popescu Corneliu <i>procuror în Procuratura mun. Chișinău</i>	Hotărârea CSP 1-44/2019 din 19.04.2019	Încheierea CSJ din 04.03.2020- recursul CSP declarat inadmisibil
Garaba Iurii <i>ex-procuror</i> Popa Igor <i>procuror</i>	Hotărârea CSP 1-80/2019 din 09.08.2019	Încheierea CSJ din 25.11.2020- recursul CSP declarat inadmisibil
Lungu Lilian <i>ex-procuror</i>	Hotărârea CSP 1-98/2019 din 27.09.2019	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Pruneanu Elena <i>procuror în Procuratura raionului Strășeni</i>	Hotărârea CSP 1-132/2019 din 06.12.2019	Încheierea CSJ din 02.12.2020- recursul E.Pruneanu declarat inadmisibil
Raileanu Dumitru <i>procuror în PCCOCS</i>	Hotărârea CSP 1-102/20 din 29.10.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Golban Vasile <i>procuror în PCCOCS</i>	Hotărârea CSP 1-98/20 din 22.10.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Șendrea Nicu <i>procuror în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Botanica</i>	Hotărârea CSP 1-44/20 din 29.05.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Galeru Vitalie <i>procuror în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Botanica</i>	Hotărârea CSP 1-57/20 din 03.07.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Busuioc Vitalie <i>procuror în PCCOCS</i>	Hotărârea CSP 1-64/20 din 24.07.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Roșioru Vitalie <i>procuror în PCCOCS</i>	Hotărârea CSP 1-99/20 din 22.10.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>
Asociația Procurorilor pentru Ordine și Dreptate	Hotărârea CSP 1-42/20 din 28.05.2020	<i>Cauza se află pe rolul instanței de judecată</i>

Străsteanu Gheorghe <i>petiționar</i>	Hotărârea CDE 13-37/2018 din 19.10.2018	Hotărârea jud.Chișinău, s.Rîșcani din 16.07.2020 - acțiunea respinsă
Tofan Marin <i>petiționar</i>	Răspunsul CSP nr.5/2-1205 din 06.11.2019	Încheierea CSJ din 09.12.2020 - recursul lui M.Tofan respins
Tofan Marin <i>petiționar</i>	Răspunsul CSP nr.5/2-35d/c-19-1085/20 din 13.07.20	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
Fetescu Andrei <i>petiționar</i>	Răspunsul CSP nr.1- 3s/19-491 din 19.06.2019	Încheierea CSJ din 16.12.2020 - recursul lui Andrei Fetescu declarat inadmisibil
Țurcanu Oxana <i>ex-șef al Aparatului Procuraturii</i> <i>Generale</i>	Hotărârea CSP 1-81 /20 din 10.09.2020	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
Solovei Dan <i>candidat la funcția de procuror</i>	Hotărârea CSP 1-69 /20 din 04.09.2020	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
Roșca Ion <i>reclamant</i>	Hotărârea CSP 1-89/20 din 01.10.2020	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
SRL Agrovita Comerț <i>reclamant</i>	Răspunsul CSP nr. 1-115p/19-1146 din 28.20.20	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
Petrov Boris <i>reclamant</i>	Hotărârea CDE 3-66/20 din 22.06.20	Încheierea CA din 16.11.2020- acțiunea lui Boris Petrov declarată inadmisibilă
Tudoroglo Maria <i>reclamant</i>	Decizia Inspecției Procurorilor din 06.03.2020 Dosar nr.5/2-7dc/20	Hotărârea Judecătorei Chișinău, s.Rîșcani din 22.06.2020- acțiunea respinsă
Bulgaru Daniel <i>reclamant</i>	Răspunsurile CSP nr. 5/2-8/20-600 din 20.03.2020, nr. 5/2-8/20-745 din 21.05.2020	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
Vasilevici Lilia <i>reclamant</i>	Repararea prejudiciului material și moral	<i>Cauza se află pe rolul</i> <i>instanței de judecată</i>
Perju Seghei <i>reclamant</i>	Hotărârile CSP 1-128/2019 din 20.11.2019, 1-129/2019 din 28.11.2019	încheierea CA din 27.07.2020- acțiunea lui Serghei Perju- declarată inadmisibilă

În perioada iulie-decembrie 2020 reprezentantul Consiliului Superior al Procurorilor a participat la **41 de ședințe în instanța de judecată.**

La finele anului 2020, pe rolul instanțelor de judecată erau **pendinte 16 cauze**, în care obiectul litigiului îl formează hotărâri ale Consiliului Superior al Procurorilor în materie disciplinară și dezacordul cu deciziile asupra petițiilor examinate.

Activitatea administrativă

- Structura și statul de personal al Consiliului Superior al Procurorilor**

Potrivit organigramei, componența Consiliului Superior al Procurorilor, a organelor care funcționează în subordinea sa și a Aparatului său a fost structurată în felul următor:

La data de 31.12.2020	Funcții conform organigramei	Numărul real de membri/de angajați	Personal remunerat din bugetul CSP	Primesc indemnizație din bugetul CSP
<i>Consiliul Superior al Procurorilor</i>	15	15	5	4
<i>Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor</i>	38	21	21	-
<i>Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor</i>	7	7	-	2
<i>Colegiul de disciplină și etică</i>	7	7	-	2
<i>Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor</i>	7	7	-	2
TOTAL	74	57	26	10

Totodată, din perspectiva schemei de încadrare a personalului sunt aprobate 43 de unități, salarizate din bugetul de stat:

- **5** funcții de demnitate publică – membri ai Consiliului Superior al Procurorilor, aleși din rândul procurorilor (*Notă: conform art.74 alin.(2) din Legea nr.3/2016, membrii Consiliului Superior al Procurorilor aleși din rândul procurorilor beneficiază de salariu în cuantum de 75% din salariul Procurorului General sau își păstrează salariul din funcția de procuror, deținută până la detașare, dacă acesta este mai mare, luându-se în considerație reglementările Legii nr.270 din 23.11.2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*);

- **30** de funcții publice (2 funcții de conducere de nivel superior; 5 funcții publice de conducere; 23 de funcții publice de execuție);
- **8** funcții de personal auxiliar.

Notă: Funcționarii publici și personalul tehnic sunt remunerați în baza prevederilor Legii nr.270/2018.

Potrivit art.74 alin.(3) din *Legea nr.3/2016*, 10 membri-reprezentanți ai societății civile (**4-din componența Consiliului Superior al Procurorilor și câte 2 din cadrul celor trei Colegii din subordine**) primesc indemnizație lunară din bugetul de stat, în mărime de 50% din salariul mediu al membrilor Consiliului Superior al Procurorilor aleși din rândul procurorilor.

• **Bugetul Consiliului Superior al Procurorilor**

Activitatea Consiliului Superior al Procurorilor este finanțată de la bugetul de stat în limita alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală.

Bugetul Consiliului Superior al Procurorilor se elaborează, se aprobă și se administrează în conformitate cu principiile, regulile și procedurile stabilite de legislația privind finanțele publice și responsabilitatea bugetar-fiscală, iar Președintele Consiliului Superior al Procurorilor poartă răspundere de implementarea sistemului de management financiar și de gestionarea financiară adecvată a Consiliului.

Executarea bugetului Consiliului Superior al Procurorilor pentru anul 2020

Prin *Legea bugetului de stat pentru anul 2020, nr.172 din 19.12.2019*, Consiliului Superior al Procurorilor i-au fost alocate mijloace bănești în sumă de **13272,7 mii lei**. **În conformitate cu modificările și completările operate în *Legea bugetului de stat pentru anul 2020 prin Legile nr.61/2020 și nr.173/2020*** bugetul Consiliului Superior al Procurorilor a fost diminuat cu 900,0 mii lei **și respectiv precizate 12372,7 mii lei**, cu mențiunea că **6506,7 mii lei** au fost alocate doar pentru cheltuieli de personal.

În luna decembrie 2020, prin *Hotărârea Guvernului nr.895 din 14.12.2020* Consiliului Superior al Procurorilor i-au fost alocate mijloace financiare în sumă de 16,0 mii lei, pentru acordarea indemnizației unice angajaților infectați cu COVID-19 în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, care au fost executate în aceeași lună.

Potrivit datelor Raportului privind executarea bugetului din contul cheltuielilor de bază în perioada de gestiune a anului 2020 nivelul de executare, în comparație cu planul precizat, este în proporție de 80,3 la sută.

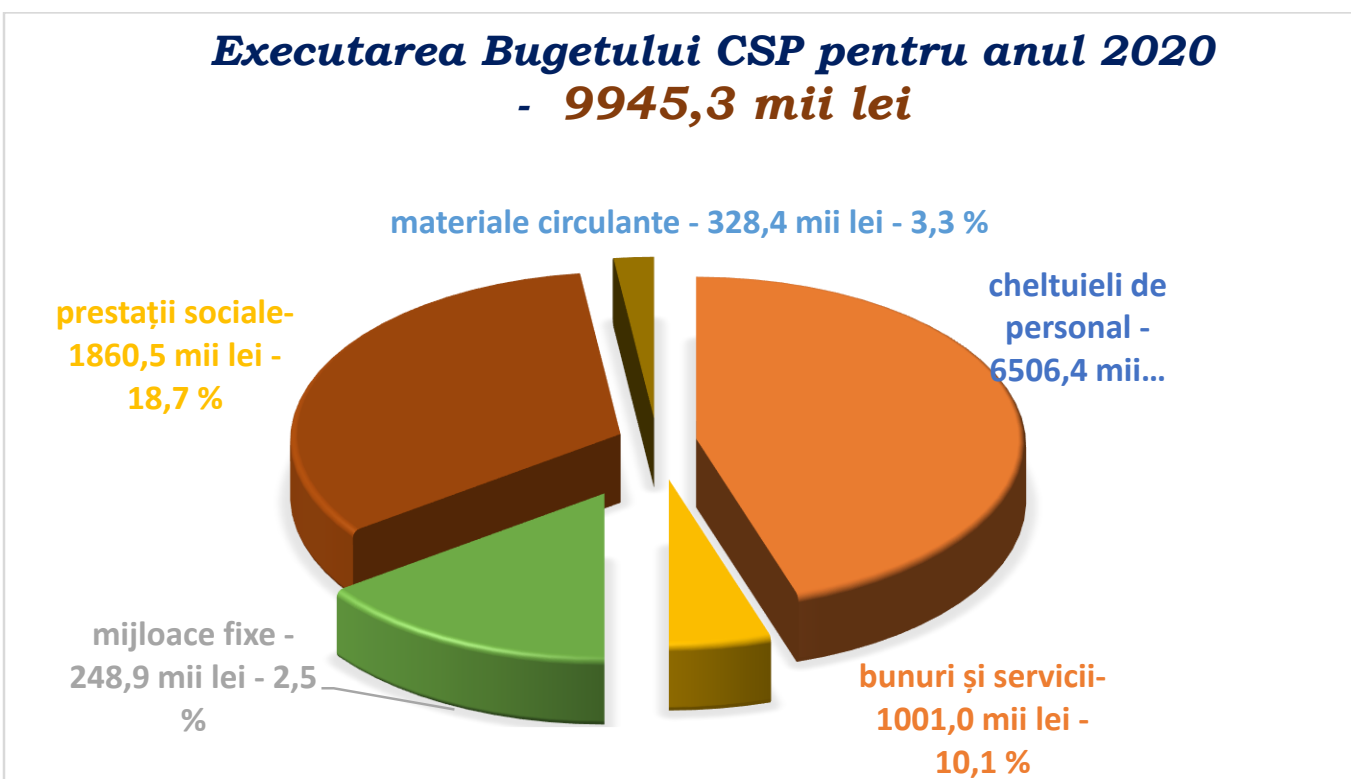
Din cele **12388,7** mii lei alocate Consiliului prin *Legea bugetului de stat, la finele anului 2020 era executată suma de 9945,3 mii lei (80,3%):*

- **cheltuieli de personal - 6506,4** mii lei, (executate 100 % din alocațiile planificate);

- **bunuri și servicii - 1001,0** mii lei, (executate 70,7 % din alocațiile planificate);
- **prestații sociale - 1860,5** mii lei, (executate 68,8 % din alocațiile planificate);
- **mijloace fixe - 248,9** mii lei, (executate 29,6 % din alocațiile planificate);
- **stocuri de materiale - 328,4** mii lei, (executate 35,7 % din alocațiile planificate).

Economia mijloacelor financiare s-a format din cauza stopării procedurilor de achiziție a bunurilor și serviciilor - efect generat de restricțiile rezultate din pandemia de coronavirus. Analiza alocațiilor destinate Consiliului Superior al Procurorilor, conform Legii bugetului de stat pe anul 2020, cu referire la perioada de gestiune, din contul componentei de bază, denotă că acestea au fost direcționate preponderent pentru retribuirea muncii personalului, achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, toate însumând 65,4% din totalul cheltuielilor precizate.

Schema grafică a cheltuielilor totale pentru perioada raportată.

Aprobarea bugetului Consiliului Superior al Procurorilor pentru anul 2021

Potrivit art.70 alin.(1) lit.p) din Legea nr.3/2016, Consiliul Superior al Procurorilor este abilitat cu competența de a aproba proiectul bugetului său, pe care îl prezintă Ministerului Finanțelor.

Notăm că proiectul de buget fundamentează, în expresie numerică, realizarea obiectivelor și atribuțiilor stabilite în sarcina Consiliului, fiind una dintre condițiile

indispensabile pentru consolidarea capacităților instituției și asumarea responsabilităților în procesul de gestionare eficientă și transparentă a resurselor financiare publice.

În această ordine de idei, bugetul Consiliului Superior al Procurorilor se elaborează în conformitate cu cerințele stabilite de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, a căror implementare a fost dezvoltată în liniile directorii ce se conțin în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului adoptat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr.209 din 24.12.2015.

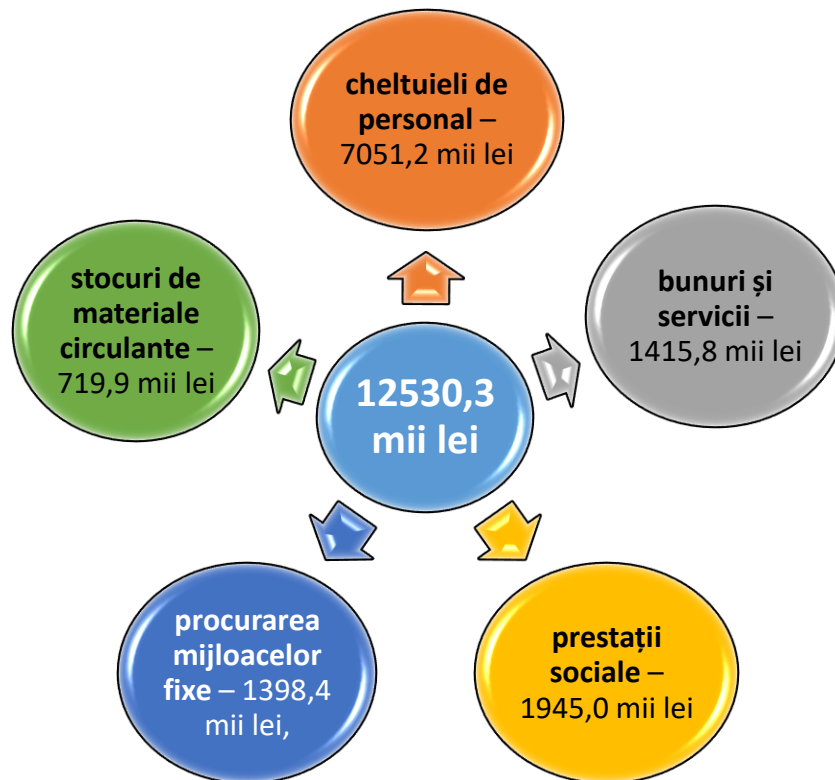
Potrivit calendarului bugetar, Ministerul Finanțelor elaborează și emite către autoritățile publice centrale (APC) de specialitate limitele preliminare de cheltuieli, corelate cu cadrul preliminar de resurse.

Anual, Ministerul Finanțelor emite circulara cu privire la elaborarea și prezentarea propunerilor la proiectul bugetului de stat pe anul bugetar curent. Circulara bugetară se remite în adresa APC, în scop de asistență metodică în vederea încadrării în limitele de resurse și cheltuieli de la bugetul de stat pe APC.

Respectiv, circulara bugetară ce vizează limitele de resurse și cheltuieli pentru anul 2021 a fost întocmită de Ministerul Finanțelor la 28.09.2020. Conform anexei nr.2, care prevede limitele de resurse și cheltuieli de la bugetul de stat pe APC pentru anul 2021, pentru Consiliul Superior al Procurorilor s-a stabilit plafonul de 12530,3 mii lei, cuantum ce reprezintă platforma de elaborare a bugetului instituției.

În cadrul ședinței din 15.10.2020, Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul bugetului său pentru anul 2021, planificat în conformitate cu prioritățile strategice ale statului și Procuraturii. Având în vedere volumul cheltuielilor stabilit de Ministerul Finanțelor, Plenul Consiliului Superior al Procurorilor a aprobat proiectul bugetului său pentru anul 2021 în mărime de 12530,3 mii lei.

Conform Legii bugetului de stat **pentru anul 2021** nr.258 din 16.12.2020, alocările din bugetul de stat pentru Consiliul Superior al Procurorilor constituie suma de **12530,3 mii lei**, din care:

- **Elaborarea și aprobarea simbolurilor instituționale**

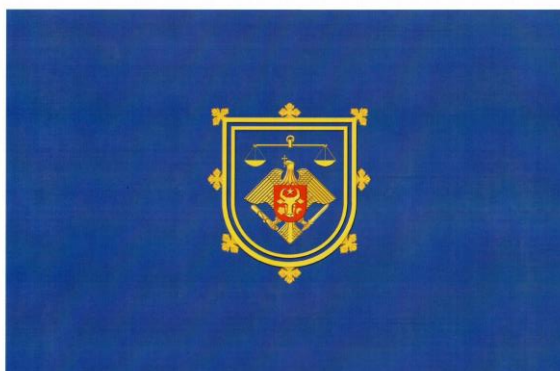
Elaborarea și aprobarea simbolurilor instituționale ale Consiliului Superior al Procurorilor a reprezentat o evoluție în dezvoltarea elementelor de identitate instituțională.

Din perspectiva prevederilor legale, simbolurile corporative se aprobă prin decizii ale organelor de conducere ale persoanelor juridice respective.

Totodată, simbolurile de referință se recunosc oficial în calitate de simboluri publice și se înregistrează în Armorialul General al Republicii Moldova în baza cererilor persoanelor juridice respective și a deciziei Comisiei Naționale de Heraldică. Regulamentele și instrucțiunile de utilizare (de reproducere, de executare etc.) a simbolurilor, se aprobă, în funcție de forma juridică de organizare, prin decizie a organului suprem de conducere sau a conducătorului persoanei juridice respective, în baza deciziei Comisiei Naționale de Heraldică.

Astfel, prin [Hotărârea nr.1-119/2020 din 3 decembrie 2020](#) a fost aprobat, de principiu, conceptul pentru simbolul de stemă a Consiliului Superior al Procurorilor.

În opinia Consiliul Superior al Procurorilor a fost necesar ca imaginea instituțională să definească esența activității entității și să transmită prestigiul acesteia, rezultat din rolul constituțional atribuit.

De asemenea, Consiliul Superior al Procurorilor a ținut cont și de faptul că elementele de identitate vizuală reprezintă părți componente ale comunicării instituției, deoarece proiectează prin expresie grafică, conceptul funcționării acesteia.

Din perspectiva raționamentelor de drept, au fost invocate prevederile *Legii nr.86/2011 cu privire la simbolurile publice*, care stabilește principiile generale, dar și procedurile ce urmează a fi respectate de către autoritatea publică la elaborarea elementelor simbolice.

Pentru a asigura transpunerea regulilor de specialitate, Consiliul Superior al Procurorilor a cooptat contribuția profesionistului specializat în desen heraldic Vladimir Popov, care să elaboreze conceptul de stemă, drapel și insignă, ca simboluri instituționale.

Astfel, urmare a analizelor efectuate, ținând cont de competențele Consiliului Superior al Procurorilor stabilite în Constituție și având în vedere inter-relaționarea puternică cu atributele instituționale stabilite pentru Procuratură, a fost dedusă concluzia ca, generic, să se utilizeze gama cromatică similară și elementele generale comune.

În rezultatul dezbaterilor la acest subiect, Consiliul Superior al Procurorilor a decis să aprobe conceptul în care stema include ca elemente acvila, balanța, scutul dublu de culoare aurie și 8 fleuroni, ca însemne distinctive ale rolului instituțional, imagine grafică ce transmite misiunea și esența activității entității, iar această reprezentare schematică să o remită Comisiei Naționale de Heraldică pentru parcurgerea etapelor corespunzătoare de înregistrare și înscriere în Armorialul General al Republicii Moldova.

Ulterior, Comisia Națională de Heraldică a analizat conformitatea proiectelor simbolurilor instituționale ale Consiliului Superior al Procurorilor cu exigențele normative, științifice și artistice prescrise pentru simbolurile heraldice, vexilologice și uniformistice și, în temeiul prevederilor Legii nr.86/2011 cu privire la simbolurile publice, a decis avizarea proiectelor de stemă, drapel și insignă a Consiliului Superior al Procurorilor. Totodată, prin aceeași decizie, a fost avizat și **Regulamentul privind utilizarea stemei și drapelului Consiliului.**

- **Contribuția Aparatului în asigurarea activității Consiliului Superior al Procurorilor și colegiilor din subordine**

Asigurarea politicii de personal

În anul 2020 Comisia de concurs pentru ocuparea funcțiilor publice în Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor a anunțat **2 concursuri** (05.03.2020 și 21.07.2020) pentru suplinirea a **3 funcții** publice vacante (inclusiv 1–provizoriu vacantă):

- **1 funcție publică de conducere:** Șef al Secției contencios;
- **1 funcție publică de execuție:** Specialist

principal al Secției contencios;

- **1 funcție publică de execuție (provizoriu vacantă):** Specialist principal al Secției finanțe și contabilitate.

Urmare a acestor concursuri funcțiile anunțate la concurs au fost suplinite. La finele anului erau vacante 14 unități de funcționari publici de execuție și 3 unități de personal tehnic).

În anul 2020 politica de personal a Aparatului s-a exprimat prin următorii indicatori:

a) ocuparea posturilor vacante de conducere și de execuție:

- prin concursuri de recrutare 1 persoană a fost desemnată în funcție publică de conducere (*șef al Secției contencios*), alte 2 persoane - în funcții publice de execuție, (*specialist principal al Secției contencios, specialist principal al Secției finanțe și contabilitate (funcție provizorie)*);
- 1 persoană – numită în funcție de deservire tehnică prin transfer (*șofer*).
-

b) promovare în grad de calificare:

- 2 funcționari publici de conducere și 1 – de execuție au fost promovați în grad de calificare în temeiul art.33 alin.(3) din *Legea 158/2008 (șef al Secției legislație și documentare)*;

c) cumularea funcțiilor publice de conducere, de execuție și de deservire tehnică vacante/temporar vacante:

- 5 funcționari publici de conducere au cumulat câte 0,5% din funcții publice de execuție vacante;
- 9 funcționari publici de execuție au cumulat câte 0,5% din funcțiile publice de execuție vacante;
- 1 lucrător de deservire tehnică a cumulat 0,5% din funcția de intendent;
- 1 lucrător de deservire tehnică a cumulat 1.00 % din funcția de muncitor.

d) modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu:

- 1 funcționar public de execuție a fost eliberat din funcție, la cerere, din proprie inițiativă (*specialist principal al Secției legislație și documentare*);
- 1 funcționar public de execuție este suspendat de drept în legătură cu acordarea concediului pentru îngrijirea copilului (*specialist principal al Secției finanțe și contabilitate*).

Ocuparea funcțiilor în cadrul Aparatului CSP / la data de 31.12.2020			
Aparatul Consiliului Superior al Procurorilor	38 de unități		
	Total	Ocupate	Vacante
<i>Conducerea Aparatului</i>	2	2	-
<i>Secția legislație și documentare</i>	7	2	5
<i>Secția contencios</i>	8	4	4
<i>Secția finanțe și contabilitate</i>	5	3	2
<i>Secția logistică și achiziții publice</i>	11	7	4
<i>Serviciul protocol, relații internaționale și cu publicul</i>	3	2	1
<i>Serviciul resurse umane</i>	1	1	-
<i>Serviciul secretariat și arhivă</i>	1	-	1
TOTAL	38	21	17

Conducerea Aparatului a fost antrenată activ în procesele de evaluare anuală și trimestrială a performanțelor profesionale ale funcționarilor publici, în corespundere cu prevederile Regulamentului, anexat la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009, precum și de elaborare a fișelor de post pentru unele funcții publice de conducere și de execuție, în corespundere cu prevederile Legii nr.158 din 04.07.2018 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Conform art.36 din *Legea nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*; pct.12 lit.c) din Regulamentul cu privire la evaluarea performanțelor profesionale ale funcționarului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.201 din 11.03.2009, au fost elaborate, aprobate și anexate la dosarele personale: **68** de evaluări trimestriale, **13** evaluări anuale și **14** obiective pentru anul 2020.

Asigurarea asistenței metodice și logistice a Consiliului

Pregătirea logistică a ședințelor Consiliului Superior al Procurorilor și a colegiilor din subordine reprezintă un segment esențial în activitatea Aparatului Consiliului Superior al Procurorilor, care s-a desfășurat în condiții de maximă responsabilitate și eficiență.

Aparatul a asigurat activitatea organelor de autoadministrare a procurorilor, fiind organizate, în acest sens:

- Adunarea Generală a Procurorilor din data de 22 februarie 2020;
- 22 de ședințe ale Consiliului Superior al Procurorilor;
- 8 ședințe ale Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor;
- 8 ședințe ale Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor;
- 14 ședințe ale Colegiului de disciplină și etică.

Contribuția Aparatului la desfășurarea acestor activități se exprimă prin:

- elaborarea proiectelor de agendă a ședințelor Consiliului Superior al Procurorilor și ale colegiilor, precum și publicarea acestora pe pagina de internet a Consiliului Superior al Procurorilor;

- întocmirea, acumularea documentelor generatoare de informații (note, avize, tabele, rapoarte, hotărâri, contestații, etc.) pentru identificarea soluțiilor pentru chestiunile din ordinea de zi; multiplicarea materialelor și distribuirea lor în ședințe;

- organizarea participării la ședințe a membrilor Consiliului, colegiilor, grupurilor de lucru și, după caz, a întregului corp de procurori;

- asigurarea prezenței în ședințe a procurorilor vizați, a contestatarilor, a specialiștilor din alte domenii de activitate;

- elaborarea proiectelor de hotărâri în colaborare cu membrii raportori;

- consemnarea lucrărilor în procese-verbale și rapoarte de dare de seamă;

- publicarea pe site-ul a informației ce vizează activitatea organelor de autoadministrare (anunțuri, procese-verbale, hotărâri, comunicate de presă, informații, felicitări, etc.)

Prin Ordinul Președintelui Consiliului Superior al Procurorilor nr.5/4-10 din 28.02.2020 a fost aprobat **Planul de achiziții publice al instituției pentru anul 2020 la care pe parcursul anului au fost operate 4 modificari** (a se vedea Planul [aici](http://www.csp.md/sites/default/files/2020-12/Planul%20de%20achizitii%202020-27.11.2020.pdf)).

În perioada de referință au fost lansate și încheiate 30 de contracte de mică valoare în sumă de 1231545.58 lei, din care:

- 2 proceduri licitație deschisă;
- 28 proceduri de achiziții directe (contracte de mică valoare).

Grupul de lucru pentru achiziții al Consiliului Superior al Procurorilor s-a întrunit, în perioada de raportare, în 18 ședințe pentru examinarea și concretizarea

necesităților de bunuri și servicii, în limita mijloacelor financiare repartizate, precum și pentru evaluarea ofertelor economice.

Conform obligației prevăzute în Hotărârea Guvernului nr.665 din 27.05.2016, Aparatul Consiliului a asigurat întocmirea și prezentarea Agenției de Achiziții Publice darea de seamă privind realizarea achizițiilor publice de valoare mică în anul 2020.

Politica de instruire profesională a personalului Consiliului Superior al Procurorilor

Consiliul Superior al Procurorilor a asigurat în anul 2020 organizarea unui proces sistematic de dezvoltare profesională continuă a angajaților săi, care include aprofundarea și actualizarea cunoștințelor, dezvoltarea abilităților și modelarea atitudinilor necesare funcționarului public pentru exercitarea eficientă a atribuțiilor de funcție.

În scopul sporirii performanței autorității prin dezvoltarea capacităților profesionale ale personalului, pe parcursul anului 2020 exercițiul de instruire a fost realizat, inclusiv, în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr.18/2020 *cu privire la comanda de stat privind dezvoltarea profesională a funcționarilor publici în anul 2020*, care a întrunit **13 cursuri de instruire** (Anexa nr.17), ce țin de:

- ✓ *integrarea profesională în funcția publică;*
- ✓ *managementul organizațional;*
- ✓ *etica și integritatea profesională în sectorul public;*
- ✓ *eficientizarea activității profesionale în administrația publică;*
- ✓ *recrutarea și selectarea personalului;*
- ✓ *leadership-ul;*
- ✓ *elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative;*
- ✓ *evaluarea politicilor publice;*
- ✓ *planificarea strategică și operațională;*
- ✓ *managementul conflictelor, gestionarea eficientă a stresului la locul de muncă;*
- ✓ *managementul serviciilor publice și utilizarea noilor tehnologii informaționale*

PRIORITĂȚILE CONSILIULUI SUPERIOR AL PROCURORILOR PENTRU ANUL 2021

I. Consolidarea capacităților de autoadministrare a sistemului Procuraturii

1. Convocarea Adunării Generale a Procurorilor pentru alegerea membrilor Consiliului Superior al Procurorilor și a membrilor colegiilor (dezvoltarea sistemelor informaționale și analizarea oportunității votului electronic în vederea utilizării acestora la realizarea domeniilor de activitate).

2. Organizarea concursurilor pentru numirea membrilor colegiilor din rândul societății civile.

3. Evaluarea cadrului normativ pentru a asigura fortificarea rolului de instanțe disciplinare ale Consiliului Superior al Procurorilor și Colegiului de disciplină și etică.

4. Dialogul membrilor Consiliului Superior al Procurorilor cu corpul de procurori (vizite de lucru în procuraturile teritoriale și specializate).

5. Analiza cadrului legislativ și organizatoric pentru îmbunătățirea proceselor de evaluare și selecție a procurorilor (măsurile de implementare a propunerilor formulate).

6. Revizuirea poziției instituționale a Inspecției procurorilor în scopul sporirii eficienței procedurilor disciplinare.

7. Elaborarea Planului de Dezvoltare Strategică a Consiliului Superior al Procurorilor pentru 2021-2024.

II. Politici de personal

1. Optimizarea activității procuraturilor prin asigurarea proceselor de selecție bazate pe meritocrație.

2. Monitorizarea realizării procedurilor de transfer a procurorilor.

3. Organizarea în termeni optimi a concursurilor de numire pe post și de promovare.

4. Monitorizarea implementării Planului de evaluare ordinară a performanțelor procurorilor.

5. Eficientizarea activității procurorilor prin contribuirea la creșterea capacităților profesionale.

III. Fortificarea independenței și responsabilității procurorilor

1. Elaborarea planului instituțional de implementare a Strategiei pentru asigurarea independenței și integrității în sectorul justiției pentru anii 2021-2024.

2. Publicarea comentariului la Codul de etică al procurorilor.

3. Elaborarea cadrului normativ intern privind institutul de consiliere etică.

4. Evaluarea necesității implementării consilierii psihologice pentru procurori.

5. Promovarea valorilor deontologice și a mesajului-cheie că activitatea procurorilor este un serviciu public, adresat cetățeanului.

6. Implementarea abordărilor noi privind asigurarea integrității profesionale.
7. Implementarea recomandărilor Grupului de State contra Corupției.
8. Contribuția la elaborarea avizelor Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni.
9. Diseminarea informațiilor despre activitatea Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni.

IV. Transparența și sporirea imaginii instituției

1. Consolidarea dialogului cu mass-media.
2. Îmbunătățirea mijloacelor de comunicare externă și dezvoltarea paginii web a instituției.
3. Elaborarea Strategiei de comunicare a Consiliului Superior al Procurorilor și a Planului de acțiuni pentru implementarea ei.
4. Gestionarea procedurii de publicare a hotărârilor disciplinare.

V. Colaborarea națională și internațională

1. Dezvoltarea dialogului interprofesional și a relațiilor cu asociațiile profesionale ale procurorilor, Consiliul Superior al Magistraturii, organisme similare din alte țări, partenerii de dezvoltare.
2. Continuarea dialogului cu Institutul Național al Justiției în vederea sporirii capacităților profesionale ale procurorilor.
3. Implicarea activă în activitățile grupurilor de lucru interinstituționale pe teme privind sistemul judiciar (i.e. grupul privind harta judiciară și grupul privind cartea interprofesională).

VI. Capacitățile manageriale ale Consiliului Superior al Procurorilor /Managementul intern al Consiliului Superior al Procurorilor

1. Organizarea concursurilor în vederea ocupării funcțiilor publice vacante în cadrul Aparatului Consiliului Superior al Procurorilor.
2. Elaborarea proiectului de buget al Consiliului pentru anul 2022 și prezentarea acestuia Ministerului Finanțelor.

ANEXE
la
RAPORT

ANUL 2020 ÎN CIFRE ȘI DATE

INDICI DE ACTIVITATE	SELECȚIA ȘI CARIERA PROCURORILOR	EVALUAREA ȘI DEONTOLOGIA PROCURORILOR	TRANSPARENȚĂ COOPERARE ADRESĂRI ALE JUSTIȚIABILILOR
❖ 22 de ședințe ale CSP	• 76 de candidați evaluați în cadrul procedurilor de selecție	❖ 91 de procurori evaluați profesional	• 62 de comunicate de presă și anunțuri plasate pe pagina WEB
❖ 108 subiecte examinate	94 de cereri de înscriere în Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante	❖ 76 de proceduri disciplinare examinate	• 42 de referiri în mass-media privind activitatea CSP
❖ 132 de hotărâri emise	❖ 5 concursuri anunțate pentru suplinirea a 56 de posturi	❖ 23 de contestații asupra hotărârilor CDE examinate	• 51 de evenimente remarcante în agenda publică a CSP
❖ 5 avize la proiecte de acte normative	• 47 de cereri de aplicare la funcție: (25-procurori, 22-candidați)	❖ 22 de procurori sancționați	❖ 2 participări la foruri internaționale
❖ 9 hotărâri ale CSP contestate în temeiul art.191 CA	• 34 de numiri pe post 4 transferuri în procedură simplificată	❖ 2 procurori suspendați /art.55 al (1) din Legea 3/2016	❖ 22 de vizite ale delegațiilor și experților din cadrul Proiectelor protocolare
❖ CSP vizat în 24 de litigii	❖ 52 de procurori încurajați	❖ 2 procurori eliberați din funcție/art.39 al (1) lit.(e) Legea 3/2016	❖ 21 de participări la lucrările întrunirilor interne
❖ 41 de participări în instanțele de judecată	❖ 34 de procurori demisionați la cerere	❖ 116 petiții înregistrate	• 2517 de documente înregistrate
	❖ 6 procurori detașați din funcție	❖ 256 de sesizări asupra acțiunilor procurorilor înregistrate	• 2103 de documente expediate

AGENDA EVENIMENTELOR DIN ANUL 2020❖ **20.01.2020**

Dialogul cu experții Grupului ad-hoc al Consiliului Europei privind reforma justiției condus de către Christos Giakoumopoulos, Directorul General al Directoratului General pentru Drepturile Omului și Statul de Drept

❖ **24.01.2020**

Lecția publică - „Dialogul între generațiile de juriști” organizată de Consiliul Superior al Procurorilor pentru studenții facultății de Drept din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova și elevi ai Liceului teoretic republican „Aristotel”

❖ **27.01.2020**

Participarea membrilor CSP la a 2-a reuniune a Grupului comun de lucru privind consolidarea statului de drept din cadrul Dialogului strategic RM-SUA

❖ **28.01.2020**

Întrevederea Consiliului Superior al Procurorilor cu doamna Satu Seppanen, Înalțul Consilier al UE pe domeniul justiției și procuraturii, expert în managementul politicilor publice și în conducerea autorităților publice de cel mai înalt nivel

❖ **13.02.2020**

Dialogul Consiliului Superior al Procurorilor cu domnul Eric Minnegheer, expert judiciar/lider de echipă și Katya Dormisheva, expert în formare judiciară, pentru definitivarea reperelor aferente activităților de consolidare a procedurilor de evaluare și instruire a procurorilor

❖ **19.02.2020**

Întrevederea Consiliului Superior al Procurorilor cu reprezentanții Ambasadei SUA

❖ **20.02.2020**

Participarea Președintelui CSP la conferința internațională cu prilejul a 25 de ani de la fondarea Curții Constituționale *„Justiția constituțională și reacția societății: când soluțiile curților constituționale se află în dezacord cu opiniile majoritare din societate”*

❖ **26.02.2020**

Participarea Președintelui CSP la ședința Consiliului de coordonare a politicilor anticorupție și reforma justiției pe lângă Prim-ministru.

❖ **28.02.2020**

Adunarea Generală a Procurorilor

❖ [10.06.2020](#)

Participarea Președintelui CSP în calitate de juriu la concursul de referate cu genericul „Drepturile omului, starea de urgență și statul de drept”, ediția a VI-a (*conferință video*)

❖ [03.07.2020](#)

Întrunirea video cu privire la inițierea elaborării proiectului de act normativ pentru asigurarea cadrului juridic de înființare a unei Instanțe Anticorupție

❖ [07.07.2020](#)

Dialog online de politici: „Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției: Direcții prioritare, constrângeri și oportunități”, cu participarea membrilor CSP, reprezentanților Uniunii Europene, Ministerului Justiției, Institutului pentru Politici și Reforme Europene și Centrului de Resurse Juridice din Moldova,

❖ [13.07.2020](#)

Consemnarea a 25 de ani de la aderarea Republicii Moldova la Consiliul Europei

❖ [29.07.2020](#)

Celebrarea Zilei Constituției Republicii Moldova

❖ [03.08.2020](#)

Participarea membrului CSP la prima ședință a Comisiei pentru reforma constituțională

❖ [02.09.2020](#)

Participarea membrului CSP la webinarul organizat de ODIHR cu referire la impactul pandemiei Covid – 19 asupra activității procurorilor din Europa de Est și Centrală, precum și independența funcțională a procurorilor

❖ [21.09.2020](#)

Participarea membrului CSP la ședință preparatorie - Dialogul RM-UE privind drepturile omului și subcomitetul RM-UE LSJ

❖ [24.09.2020](#)

Participarea membrului CSP la lucrările Subcomitetului de asociere RM – UE pentru Libertate, Securitate și Justiție

❖ [24-25.09.2020](#)

Participarea membrului CSP la Forumul privind Reformarea Justiției și Combaterea Corupției, organizat cu suportul Suediei și a UE (*Intervenția CSP - de 10 min., pe data de 25.09.2020, pe panelul destinat Independenței și responsabilității judecătorilor și procurorilor*)

❖ [02.10.2020](#)

Participarea președintelui CSP la Reuniunea finală a Comitetului director (CD) pentru monitorizarea implementării Planului de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2017-2020 (PA)

❖ **16.10.2020**

Participarea membrilor CSP la prima ședință de lucru pentru analizarea tuturor propunerilor și recomandărilor de îmbunătățire a Hărții judiciare, în cadrul CSM

❖ **18-19.10.2020**

Participarea Președintelui Consiliul Superior al Procurorilor la cea de-a 15 sesiune plenară a Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE), dedicată adoptării Opiniei nr.15 (2020) privind rolul procurorilor în situații de urgență

❖ **01.12.2020**

Dialogul membrilor CSP în cadrul întrunirii de curtoazie cu procurorul Heikki Wendorf, expert, în cadrul Proiectului „Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției”

❖ **10-11.12.2020**

Participarea membrilor CSP la lucrările conferinței științifico-practice internaționale „*Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile erei digitale*”, organizată cu ocazia Zilei Internaționale a Drepturilor Omului și derulării Proiectului de cercetare și inovare „*Modernizarea mecanismelor de guvernare axate pe protecția drepturilor omului*”

❖ **16.12.2020**

Participarea membrului CSP la evenimentul de prezentare a rezultatelor sondajului de opinie în rândul judecătorilor, procurorilor și avocaților cu privire la percepția actorilor din justiție privind independența, eficiența și responsabilitatea justiției din Republica Moldova, desfășurat de CRJM cu suportul financiar al Departamentului de Stat al SUA prin intermediul Biroului Internațional pentru Justiție Penală și Aplicarea Legii al Ambasadei SUA (INL) în Republica Moldova, în cadrul proiectului „Susținerea eforturilor de integritate și anticorupție prin monitorizare activă de către societatea civilă în Moldova”

❖ **22.12.2020**

Realizarea și lansarea videograficului „Rolul și misiunea Consiliului Superior al Procurorilor în două minute”

AGENDA PUBLICĂ A CONSILIULUI SUPERIOR AL PROCURORILOR (Calendarul întrunirilor, întrevederilor, seminarelor, vizitelor de studiu)

Nr.	Data evenimentului	Organizatorul Evenimentului, locul	Tematica evenimentului	Participanți
1.	20.01.2020	Delegația CoE, vizita oficială în Republica Moldova a Grupului de lucru ad-hoc privind reforma justiției,	Susținerea acțiunilor de consolidare a sectorului justiției	A.Motuzoc I.Furtună A.Bordianu
2.	27.01.2020	Ministerul Justiției Palatul Republicii	A 2-a reuniune a Grupului comun de lucru(GCL privind consolidarea statului de drept din cadrul Dialogului strategic RM-SUA	A.Motuzoc I.Furtună
3.	27.01.2020	Consilierul UE in domeniul justitiei si procuraturii	Întrevedere cu Înaltul Consilier UE in domeniul justitiei si procuraturii. Măsurile de implementare a reformelor în sectorul justiției	A.Motuzoc C.Șușu A. Roșca A. Bordianu E. Roșca
4.	29-30.01.2020	CLEP (proiectul comun UE/Coe – Combaterea corupției prin aplicarea Legii și Prevenire) (Radisson Blu Leograd Hotel, sala Nistru)	Conferința regională - „Recuperarea și administrarea bunurilor infractionale”	A.Motuzoc
5.	30.01.2020	Proiectul „ Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției” (Ministerul Justiției)	a 3-a întâlnire a Comitetului de Coordonare	C.Șușu
6.	13.02.2020	Proiectul „ Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției” Eric Minnegheer, KATYA Dormisheva	Întâlnire de urgenta cu beneficiarii, pentru a discuta Planul de Actiuni 2020	I.Furtună C.Șușu A. Roșca A. Bordianu E. Roșca
7.	19.02.2020	Ambasada SUA	Întrevedere în cadrul relațiilor bilaterale Ambasada SUA-CSP	A.Motuzoc I.Furtună E. Roșca
8.	20.02.2020	Curtea Constituțională Palatul Republicii	Conferință internațională cu prilejul a 25 de ani de la fondarea Curții Constituționale	A.Motuzoc
9.	25.02.2020	Programul CoE „Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în RM”	Conferință de prezentare a rezultatelor „Cercetării privind aplicarea arestării preventive în RM”	
10.	25.02.2020	Ministerul Justiției	Consultări publice organizate pe platforma Ministerului Justiției – conceptul de evaluare a judecătorilor și procurorilor	A.Motuzoc I.Furtună A.Bordianu
11.	26.02.2020	Guvernul RM Casa Guvernului	Ședința Consiliului de coordonare a politicilor anticorupție și	A.Motuzoc

			reforma justiției pe lângă Prim-ministru.	
12.	27.02.2020	INVENTO (Digital Park)	Forum Național „Justiție pentru toți – Agenda 2030”	I.Furtună A.Bordianu
13.	28.02.2020	Adunarea Generală a Procurorilor	1. Alegerea membrilor în Comisia de alegeri și în Comisia de examinare a contestațiilor. 2. Alegerea membrilor procurori și a supleanților acestora în Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor și Colegiul de disciplină și etică.	Toți membrii CSP și ai colegiilor din suordine
14.	03.03.2020	Guvernul RM	Atelier de lucru a persoanelor responsabile de raportare privind implementarea PNADO	V.Marcuța D.Lupașco
15.	10.03.2020	Ministerul Justiției	Ședința de lucru asupra noii Strategii în sectorul justiției și Planului de acțiuni	A.Motuzoc I.Furtună A. Bordianu
16.	30.03.2020		Următoarea ședință a Consiliului de coordonare a politicilor anticorupție și reformei justiției pe lângă Prim - ministru	
17.	10.06.2020	Institutul Național al Justiției	Conferință video Concurs de referate cu genericul „Drepturile omului, starea de urgență și statul de drept” Ediția a VI-a	A.Motuzoc
18.	11.06.2020	ABA ROLI	Întrunire video Discuții pe marginea anunțului privind noul program în domeniul justiției penale.	A.Motuzoc
19.	17.06.2020	CoE Programul Justitie Penala (Vitalie Condratchi - expert)	Întrunire video ”Inițierea implementării activității în domeniul comunicării”	A.Motuzoc I.Furtună C.Șușu V.Marcuța
20.	iunie 2020	Comitetul director al Proiectului „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova” (implementat de PNUD în Parteneriat cu AO Institutul de Reforme penale, AO INVENTO)	Prima ședință	Membrii procurori CSP V.Marcuța E.Roșca
21.	07.07.2020	Ministerul Justiției IPR (Institutul pentru Politici și Reforme Europene) CRJM (Centrul de Resurse Juridice din Moldova) UE	Dialog online de politici: „Strategia pentru asigurarea independenței și integrității sectorului justiției: Direcții prioritare, constrângeri și oportunități”	A.Roșca
22.	17.07.2020	Proiect – Acțiune împotriva corupției în RM finanțat de Biroul pentru Afaceri Juridice și Combaterea traficului de Droguri (INL) al Departamentului de stat al SUA	CSP – instituție beneficiară a proiectului Discuții asupra acțiunilor planificate în Planul de lucru	I.Furtună A. Bordianu

		implementat de către CoE		
23.	28.07.2020	Proiectul „Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției”	Întrevedere cu expertul cheie 2- Placido Fernandes	Toți membrii CSP
24.	04.08.2020	Grupul de lucru interinstitucional	Prima ședință Armonizarea actelor normative interne cu cadrul național de reglementare în domeniul protecției datelor cu caracter personal	I.Furtună
25.	02.09.2020	ODIHR Webinar	Discuții despre impactul pandemiei Covid – 19 asupra activității procurorilor din Europa de Est și Centrală; independența funcțională a procurorilor	A.Motuzoc C.Șușu V.Marcuța D.Lupașcu Iu.Gainaru S.Bozianu
26.	14.09.2020	Programul „Acțiune împotriva corupției în Republica Moldova” (finanțat de Biroul Internațional pentru Combaterea Drogurilor și Aplicarea Legii, Departamentul de Stat al SUA (INL) Platforma KUDO	Ședința Comitetului de Conducere și Evenimentul de lansare al proiectului.	A.Bordianu
27.	18.09.2020	Proiectul – „Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției” (finanțat de UE)	Ședința online a Comitetului de Coordonare	I.Furtună
28.	21.09.2020	Dialogul RM-UE privind drepturile omului și subcomitetul RM-UE LSJ Ministerul Justiției	Ședință preparatorie pentru reuniunile - Dialogul RM-UE privind drepturile omului și subcomitetul RM-UE LSJ	C.Șușu
29.	22.09.2020	Proiectul „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova” - A2J (implementat de PNUD în Parteneriat cu AO Institutul de Reforme penale, AO INVENTO)	Ședința online a Comitetului Director Proiectul „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova”	C.Șușu
30.	22.09.2020	Proiectul – „Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției” (finanțat de UE)	Ședință online de evaluare / de revizuire a rezultatelor proiectului de către expertul Marta Matracova	I.Furtună
31.	24-25.09.2020	CRJM IPRE Ministerul Justiției cu suportul Suediei și a UE <i>Eveniment organizat în format mixt (până la 50 de pers. Fizic și peste 100 de persoane pe platforma ZOOM)</i> <i>Intervenția CSP - de 10 min., pe 25.09.2020, pe panelul destinat Independenței și responsabilității</i>	Forum privind Reformarea Justiției și Combaterea Corupției	A.Bordianu C.Șușu

		<i> judecătorilor și procur procurorilor</i>		
32.	24.09.2020	Subcomitetul de asociere RM – UE pentru Libertate, Securitate și Justiție (RM – UE pentru LSJ) Ministerul Justiției	Lucrările Subcomitetului RM-UE privind LSJ	A.Bordianu
33.	29.08.2020	Proiectului „Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova” - A2J (implementat de PNUD în Parteneriat cu AO Institutul de Reforme penale, AO INVENTO)	Eveniment on-line de lansare oficială a Proiectului „ <i>Consolidarea eficienței și accesului la justiție în Moldova</i> ” (A2J) (deschis tuturor invitaților)	C.Șușu
34.	02.10.2020	MAEIE CoE <i>în regim online (platforma KUDO)</i>	Reuniunea finală a Comitetului director (CD) pentru monitorizarea implementării Planului de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2017-2020 (PA)	I.Furtună
35.	08.10.2020	Programul “Acțiune împotriva corupției în Republica Moldova”	Ședința <i>online</i> internă – discuții vizavi de activitățile punctate în planul de lucru al Proiectului	A.Motuzoc
36.	15.10.2020	Proiectul regional „ <i>Consolidarea accesului la justiție pentru victimele discriminării, infracțiunilor motivate de ură și discursurilor de ură din țările Parteneriatului Estic</i> ” (UE)	Prima întâlnire <i>online</i> a grupului de lucru strategic pentru pregătirea unitară a angajaților din sfera de aplicare a legii pentru combaterea infracțiunilor motivate de ură în RM.	I.Furtună
37.	16.10.2020	CSM Grupul de lucru pentru analiza hărții judiciare	Prima ședință de lucru pentru analizarea tuturor propunerilor și recomandărilor de îmbunătățire a Hărții judiciare	I.Furtună
38.	20.10.2020	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) susținută financiar de Guvernul SUA (INL) <i>în format online</i>	Comitetului de evaluare a propunerii de proiect „Suport pentru reforma sectorului justiției în Moldova - Consolidarea capacităților naționale pentru formarea eficientă bazată pe abilități a profesioniștilor din domeniul dreptului”	I.Furtună
39.	03.11.2020	Proiectul regional „Consolidarea accesului la justiție pentru victimele discriminării, infracțiunilor motivate de ură și discursurilor de ură din țările Parteneriatului Estic” (UE) <i>în regim online,</i>	Focusul ședinței: „ <i>Nevoile de instruire din perspectiva experienței victimei în faza de pornire a urmăririi penale</i> ”	A.Bordianu
40.	04.11.2020	Programul CoE „ <i>Promovarea unui sistem de justiție penală</i> ”	<i>În regim online</i> Inițierea implementării activității în domeniul comunicării	I.Furtună

		<i>bazat pe respectarea drepturilor omului în RM</i> (SRL „Trustcom Professional Consulting - expert)	Strategia de Comunicare	
41.	05.11.2020	CSM Grupul de lucru pentru analiza hărții judiciare <i>Sala de presă a CSM,</i>	Prima ședință de lucru pentru analizarea tuturor propunerilor și recomandărilor de îmbunătățire a Hărții judiciare	Membrii procurori CSP V.Marcuța E.Roșca
42.	11.11.2020	Proiect – <i>Acțiune împotriva corupției în RM</i> , finanțat de Biroul pentru Afaceri Juridice și Combaterea traficului de Droguri (INL) al Departamentului de stat al SUA implementat de către CoE	<i>În regim online</i> Focusul ședinței: „ <i>Discutarea componenței și funcționării Consiliului Superior al Procurorilor</i> ” <i>experți ai Consiliului European: dl James Hamilton și dna Mjriana Visentin</i>	C.Șușu I.Furtună
43.	13.11.2020	Proiectul regional <i>în regim online</i>	„Consolidarea accesului la justiție pentru victimele discriminării, infracțiunilor motivate de ură și discursurilor de ură din țările Parteneriatului Estic” (UE)	I.Furtună A.Motuzoc
44.	16.11.2020	CSP Compania Kreyon	Focusul ședinței: conceptul videograficului	I.Furtună
45.	17.11.2020	Programul CoE „Promovarea unui sistem de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în RM” Horațiu Dumbravă	Ședință de lucru în regim online pentru discutarea proiectului comentariului la Codul de etică	Toți membrii
46.	18.11.2020	CSP Compania Kreyon	Focusul ședinței: discuții protocolare vizavi de realizarea videograficului	Toți membrii
47.	18.11.2020	Proiect – <i>Acțiune împotriva corupției în RM</i> finanțat de Biroul pentru Afaceri Juridice și Combaterea traficului de Droguri (INL) al Departamentului de stat al SUA implementat de către CoE	Focusul ședinței: „ <i>Discutarea cadrului legislativ/instituțional cu privire la răspunderea disciplinară a procurorilor</i> ” <i>experți ai Consiliului European: dl Jeremy McBride și dl Horațiu Dumbrava</i>	Toți membrii

16 ianuarie 2020 nr.5/1-01d/20-77
La nr.03/239 din 13 ianuarie 2020
Proiect cu nr. unic 711/MJ/2019

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de Stat
Ministerul Justiției

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul *Hotărârii Guvernului privind regimul juridic al cadourilor* remis pentru reavizare de către Ministerul Justiției (în continuare – Proiect) și vă informăm că punctele de vedere expuse *infra* reprezintă poziția inițială a instituției, dat fiind faptul că anterior, în ciclul inițial de avizare, acesta nu a parvenit în corespondența noastră.

În context, apreciind conținutul proiectului înaintat pentru reavizare prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate de art.3 din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, susținem de principiu inițiativa privind conținutul actului normativ în speță, cu mențiunea că există unele aspecte ce pot fi îmbunătățite și formulăm următoarele propuneri:

1. La **pct.4** din Regulament considerăm necesară excluderea cuvântului „*anumitor*” din sintagma „*Cadoul oferit cu prilejul anumitor acțiuni de protocol*” în scopul evitării ambiguității interpretării. În varianta propusă de Proiect ar rezulta că există o categorie de acțiuni de protocol în cadrul cărora nu este permisă oferirea cadourilor fără a se specifica și care sunt acțiunile de protocol în speță. Respectiv, norma nu este suficient de previzibilă și nu asigură gradul necesar de claritate.

2. Conținutul **pct.7 sbp.5**) urmează a fi completat, după textul „*misiune de cercetare sau orice altă întâlnire*”, cu textul „*în interes de serviciu*”, pentru a nu se devia de la substanța Regulamentului sau să creeze confuzie că aici pot fi incluse și întâlnirile de interes personal.

3. Totodată, este confuză referirea din nota informativă privind definirea produselor perisabile din moment ce în pct.2 din Regulament nu se regăsește semnificația noțiunii respective. În context, recomandăm revizuirea conținutului notei informative sub aspectul corespunderii referințelor la textul revizuit al Regulamentului (de ex: referința la noțiunile din pct.3 al Regulamentului, pe când *de facto* definițiile sunt expuse în pct.2, trimiterea la situațiile de la pct.6 din Regulament pentru determinarea legăturii cauzale dintre banii transferați prin mijloacele de plată și scopul urmărit de plătitor, etc.).

4. Considerăm relevant să fie revizuite dispozițiile **pct.44, 45 și 49 sbp.1**) referitor la răscumpărarea cadoului admisibil prin *achitarea contravalorii acestuia stabilită de către Comisie în contul bugetului de stat*, în cazul în care valoarea cadourilor admisibile în decursul unui an calendaristic depășește cumulativ suma de 1000 lei. Necesitatea respectivă este dictată de prevederile art.16 alin.(2) din *Legea integrității nr.82/2017* care statuează că în cazul în care persoana își anunță intenția de a păstra cadoul admisibil a cărui valoare depășește limita stabilită, aceasta este în drept să-l răscumpere, *achitând în bugetul entității publice diferența dintre valoarea cadoului și limita stabilită*.

Prin urmare, aspectele legate de valoarea pe care urmează să o achite beneficiarul și cele privind contul unde urmează să fie transferate mijloacele financiare respective se vor racorda la cele instituite de actul normativ superior, în cazul dat de *Legea integrității nr.82/2017*, deoarece proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Astfel, având în vedere argumentele expuse *supra*, este necesară o revizuire a proiectului pentru a asigura clarificarea exigentă a tuturor detaliilor aferente domeniului vizat.

Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor

semnat

Angela MOTUZOC

31 ianuarie 2020 nr.5/1-01d/20-177

La nr.24-07-1 din 02.01.2020

La nr.24-07-176 din 13.01.2020

Doamnei Liliana IACONI
Secretar general al Guvernului

Stimată doamnă Iaconi,

În contextul demersurilor aferente Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.89/2018, Consiliul Superior al Procurorilor vă comunică următoarele:

Potrivit subacțiunii nr.2.4 din Planul respectiv, Consiliul Superior al Procurorilor este vizat în calitate de instituție responsabilă de panelul „Asigurarea accesului la dosare al tuturor categoriilor de participanți la procesul de judecată prin intermediul aplicației informatice E-Dosar judiciar”.

Sistemul Informațional E-Dosar, dezvoltat în cadrul proiectului „Suport pentru Reforma Sectorului Justiției” și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, a fost lansat la 16 iulie 2015 de către Procuratura Generală. Sistemul permite procurorilor să gestioneze mai eficient dosarele penale și să genereze statistici precise și rapoarte, prin automatizarea procedurilor și proceselor interne, acoperind toate etapele urmăririi penale exercitate sau supravegheate de procuror.

Având în vedere că sistemul E-Dosar este gestionat în exclusivitate de către Procuratură și ținând cont de independența și autonomia instituției, care reprezintă principii inerente în organizarea și activitatea organelor Procuraturii, Consiliul este în imposibilitate obiectivă de a prezenta informații cu privire la realizarea subacțiunii nr.2.4 din Plan.

Cu referire la îndeplinirea subacțiunii nr.1.1 Instruirea inițială a judecătorilor și procurorilor cu privire la cauzele penale cu implicarea minorilor, prevăzută la Obiectivul II Consolidarea sistemului de justiție juvenilă, menționăm că potrivit art.70 alin.(1) lit.l) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, aria de competențe a Consiliului Superior al Procurorilor vizează, inclusiv, examinarea și prezentarea opiniei asupra programelor didactice și a planurilor de învățământ pentru cursurile de formare inițială și continuă din cadrul Institutului Național al Justiției.

În acest context, prin Hotărârea nr.1-43/2019 din 23.04.2019 Consiliul a aprobat tematicile pentru formarea continuă a procurorilor și consultanților procurorilor în anul de instruire 2020. Menționăm că, unul din subiectele identificate ca fiind sensibile se referă la investigarea și judecarea infracțiunilor cu implicarea minorilor, drept urmare acesta a fost propus pentru a fi inclus în planul de formare continuă pentru anul 2020 pentru procurorii Procuraturii Generale, procuraturilor teritoriale și specializate.

Pe aceeași dimensiune, prin Hotărârea nr.1-86/2019, Consiliul a avizat proiectul Planului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror în perioada 15 octombrie 2019 – 15 aprilie 2021, elaborat de Institutul Național al Justiției. Este de menționat că, un domeniu de interes pentru formarea inițială a judecătorilor și procurorilor se referă la investigarea infracțiunilor și cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra familiei și minorilor.

Totodată, având în vedere competențele Consiliului Superior al Procurorilor, comunicăm lipsa propunerilor de subiecte pentru planul de lucru anual al Consiliului național pentru drepturile omului pentru anul 2020.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

3 februarie 2020 nr.5/1-02d/20-180

La nr.02/334 din 14.01.2020

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul Strategiei și a Planului de acțiuni pentru Asigurarea Independenței și Integrității Sectorului Justiției pentru anii 2020-2023 și, în contextul exercitării atribuțiilor departamentale, reiterăm disponibilitatea de a susține inițiativele menite să consolideze garanțiile de independență și imparțialitate a procurorilor.

Astfel, împărtășim dezideratul de a asigura actului de justiție cel mai înalt nivel de calitate și, din această perspectivă, ne aliniem eforturilor de a spori eficiența activității sistemului Procuraturii, în corespundere cu standardele internaționale.

Având în vedere raționamentele de referință, Consiliul Superior al Procurorilor exprimă deschiderea de a participa activ în procedurile aferente elaborării și implementării reformelor în sectorul justiției, considerând că prin efort comun, dialog onest, comunicare publică și implicare pro-activă a tuturor părților interesate, rezultatele acestora vor fi în măsură să sprijine demersul de îmbunătățire a indicatorilor de încredere a societății.

Respectiv, urmare a studierii proiectelor documentelor de politici vizate, au fost identificate unele aspecte care, în opinia noastră, ar putea fi revizuite și prezentăm, alăturat, tabelul cu sugestii privind ajustările considerate relevante.

Concomitent, Vă comunicăm că pentru desemnare în calitate de persoane responsabile, care vor fi antrenate în procesul de discuții ulterioare asupra definitivării proiectelor, vor fi incluse doamnele Angela Motuzoc și Inga Furtună (069999242).

Anexă: tabelul de propuneri și obiecții pe 6 file.

Cu respect,

**Președinte interimar al
Consiliului Superior al Procurorilor**

semnat

Inga FURTUNĂ

Tabelul de propuneri și obiecții asupra Planul de acțiuni de implementare a Strategiei pentru Asigurarea Independenței și Integrității Sectorului Justiției 2020-2023

Nr.	Denumirea obiectivului specific/denumirea acțiunii	Propunerea de modificare	Argumentarea propunerii
1.	<p><u>1.1.6 Fortificarea capacităților Consiliului Superior al Procurorilor</u></p> <p>a) Modificarea cadrului legal în partea ce ține de componența Consiliului Superior al Procurorilor potrivit recomandărilor internaționale.</p>	<p>Denumirea și conținutul acțiunii a) urmează a fi corelat cu hotărârea Curții Constituționale. Astfel, suntem în imposibilitate obiectivă de formulare a redacției acțiunii a) în lipsa unei decizii a Curții Constituționale în acest sens.</p>	<p>La data 16.09.2019 prin Legea nr.128 pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, a fost extins numărul membrilor Consiliului Superior al Procurorilor prin mărirea numărului de membri de la 12 la 15. Dispozițiile normative referitoare la componența Consiliului Superior al Procurorilor (art.69) de rând cu alte prevederi constituie obiect al unei sesizări pendinte la Curtea Constituțională (nr.168a din 23.09.2019). Respectiv, amendamentele privind componența Consiliului și executarea acestora sunt în corelare interdependentă de decizia Curții Constituționale asupra sesizării menționate. În prezent, Consiliul este în imposibilitate de a anticipa soluția ce urmează a fi pronunțată de Înalta Curte și drept consecință nu-și poate asuma o opinie privind redacția acțiunii vizate.</p>
2.	<p>b) Excluderea Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale prin atribuirea statutului de organ specializat al Consiliului Superior al Procurorilor.</p>	<p>Propunem reformularea conținutului acțiunii și includerea sintagmei „autonom”: „Excluderea Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale prin atribuirea statutului de organ specializat autonom al Consiliului Superior al Procurorilor.”</p>	<p>Existența Inspecției procurorilor în calitate de subdiviziune a Procuraturii Generale și respectiv aflarea în subordinea Procurorului General creează suspiciuni privind asigurarea independenței cercetărilor efectuate de această entitate. Având în vedere că Colegiul de disciplină și etică activează în subordinea Consiliului Superior al Procurorilor și ținând cont de statutul Inspecției procurorilor, poate fi necesară atribuirea acestui organ unui rol autonom întru asigurarea independenței sale în arhitectura instituțională a Consiliului.</p>
3.	<p>c) Delimitarea clară a atribuțiilor Consiliului Superior al Procurorilor, de reprezentare a corpului de procurori și ocrotitor al independenței acestora, de atribuțiile care revin Procuraturii Generale (procesuale, de administrare, de formulare și implementare a politicilor penale ale statului).</p>	<p>Propunem substituirea cuvântului „ocrotitor” cu cuvântul „garant”: „Delimitarea clară a atribuțiilor Consiliului Superior al Procurorilor, de reprezentare a corpului de procurori și garant al independenței acestora, de atribuțiile care revin Procuraturii Generale (procesuale, de administrare, de formulare și implementare a politicilor penale ale statului).”</p>	<p>Potrivit prevederilor art.125¹ alin.(1) din Constituție „Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.”. Astfel, pentru a respecta dispozițiile constituționale referitor la statutul Consiliului Superior al Procurorilor, considerăm justificată propunerea de substituire a cuvântului „ocrotitor” cu cuvântul „garant” în textul acțiunii de referință.</p>

4.	d) Monitorizarea activității Consiliului Superior al Procurorilor și a colegiilor sale în vederea evaluării eficienței noului cadru legislativ privind procedurile disciplinare, evaluarea performanțelor procurorilor, selecția și cariera procurorilor.	Opinăm pentru excluderea cuvântului „noului” și propunem următoarea formulare: „Monitorizarea activității Consiliului Superior al Procurorilor și a colegiilor sale în vederea evaluării eficienței <u>cadrelor legislative</u> privind procedurile disciplinare, evaluarea performanțelor procurorilor, selecția și cariera procurorilor.” Solicităm completarea obiectivului specific nr.1.1.6 cu acțiunea: „f) Consolidarea garanțiilor mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor”. Cu referire la termenul-limită de implementare a acțiunii propuse considerăm oportun <u>trimestrul I și II anul 2021</u> . În calitate de indicatori de rezultat ai acțiunii propunem „ <u>1. Cadru normativ elaborat și adoptat</u> ,” și „ <u>2. Garanții ale mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor consolidate</u> ”. Instituții responsabile - <u>Ministerul Justiției</u> , având în vedere misiunea de elaborare a politicii în domeniul reformei sistemului justiției și de drept în colaborare cu <u>Consiliul Superior al Procurorilor</u> , în calitate de beneficiar și <u>Ministerul Finanțelor</u> , din perspectiva modificării mecanismului de salarizare a procurorilor, domeniul exclusiv atribuit ministerului de resort responsabil de sistemul de salarizare în sectorul bugetar.	Necesitatea excluderii cuvântului „noului” se datorează faptului că procedurile privind evaluarea performanțelor procurorilor și cele referitoare la selecția și cariera procurorilor au fost instituite la momentul adoptării Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, astfel încât nu este actuală utilizarea adjectivului respectiv. În prezent, cadrul normativ referitor la garanțiile mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor este incert și imprevizibil, ceea ce are impact direct asupra independenței acestui organ de autoadministrare și anume: - nu există claritate privind funcția în care urmează să revină procurorul la momentul expirării termenului de detașare în calitate de membru al Consiliului; - nu sunt echitabile condițiile de salarizare a membrilor Consiliului aleși din rândul procurorilor de la procuraturile teritoriale; - interdicția participării timp de 6 luni de la încetarea mandatului de membru al Consiliului la concursuri pentru promovare în funcție; - durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor (egalarea cu termenul mandatului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii).
6.	Obiectivul specific <u>1.3.1 Consolidarea și dezvoltarea sistemului de formare profesională a judecătorilor și procurorilor</u> , a) Formarea profesională a judecătorilor cu privire la jurisprudența națională, în baza practicilor unitare, precum și organizarea de întâlniri ale președinților colegiilor specializate / procurorilor șefi în vederea asigurării unei jurisprudențe unitare.	Completarea listei instituțiilor responsabile cu: <u>Procuratura Generală</u>	Sugerăm completarea listei instituțiilor responsabile de realizarea acțiunii a) cu Procuratura Generală, deoarece deține atribuțiile de generalizare și contribuie la unificarea practicii în domeniul exercitării și conducerii urmăririi penale și al reprezentării învinuirii în instanța de judecată și de participare la implementarea unitară a politicii naționale și internaționale a statului în materie penală, în corespundere cu art.8 alin.(3) lit.e) și g) din Legea nr.3/2016.

7.	<p><u>Obiectivul specific 1.3.2 Formarea și dezvoltarea abilităților non-judiciare</u></p> <p>c) Organizarea cursurilor de studiere a limbilor străine (engleza, franceza) cu profil juridic pentru personalul instanțelor judecătorești și a procuraturilor</p> <p>d) Dezvoltarea abilităților de comunicare și de gestionare a managementului conflictelor cu justițiabili / beneficiarii de către personalul instanțelor judecătorești și a procuraturilor, precum și de către reprezentanții profesiilor juridice conexe</p>	<p>Completarea listei instituțiilor responsabile cu: <u>Procuratura Generală</u></p>	<p>Procuratura Generală va fi introdusă drept instituție responsabilă și de realizarea acțiunilor c) și d) care se referă la instruirea personalului procuraturilor, deoarece potrivit art.90 alin.(1) din Legea nr.3/2016, în cadrul Procuraturii activează pe lângă procurori și funcționari publici, funcționari publici cu statut special și personal tehnic, formarea profesională a cărora nu intră în aria de competențe a Consiliului Superior al Procurorilor.</p>
8.	<p><u>Obiectivului specific 1.3.3 Îmbunătățirea procesului de formare profesională a personalului instanțelor judecătorești</u></p> <p>acțiunea Instruirea personalului instanțelor judecătorești și a procuraturilor în domeniul controlului intern managerial</p>	<p>Denumirea obiectivului și indicatorii de rezultat să vizeze și procuratura. Includerea Procuraturii Generale în lista instituțiilor responsabile</p>	<p>Este necesară asigurarea corelării raționamentului care a determinat formularea obiectivului.</p>
9.	<p><u>Obiectivul specific 1.3.4 Asigurarea specializării judecătorilor și procurorilor</u></p> <p>a) Identificarea necesităților de specializare a judecătorilor și procurorilor</p> <p>b) Continuarea procesului de specializare a judecătorilor și procurorilor. Adaptarea sistemelor informaționale relevante potrivit deciziilor de specializare a judecătorilor și procurorilor</p>	<p>Excluderea Consiliului Superior al Procurorilor de la realizarea acțiunilor de referință.</p>	<p>Se va excepta Consiliul Superior al Procurorilor de la executarea acțiunilor a) și b) în condițiile în care nu deține atribuții de efectuare a investigațiilor procesual-penale, de control ierarhic superior și de verificare a soluțiilor adoptate de către procurori. Consiliul Superior al Procurorilor poate avea calitatea de observator din perspectiva rolului constituțional, poate fi implicat la avizarea actelor adoptate, etc.</p>
10.	<p><u>Obiectivul specific 1.4.2 Aplicarea și popularizarea standardelor de integritate și a măsurilor anticorupție în sectorul justiției</u></p> <p>a) Îmbunătățirea practicii CSM și a CSP în vederea excluderii situațiilor în care aparențele de lipsă de integritate nu sunt raportate autorităților competente</p>	<p>Denumirea acțiunii a) urmează a fi reformulată</p> <p>Completarea listei instituțiilor responsabile cu: <u>Centrul Național Anticorupție</u> <u>Autoritatea Națională de Integritate</u></p>	<p>Consiliul observă că acțiunea a) este formulată într-o manieră generală, astfel încât din felul în care este expusă această acțiune se deduce că în prezent există cazuri de neraportare a aparențelor de lipsă de integritate autorităților competente. În consecință, considerăm relevantă reformularea acțiunii de referință.</p> <p>Totodată, în lumina competențelor deținute de Centrul Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate de aplicare a măsurilor de control al integrității în sectorul public, conform art.25 alin.(3) și (4) din Legea integrității nr.82/2017, considerăm oportună atragerea autorităților indicate în realizarea acțiunii respective în comun cu celelalte instituții responsabile.</p>

<p>11.</p>	<p>c) Consolidarea capacităților instanțelor judecătorești și a procuraturilor de a gestiona probleme de integritate</p> <p>d) Organizarea sesiunilor de formare în domeniul integrității, eticii și deontologiei profesionale pentru personalul instanțelor judecătorești și a procuraturilor</p>	<p>Completarea listei instituțiilor responsabile cu: <u>Institutul Național al Justiției</u></p>	<p>Ținând cont că indicatorii de rezultat presupun organizarea instruirilor/seminarelor în domeniul integrității, propunem cooptarea aportului Institutului Național al Justiției ca fiind instituția publică ce realizează formarea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formarea continuă a judecătorilor în funcție și a procurorilor în funcție, a grefierilor, a asistenților judiciari, a șefilor secretariatelor instanțelor judecătorești, a consultanților procurorului, a consilierilor de probațiune, a avocaților care acordă asistență juridică garantată de stat, precum și formarea inițială și continuă a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație (art.2 alin.(1) din Legea nr.152/2006 privind Institutul Național al Justiției).</p>
<p>12.</p>	<p>e) Introducerea sondajelor periodice în rândul judecătorilor, procurorilor, avocaților dar și justițiabililor, care să includă întrebări despre corupția din sistemul judiciar și percepția generală cu privire la corectitudinea/etica judiciară</p>	<p>Excluderea Consiliului Superior al Procurorilor de la realizarea acțiunii de referință.</p>	<p>Consiliul Superior al Procurorilor consideră activitatea aferentă desfășurării sondajelor despre corupția din sistemul judiciar și percepția generală cu privire la corectitudinea/etica judiciară, ca fiind una exceptată din spectrul său de competențe legale. În consecință, conchidem că Consiliul Superior al Procurorilor urmează să fie exclus din lista responsabililor de realizare a acțiunii de referință.</p> <p>Notăm că Consiliul poate interveni, eventual, la etapa avizării conținutului chestionarelor în procesul consultărilor publice pe aspectele date.</p>
<p>13.</p>	<p><u>Obiectivul specific 2.1.6 Promovarea unui sistem de justiție penală bazată pe respectarea drepturilor omului</u></p> <p>a) Elaborarea unui concept de modificare a legii penale, în scopul stabilirii unei politici unice pe termen lung, prin care vor/va fi: - analizate deficiențele instituțiilor din Codul penal cu identificarea măsurilor de remediere; - evaluat în baza datelor statistice dezagregate a fenomenului criminogen raportat la gravitatea faptelor incriminate și a pedepselor stabilite; - identificarea, inclusiv prin prisma jurisprudenței, a prevederilor care generează interpretări abuzive și nu garantează calitatea legii penale</p> <p>b) Modificarea Codului penal în baza recomandărilor formulate în Concept</p>	<p>Excluderea Consiliului Superior al Procurorilor de la realizarea acțiunilor de referință.</p>	<p>Acțiunile a) și b) se referă la necesitatea modificării legii penale în scopul stabilirii unei politici unice pe termen lung, domeniu de competență apreciat drept specific activităților Procuraturii Generale.</p>

14.	<p><u>Obiectivul specific 2.2.2 Optimizarea sistemului organelor procuraturii</u></p> <p>c) Reamplasarea procuraturilor și optimizarea numărului de procurori</p>		<p>La rubrica privind instituțiile responsabile de realizarea acțiunii c). nu au fost consemnate careva autorități publice.</p>
15.	<p>d) Efectuarea studiului de oportunitate privind optimizarea subdiviziunilor ofițerilor de urmărire penală din cadrul inspectoratelor de poliție potrivit hărții dislocării procuraturilor și instanțelor judecătorești</p>	<p>Excluderea Consiliului Superior al Procurorilor de la realizarea acțiunilor de referință.</p>	<p>Corelarea cu competențele departamentale ale Consiliului Superior al Procurorilor, care nu includ așa domeniu.</p>
16.	<p><u>Obiectivul specific 2.2.3 Creșterea eficienței managementului instituțional în cadrul instanțelor judecătorești și organelor procuraturii</u></p> <p>a) Analiza periodică a sarcinii de muncă efective a judecătorilor și procurorilor în vederea asigurării unei sarcini de muncă comparabile pentru toți judecătorii și procurorii din țară.</p> <p>c) Implementarea indicatorilor de eficiență în cadrul instanțelor judecătorești și a procuraturii</p> <p>d) implementarea sistemului de control intern managerial în cadrul instanțelor judecătorești și a procuraturii</p> <p>e) Dezvoltarea abilităților judecătorilor, procurorilor și personalului auxiliar în domeniul managementului schimbării, managementului instanțelor și a procuraturilor</p>	<p>Completarea listei autorităților responsabile cu <u>Procuratura Generală</u></p>	<p>La acțiunile a), c), d) și e) statuăm că este recomandabilă atragerea Procuraturii Generale la îndeplinirea obiectivului trasat, în considerarea competențelor sale instituționale.</p>
17.	<p><u>Obiectul specific 2.4.2. Efectuarea sondajelor privind gradul de satisfacție a justițiabililor privind sistemul judecătoresc</u></p> <p>a) Elaborarea unei metodologii unice pe țară de efectuare sistematică a sondajelor privind nivelul de satisfacție a utilizatorilor și profesioniștilor privind activitatea sistemului judecătoresc și a procuraturii</p> <p>b) Efectuarea periodică (odată la 3 ani) a sondajelor în rândul judecătorilor, procurorilor, avocaților, executorilor judecătorești și a justițiabililor</p>	<p>Excluderea Consiliului Superior al Procurorilor de la realizarea acțiunilor de referință.</p>	<p>Având în vedere competențele instituționale prevăzute la art.70 din Legea nr.3/2016, Consiliul Superior al Procurorilor nu-și poate asuma realizarea acțiunilor a) și b) vizavi de realizarea sondajelor privind gradul de satisfacție a justițiabililor privind sistemul judecătoresc. În context, Consiliul poate interveni doar sub aspectul avizării sau oferirii suportului analitic pe dimensiunea vizată.</p>

6 aprilie 2020 nr.5/1-01d/20-640

La nr.03/2779 din 24.03.2020

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative, obiectivul căruia vizează stabilirea regulilor pentru acțiunea de regres în contextul încălcărilor constatate de către Curtea europeană a drepturilor omului și se expune *infra* poziția instituțională cu referire la mecanismul de referință.

Vom nota, complementar, că anterior, la prima avizare a acestui proiect de lege, opinia Consiliului Superior al Procurorilor nu a fost cooptată și, pe cale de consecință, expunem viziunea doar în contextul actualei redacții a modificărilor.

Poziția Consiliului Superior al Procurorilor se bazează pe raționamentul că mandatul judecătorilor și cel al procurorilor este prevăzut nemijlocit în Constituție, fiind, astfel, garanția independenței autorității judecătorești.

Concomitent, se reiterează viziunea reflectată anterior, potrivit căreia mecanismele europene au subliniat că tocmai **caracterul apropiat și complementar al misiunilor judecătorilor și procurorilor, creează cerințe și garanții similare** în ceea ce privește statutul și condițiile desfășurării serviciului⁵.

Respectiv, orice abordare, reglementare sau modificare a statutului acestor categorii profesionale trebuie să țină cont de standardele fundamentale privind independența și imparțialitatea activității lor, astfel după cum a fost definită inclusiv de standardele legale internaționale.

Evident, Consiliul Superior al Procurorilor nu promovează ideea că standardul de independență ar presupune o imunitate absolută și, cu respectarea prevederilor legale, răspunderea judecătorilor și a procurorilor poate fi angajată atunci când sunt îndeplinite condițiile corespunzătoare pentru aceasta.

Este definitiv, totuși, ca legea să decurgă din conceptul constituțional, să fie clară și previzibilă și să asigure echilibrul necesar între independență și răspundere, dat fiind faptul că toate standardele în sectorul justiției optează pentru reglementarea practică și eficientă a garanțiilor pentru judecători și procurori de exercitare a atribuțiilor în lipsa oricăror presiuni.

Respectiv, legiuitorul are sarcina de a identifica limitele răspunderii judecătorilor/procurorilor, ținând cont de statutul special al acestor categorii profesionale și rolul care le revine într-un stat de drept.

În opinia Comisiei de la Veneția, într-un stat guvernat de preeminența dreptului, principiul independenței judecătorești este însoțit de mai multe garanții, vitale pentru independența judiciară instituțională și individuală și fără de care ar fi imposibilă funcționarea efectivă și imparțială a instanțelor (Opinia *amicus curiae* pentru Curtea Constituțională a Republicii Moldova privind dreptul de regres al statului împotriva judecătorilor, Veneția, 10-11 iunie 2016, CDL-AD(2016)015, § 47).

Rezumând conținutul proiectului de lege, vom evidenția că, în esență, acesta își propune să introducă unele elemente de noutate legate de instituția regresului:

1. sancționarea (răspunderea) disciplinară a judecătorilor și procurorilor să fie prevăzută ca temei de introducere a acțiunii de regres în privința lor;
2. tragerea la răspundere patrimonială a judecătorilor/procurorilor pentru fapte ce au dus la condamnarea statului de către CtEDO (inclusiv soluționări amiabile, declarații unilaterale), care a generat acordarea mijloacelor financiare din bugetul public.

Pentru o imagine complexă asupra situației analizate vom sublinia că însăși instituția regresului împotriva judecătorilor/procurorilor prezintă mai multe particularități sensibile, deoarece interferează foarte strâns cu principiul independenței funcționale a acestora.

Vom reitera că este esențială asigurarea posibilității exercitării funcțiilor în mod corespunzător de către judecători, fără ca independența acestora să fie compromisă de tema începerii urmăririi penale sau inițierii unei acțiuni civile de către partea vătămată, inclusiv de autoritățile statelor (Opinia comună a Comisiei de la Veneția și OSCE/ODIHR privind proiectul modificărilor cadrului legal privind responsabilitatea disciplinară a judecătorilor în Republica Kârgâză, Veneția, 13-14 iunie 2014, CDL-AD(2014)018, § 37)⁶.

⁵ Avizul nr.9(2014) al CCPE "Carta de la Roma", pct.53 din nota explicativă; Avizul CCPE nr.13(2018) „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor” pct.14.

⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 26.03.2020, pct.37.

I. Referințe privind instituția regresului.

În opinia noastră, studiul acestei probleme trebuie să se fundamenteze pe prevederile constituționale aferente subiectului, deoarece conceptul general promovat de autorii proiectului ridică mai multe probleme de ne-constituționalitate.

Astfel, art.53 alin.(2) din Constituție stabilește expres că: „Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești”.

Textul constituțional de referință este rigid, iar conținutul econom al acestuia nu lasă loc de interpretări sau presupuneri.

Mai mult de atât, principiile tehnicii legislative nu permit ca din tăcerea legii să deducem careva reguli, în special pentru că raporturile juridice stat-persoană sau stat-funcționar public sunt elemente de drept public, iar în interiorul acestuia normele se aplică în practică expres și cu strictetea de rigoare (nu ca în dreptul privat unde se poate face uz de principiul – este permis ceea ce legea nu interzice).

Respectiv, norma constituțională vizată prevede răspunderea directă a statului pentru erorile din procesele penale.

Constituția nu consemnează în nici un fel răspunderea subsidiară (facultativă) a judecătorilor/procurorilor.

Potrivit spiritului textului constituțional pe această dimensiune, pentru erorile în procesele penale răspunde direct și nemijlocit doar statul.

Având în vedere norma constituțională constatăm că:

- este prevăzută doar răspunderea directă a statului;
- este prevăzută răspunderea doar pentru erorile săvârșite în procesele penale (la nivel constituțional nu au fost făcute mențiuni privind erorile izvorâte din alte procese).

Vom nota că reieșind din caracterul fundamental (constituțional) al aspectelor invocate – dreptul persoanei la repararea prejudiciilor cauzate urmare a erorilor judiciare și statutul special al judecătorilor/procurorilor – pentru a fi păstrat echilibrul și acuratețea de reglementare, este de importanță definitorie ca regresul față de acești agenți publici să fie permis de asemenea la nivel constituțional.

Pentru comparație invocăm soluția legislativă adoptată în Constituția României, care la art.52 stabilește următoarele:

(3) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare. Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea magistraților care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

Redacția textului constituțional românesc, deși prevede răspunderea directă a statului pentru erorile judiciare (fără să se limiteze doar la erorile din procesul penal), reglementează inclusiv și posibilitatea intervenirii, în anumite condiții, a răspunderii subsidiare a magistratului (judecător sau procuror).

Având un izvor constituțional, existența răspunderii subsidiare a magistraților nu mai poate fi pusă în discuție, în afară decât din perspectiva limitelor acesteia și cazurilor când intervine. Pentru că este relevant să notăm că chiar și în ipoteza normei românești statul răspunde patrimonial, în condițiile legii, pentru toate erorile judiciare, iar magistratul răspunde patrimonial doar pentru erorile comise cu rea-credință sau gravă neglijență.

Concomitent, notăm cu titlu de plus-valoare faptul că în legislația românească relevantă au fost clar definite noțiunile de eroare judiciară, rea-credință și gravă neglijență, circumstanță care este în măsură să excludă (sau, cel puțin să reducă) riscul interpretărilor arbitrare sau abuzive din partea subiecților de aplicare în concret a legii (a se vedea art.96, 99¹ din Legea nr.303 privind statutul judecătorilor și procurorilor).

La nivel național, Curtea Constituțională din Moldova a analizat subiectul regresului în privința judecătorilor, iar concluziile deduse au evășuat detaliat aspectele aferente. În această ordine de idei Curtea a subliniat că judecătorii nu pot fi constrânși să-și exercite atribuțiile sub amenințarea unei sancțiuni, fapt care poate influența în mod nefavorabil hotărârile ce urmează a fi adoptate. Or, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa cauzele în mod imparțial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și propriile aprecieri, neafectate de rea-credință. Din aceste raționamente, aprecierile judecătorului care au determinat adoptarea unei hotărâri într-o anumită cauză, hotărâre judecătorească care a fost anulată sau modificată, nu poate servi în calitate de temei determinant pentru sancționarea materială a judecătorului⁷.

---

⁷ Hotărârea Curții Constituționale nr.23 din 25.07.2016 pct.94

În opinia Curții Constituționale instituția regresului în sine nu este contrară principiilor constituționale, atât timp cât prin mecanismul de atragere la răspundere materială sunt respectate garanțiile inerente independenței judecătorilor⁸.

Urmând concluziile sale, Curtea Constituțională a stabilit că reglementările în materia regresului sunt constituționale în măsura în care acțiunea în regres **se bazează pe o sentință** pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național⁹.

Pe cale de consecință, după cum a notat și Curtea Constituțională, doar vinovăția penală, stabilită prin sentință, poate să justifice depunerea acțiunii de regres, care urmează a fi examinată în condițiile legii pentru a se stabili dacă se întrunesc condițiile pentru angajarea răspunderii judecătorului/procurorului.

În aceste condiții, prevederile normative care ar permite includerea sancționării disciplinare ca temei de formulare a acțiunii de regres pot genera vicii de constituționalitate, motiv din care se propune excluderea acestora.

II. Referințe privind răspunderea patrimonială a judecătorilor/procurorilor pentru încălcările constatate prin hotărârile CtEDO.

Consiliul Superior al Procurorilor se aliniază eforturilor privind asigurarea, la nivel național, a unui cadru normativ clar, precis și în concordanță cu standardele internaționale, care să răspundă principiilor fundamentale ale ordinii de drept și așteptărilor societății privind respectarea reală și eficientă a drepturilor omului.

Este evident că judecătorii/procurorii urmează să suporte consecințele sancționării corespunzătoare în cazul în care nu își îndeplinesc atribuțiile de serviciu în conformitate cu regulile stabilite și standardele funcției deținute sau atunci când comit fapte ilicite.

Totuși, legea trebuie să prevadă clar și cu multă atenție limitele răspunderii juridice a judecătorilor/procurorilor reieșind în primul rând din statutul lor special, definit la nivel constituțional, precum și bazându-se pe rolul care le revine într-o societate, raportat la criteriul firesc că aceste categorii profesionale își vor realiza obiectivul „de a face dreptate” doar în condițiile lipsei presiunilor asupra lor.

După cum am notat anterior, aspectele privind demararea acțiunii de regres în baza unei hotărâri CtEDO (eventual, reglementare amiabilă sau tranzacție unilaterală) au fost detaliat analizate de către Curtea Constituțională în hotărârea nr.23 din 25.07.2016, fiind expuse expres concluziile asupra problemele deduse evaluării.

Respectiv, considerăm irelevant să transpunem în prezentul aviz concluziile integrale formulate de Curtea Constituțională, dar vom sublinia că este definitorie importanța lor pentru clarificarea conceptului din prezentul proiect de lege, nefiind posibil ca în procesul legiferării domeniului în cauză să fie admise detașări de substanță de la consemnările din hotărârea vizată.

Vom specifica constatarea privind faptul că a fost recunoscut constituțional articolul 27 din Legea cu privire la Agentul guvernamental nr. 151 din 30 iulie 2015, în măsura în care **acțiunea în regres se bazează pe o sentință pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național**, prin care se constată că judecătorul sau o altă persoană a comis sau a admis, intenționat sau din neglijență gravă, acțiuni sau inacțiuni care au determinat ori au contribuit semnificativ la încălcarea prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care a fost constatată printr-o hotărâre a Curții Europene, sau a impus soluționarea amiabilă a cauzei aflate pe rolul Curții Europene ori formularea unei declarații unilaterale.

Pe aceeași linie de argumentare menționăm și viziunea Comisiei de la Veneția, care a arătat că „Trebuie să se menționeze că, în privința tragerii la răspundere a judecătorilor, inițiate ca urmare a pronunțării unei hotărâri a Curții, ținerea pasului cu jurisprudența Curții se poate dovedi o sarcină dificilă. Curtea susține în mod constant caracterul de instrument viu al Convenției, care trebuie interpretată în lumina condițiilor actuale de viață. Modul în care operează Curtea periodic cu doctrina instrumentului viu face dificil, pentru instanțele naționale, să prezică cum va hotărî aceasta în cazurile pe care le are pe rol. Problema juridică contestată poate fi una nouă sau specifică unei anumite jurisdicții, astfel încât jurisprudența existentă a Curții să nu ofere indicii sigure de interpretare pentru judecătorul național. Jurisprudența Curții poate fi mai mult sau mai puțin fixată sau în evoluție, în dependență de problemă și de drepturile vizate”¹⁰.

De asemenea din jurisprudența Curții Europene se desprinde ideea că rațiunea constatării unei erori judiciare nu constă în tragerea la răspundere civilă, penală sau disciplinară a unui judecător, ci în acordarea dreptului persoanei vătămate la despăgubirile aferente. În special, Curtea acordă importanță faptului dacă eroarea judiciară comisă de

⁸ Idem pct.102

⁹ Idem pct.2 din partea dispozitivă.

¹⁰ Opinia *Amicus Curiae* nr.847 din 13.06.2016, CDL-AD(2016)015, pct.19

către instanțele inferioare, adică greșelile din administrarea justiției, pot fi neutralizate sau corectate într-un alt mod (a se vedea *Giuran c. României*, din 21 iunie 2011, §§ 32, 40). Astfel, procedurile în fața Curții Europene nu urmăresc stabilirea gradului de vinovăție (abuz criminal sau neglijență gravă) a judecătorilor ale căror decizii adoptate la nivel național au determinat ulterior examinarea cererilor de către Curtea Europeană.

Adițional, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului dezvoltată pe marginea noțiunii de „eroare judiciară”, menționată în art.3 din Protocolul nr.7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, relevă faptul că aceasta este, ca regulă generală, asociată materiei penale și decurge din ideea de eroare de fapt săvârșită de instanța care, fiind chemată să se pronunțe asupra temeiului unei acuzații penale, pronunță condamnarea unei persoane nevinovate. Referindu-se la noțiunea de „eroare judiciară”, instanța europeană a statuat că simpla considerare a faptului că investigația în cazul reclamantului era „incompletă și părtinitoare” nu poate, prin ea însăși, în absența erorilor judiciare sau a unor încălcări serioase ale procedurilor judecătorești, a unor abuzuri de putere ori a unor erori evidente în aplicarea dreptului material sau a oricărui alt motiv important ce rezultă din interesul justiției, să indice prezența unei erori judiciare în procedura anterioară; de aceea, s-a statuat că ceea ce prevalează cu privire la eroarea judiciară comisă de către instanțele inferioare, adică a greșelilor din administrarea justiției, constă în imposibilitatea neutralizării sau corectării sale în alt fel ¹¹.

Urmând aceleași raționamente, considerăm că inclusiv pentru situația condamnării statului prin hotărârile CtEDO, judecătorul/procurorul poate fi acționat în regres numai după ce la nivel național s-a stabilit, prin sentință, vinovăția lui de fapte ilicite, care, la rândul lor, au determinat încălcarea constatată.

Vom remarca, în context, că în legislația națională aferentă statutului procurorilor lipsește definirea termenilor de „eroare judiciară”, „abatere disciplinară” și „neglijență gravă”, situație care poate lăsa loc de interpretări eronate sau chiar abuzive și care nu respectă standardul de claritate și precizie a normei.

Mai mult de atât, proiectul operează cu noțiunea de „neglijență gravă” ca formă de vinovăție a abaterii disciplinare, fără să existe o claritate în acest sens.

Astfel, fără a face teorie cu privire la definiție, ne vom reduce la mențiunea că abaterea disciplinară, fiind o faptă prejudiciabilă cu un grad mai redus decât infracțiunea, urmează să întrunească elementele constitutive – obiect, subiect, latură obiectivă și latură subiectivă (vinovăție).

Oprindu-ne, în speță, la vinovăție, vom remarca că aceasta are două forme de manifestare – intenția și imprudența și anume cu aceste termene operează legiuitorul național.

La rândul său, imprudența îmbracă formele încrederii exagerate și, respectiv, a neglijenței, care se deosebesc între ele după atitudinea făptuitorului față de urmările prejudiciabile ale acțiunii/inacțiunii sale.

În aceste condiții nu este clar de ce autorii proiectului au preluat din jurisprudența internațională termenul de neglijență gravă, care putea fi, eventual, distorsionat în timpul traducerilor efectuate, dar care, în esență, definește – imprudența.

Optând doar pentru „neglijență gravă” autorii proiectului nu au explicat din ce cauză încrederea exagerată este mai puțin prejudiciabilă și nu este în măsură să determine tragerea la răspundere juridică pentru fapta comisă.

Concomitent, fiind folosit termenul de „neglijență gravă”, nu au fost consemnate și criteriile în baza cărora se măsoară gradul de gravitate a acestei neglijențe. În context, atragem atenția că în lipsa unor criterii clare și expres stabilite, legea poate să nu corespundă standardelor de previzibilitate.

III. Referințe privind textul modificărilor propuse.

La art.III pct.1 din proiect, care vizează modificarea art.6 din Legea nr.151/2015, notăm următoarele:

- la redacția pentru litera g, conținutul este lacunar și nu asigură realizarea sensului pentru care a fost instituit.

Astfel, redacția stabilește că Agentul Governamental va avea împuternicirea „să înainteze sesizări.....cu privire la toate hotărârile Curții Europene”, fără să fie clar înțelesul acestor sesizări. Ar rezulta că sesizările de referință vor avea doar scop de informare a autorităților de stat vizate (PG, CSM, CSP, MJ), fără să se solicite întreprinderea măsurilor potrivit competențelor.

De asemenea, nu este clar sub ce aspect vor fi înaintate sesizările, or asemenea adresări sunt prevăzute atât pe dimensiunea penală, cât și pe cea administrativă sau disciplinară.

Respectiv, această atribuție a Agentului Governamental deviază spre o zonă incertă, nefiind clar ce anume urmează să se realizeze în practică – pur și simplu vor fi informate autoritățile despre pronunțarea hotărârilor CtEDO?

---

¹¹ *Giuran c. României*, hotărârea din 21.06.2011, pct.32, 40

Dacă intenția autorilor proiectului urmărește să instituie o regulă (un mecanism) de informare, atunci actul depus în acest sens de Agentul Governamental nu trebuie denumit „sesizare” pentru a evita suprapunerea cu noțiunile aferente proceselor penale, contravenționale sau disciplinare.

Mai mult de atât, atragem atenția că redacția propusă pentru litera g) nu într-o asigură regulile stilistice și de exprimare. O analiză atentă a textului propus pentru litera g) generează mai multe întrebări de interpretare – la ce subiect raportăm soluționarea amiabilă sau formularea unei declarații unilaterale?

Partea de frază „sau instanțele judecătorești naționale ca urmare a condamnării statului de către Curtea.....” pare ruptă din context, nefiind posibil să fie raportată în această construcție sintactică la propoziția regentă.

Propunem reformularea textului după cum urmează:

„g) să **informeze** Procurorul General, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Ministerul Justiției și, după caz, alte organe publice competente, cu privire la încălcarea drepturilor sau libertăților fundamentale, care a fost constatată prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, sau care a impus soluționarea amiabilă ori formularea declarației unilaterale în privința cauzei aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și cu privire la cazurile când instanțele judecătorești naționale ca urmare a condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului au pronunțat o hotărâre soldată cu acordarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, și, în limita atribuțiilor sale, să pună la dispoziția acestora toate actele relevante”.

sau, în dependență de obiectivul urmărit de către autorii proiectului:

„g) să **înainteze sesizări de luare a măsurilor conform competenței** către Procurorul General, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Ministerul Justiției și, după caz, alte organe publice competente, cu privire la încălcarea drepturilor sau libertăților fundamentale, care a fost constatată prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului, sau care a impus soluționarea amiabilă ori formularea declarației unilaterale în privința cauzei aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și cu privire la cazurile când instanțele judecătorești naționale ca urmare a condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului au pronunțat o hotărâre soldată cu acordarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, și, în limita atribuțiilor sale, să pună la dispoziția acestora toate actele relevante”.

- pentru litera h) autorii proiectului propun de a fi atribuită Agentului Governamental următoarea competență: „verifică rezultatele recepționate de la autoritățile sesizate și comunică Ministerului Justiției cazurile în care s-a stabilit în acțiunile judecătorului, după caz, a procurorului.....”, prevedere care nu se aliniază principiilor legalității.

Vom nota că Agentul Governamental este eminentamente exponent al puterii executive, asociat politicului, ceea ce exclude *per se* orice posibilitate ca acesta să verifice activitatea organelor de drept.

O asemenea abordare încalcă flagrant principiul separării puterilor în stat și oferă puterii executive un instrument de a controla puterea judecătorească, ceea ce este inadmisibil.

Concomitent, analiza de rigoare implică și conotații ce decurg din independența judecătorilor/procurorilor, din obligația statului de a sigura că aceștia își exercită atribuțiile profesionale în absența oricăror influențe.

Nu vom invoca aici toate raționamentele ce se impun, dat fiind faptul că acestea sunt firești și decurg din regulile teoriei statului și dreptului, fiind analizate profund inclusiv în hotărârile Curții Constituționale menționate în prezentul aviz.

De asemenea este confuză și sintagma „rezultatele recepționate de la autoritățile sesizate”, fără să se stabilească condițiile de formă pentru aceste „rezultate”.

Este important să reiterăm că suntem pe terenul dreptului public, sunt reglementate raporturi juridice de o importanță majoră pentru sistemul de drept, motiv din care expunerile urmează să fie clare și explicite, pentru a exclude ambiguități și marje foarte largi de apreciere.

Propunem să fie reconsiderat conceptul promovat la litera h) deoarece, prin definiție, nu poate fi susținută o așa abordare prin care Agentul Governamental să verifice sau să dea careva aprecieri soluțiilor pronunțate de autoritatea judecătorească.

Totodată, considerăm necesar să fie exclusă partea ce ține de procedura disciplinară, dar și să fie efectuate corectările necesare în sensul racordării stilistice a frazei de referință.

La art.IV pct.1 proiectul propune completarea art.11 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu includerea unei atribuții suplimentare în competența Procurorului General.

Potrivit redacției propuse lit.g¹) va avea următorul cuprins: „la sesizarea Agentului Guvernamental verifică dacă la înfăptuirea justiției judecătorul, după caz, procurorul, a admis acțiuni/inacțiuni de abuz criminal care.....”.

Consiliul Superior al Procurorilor împărtășește viziunea potrivit căreia judecătorul/procurorul urmează să fie tras la răspundere pentru încălcările comise, însă acest domeniu este unul extrem de sensibil și se impune o prudență calificată pentru fiecare regulă stabilită, astfel încât să nu fie compromis echilibrul cu principiul independenței justiției.

Evident, legea trebuie să reflecte realitățile juridice actuale, să fie expresia celor mai înalte standarde acceptate la nivel internațional, dar ea trebuie să dețină și valoare practică, să transmită, prin spiritul său, obiectivul instituirii ordinii juste în domeniul reglementat.

În această ipoteză, menționăm că verificarea acțiunilor judecătorului/procurorului în contextul înfăptuirii justiției se realizează potrivit normelor stabilite – în ordinea controlului ierarhic și, corespunzător, prin gradele de jurisdicție la instanțele judecătorești superioare.

Instituirea unei asemenea verificări, precum se propune pentru litera g¹), ar putea fi interpretată că deschide calea unui control administrativ al soluției adoptate într-un proces finalizat, fiind pusă în pericol securitatea raporturilor juridice.

În altă ordine de idei raționamentul logico-juridic, tactica și metodică investigației, plenitudinea cercetării judecătorești, conduita judecătorului/procurorului, temeinicia hotărârii într-un proces sunt aspecte ce se supun verificării în ordinea stabilită, iar posibilitatea revenirii asupra acestor aspecte reprezintă o formă deghizată de dublare a controlului.

Propunem să fie revăzută redacția pentru lit.g¹), astfel încât să fie excluse echivocurile de interpretare aferent principiului autorității lucrului judecat.

La art.IV pct.2 și pct.4 proiectul propune completarea art.34 cu alineatul (3¹), însă redacția acestuia conține o serie de elemente care nu pot co-exista din punct de vedere juridic, fiind lipsite de argumentarea necesară.

În primul rând, textul propune următoarele: „(3¹) Procurorul **poate fi tras la răspundere juridică dacă s-a stabilit, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal**, sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale care au dus la.....”

Sintagma „poate fi tras la răspundere juridică dacă s-a stabilit, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz criminal” nu poate fi acceptată deoarece este un non-sens juridic și, în varianta expusă lezează valorile principiului *non bis in idem*, fiind o denaturare vădită.

Notăm că odată ce a fost stabilită vinovăția de abuz criminal este de la sine înțeles că persoana a fost trasă la răspundere juridică (la una dintre formele acesteia - penală), respectiv prin folosirea formulei generale „poate fi tras la răspundere juridică” legea ar admite că procurorul să fie sancționat de două ori pentru aceeași faptă.

Potrivit spiritului conceptului promovat de autorii proiectului am putea deduce că, probabil, s-a dorit introducerea unei prevederi exprese despre răspunderea patrimonială (care este și aceasta o formă a răspunderii juridice) a procurorului, însă pleonasmul juridic vizat a creat o stare de confuzie, care poate da temeii pentru multe interpretări.

Totuși considerăm inoportună această intervenție la art.34, deoarece scopul pe care îl au autorii proiectului este de a face mențiunile de rigoare privind cazurile când poate fi angajată răspunderea patrimonială a procurorului, iar norma face parte din capitolul privind garantarea independenței procurorului și aria de reglementare nu trebuie confundată.

De o manieră similară, nu se justifică nici completarea propusă pentru art.39, deoarece în acest articol se reglementează și se definește o altă dimensiune – sancțiunile disciplinare, iar răspunderea patrimonială este o formă a răspunderii juridice și nicidecum nu poate fi catalogată ca o sancțiune disciplinară.

Respectiv, considerăm incorectă și nepotrivită completarea art.39 cu textul propus, deoarece distorsionează sensul normei existente, așa după cum stabilește titlul acesteia.

Pe cale de consecință propunem excluderea totală din proiect a modificărilor propuse la art.IV pct.2 și pct.4 (completarea art.34 și a art.39 din Legea nr.3/2016).

La art.IV pct.5 proiectul propune completarea art.40 alin.(2) din Legea nr.3/2016 cu includerea unei excepții suplimentare (pe lângă cea existentă) pentru prescripția tragerii la răspundere disciplinară a procurorului.

Totuși, redacția propusă este confuză și generează o interpretare ambiguă. Analizând textul propus „*Dacă dintr-o hotărâre irevocabilă a unei instanțe judecătorești naționale sau internaționale rezultă comiterea de către procuror a unei abateri disciplinare, acest poate fi tras la răspundere disciplinară.....*”, menționăm că a fost admis un echivoc juridic.

Astfel, în ipoteza în care există o hotărâre irevocabilă a unei instanțe judecătorești din care „rezultă comiterea de către procuror a unei abateri disciplinare”, deja e de la sine înțeles că procurorul a fost tras la răspundere disciplinară, fapt care exclude sancționarea disciplinară repetată a acestuia pentru aceleași fapte. Respectiv, în asemenea condiții procurorul nu mai poate fi tras la răspundere disciplinară, altfel încălcându-se principiul interdicției dublei incriminări.

În altă ordine de idei, nu poate fi reținută o eventuală explicație că în sensul redat norma va reglementa cazurile când hotărârea judecătorească vizează, de exemplu, constatarea unor încălcări a drepturilor sau libertăților fundamentale. Este exclusă o asemenea abordare, deoarece în așa situație instanța, având spre examinare un caz concret, nu este în drept să se expună asupra vinovăției disciplinare a procurorului, așa că dintr-o asemenea hotărâre nu poate să rezulte *comiterea de către procuror a unei abateri disciplinare*. Concluziile privind eventuala vinovăție a procurorului trebuie să fie obiect de examinare într-un proces distinct.

Respectiv, aceste două situații nu pot să se suprapună și urmează a fi schimbată redacția modificării propuse.

Propunem ca alineatul (2) să nu fie completat cu o propoziție suplimentară, dar enunțul existent să fie extins. În așa condiții se va păstra inclusiv și continuitatea poziției de excepție a regulii instituite.

Pe cale de consecință propunem o următoare redacție, pornind de la prevederile actuale:

„(2) Prin excepție de la prevederile alin.(1), în cazul comiterii unei abateri disciplinare în activitatea procesuală, termenul de tragere la răspundere disciplinară este de 3 ani de la data comiterii abaterii respective, iar în cazul abaterii disciplinare prevăzute la art.38 lit.e¹), termenul de tragere la răspundere disciplinară este de 1 an de la data devenirii irevocabile a hotărârii instanței naționale sau internaționale, dar nu mai târziu de 5 ani de la data comiterii abaterii respective.”

La art.IV pct.5 proiectul propune completarea art.53 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu prevederea referitoare la posibilitatea angajării răspunderii patrimoniale a procurorului în baza vinovăției acestuia constatată în procedura disciplinară.

Consiliul Superior al Procurorilor nu susține această modificare și, concomitent, o asemenea abordare, în temeiul argumentelor expuse mai sus în prezentul aviz, date fiind concluziile Curții Constituționale, care a menționat că acțiunea de regres este realizabilă doar în situația când vinovăția judecătorului/procurorului este stabilită prin sentință.

Totodată, în ideea că se insistă asupra unor prevederi speciale privind acțiunea de regres pentru fapte ce au dus la încălcări constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (inclusiv pentru a transpune viziunea autorilor proiectului din art.IV pct.2 și pct.4), poate fi analizată posibilitatea completării art.53 cu art.(3¹) în următoarea redacție:

„(3¹) *Procurorul poate fi tras la răspundere patrimonială, în baza acțiunii de regres înaintate în condițiile legii, dacă s-a stabilit, prin sentință definitivă, vinovăția lui de abuz penal, ce a dus la încălcarea drepturilor sau libertăților fundamentale, care a fost constatată prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului sau care a impus soluționarea amiabilă ori formularea declarației unilaterale în privința cauzei aflate pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului, sau a dus la pronunțarea de către instanțele judecătorești naționale a hotărârii soldate cu acordarea mijloacelor financiare din bugetul de stat ca urmare a condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului*”.

IV. Referințe privind adresa Curții Constituționale urmare a hotărârii nr.23 din 25.07.2016.

Autorii proiectului au invocat, în nota informativă, adresa expediată Parlamentului de către Curtea Constituțională urmare a hotărârii nr.23 din 25.07.2016, pe care au menționat-o în sensul susținerii poziției de introducere a modificărilor propuse, inclusiv a conceptului referitor la întemeierea acțiunii de regres pe răspunderea disciplinară a judecătorului/procurorului.

Consiliul Superior al Procurorilor reține că din conținutul adresei de referință nu se deduce posibilitatea formulării acțiunii de regres pe răspunderea disciplinară a judecătorului/procurorului, din contra Curtea Constituțională insistă pe existența în acest sens a unei sentințe privind vinovăția judecătorului/procurorului.

Obiectivul adresei de referință constă în necesitatea existenței, la nivelul legilor speciale, a prevederilor exprese care să exprime clar și previzibil constatările Curții privind limitele acțiunii de regres în cazul când au fost constatate încălcări ale drepturilor omului în hotărârile Curții europene.

Raționamentul promovat de Curtea Constituțională este importanța reglementării exprese, într-un cadru normativ comprehensiv, a mecanismului de aplicare a instituției regresului în contextul condamnării Republicii Moldova în fața Curții Europene, ținând cont de constatările expuse în hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016.

Interpretarea extincțivă a concluziilor Curții Constituționale, prin includerea formulării acțiunii de regres inclusiv și în baza procedurii disciplinare în privința judecătorului/procurorului, nu este în spiritul principiilor enunțate în hotărâre.

Respectiv, Consiliul Superior al Procurorilor se aliniază aprecierilor instanței de jurisdicție constituțională privind limitele acțiunii de regres în privința judecătorilor/procurorilor, care au enunțat că temei al acesteia este sentința de constatare a vinovăției.

V. Referințe privind cadrul normativ conex proiectului de referință.

Consiliul Superior al Procurorilor observă că în legislația actuală este deja reglementat mecanismul de înaintare a acțiunii de regres al statutului în situații similare cu cele abordate în proiect.

Astfel, conform art.2007 din Codul civil: „(1) *Prejudiciul cauzat persoanei prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.*

În același timp, art.2024 din codul menționat, prevede că: (2) *Statul, în cazul reparării prejudiciului în temeiul art.2007, are drept de regres față de persoana cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, procuratură sau instanță judecătorească dacă vinovăția lor este constatată prin sentință judecătorească.*

După cum remarcăm, legiuitorul deja a reglementat dreptul de regres în situațiile de condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității, situații care după caracterul lor pot fi asimilate cazurilor de constare de către Curtea europeană a drepturilor omului sau de către Guvern la nivel național a încălcării drepturilor sau libertăților fundamentale. Respectiv, propunem analizarea posibilității amendării prevederilor în cauză din Codul civil, astfel încât să fie reglementate expres și situațiile ce constituie obiect al proiectului examinat.

Pe altă dimensiune, Consiliul Superior al Procurorilor propune, pentru eventuala analiză și ideea introducerii în legislație a normelor care ar prevedea asigurarea de răspundere civilă profesională obligatorie a procurorilor, în sensul, asigurării pentru riscurile rezultate ca urmare neglijenței grave în exercitarea funcției.

În susținerea acestei inițiative notăm că reglementarea răspunderii materiale a procurorului în ordine de regres este, după cum am notat mai sus, o instituție care urmează a fi tratată complex și cu mare prudență, deoarece are potențialul unui impact major asupra echilibrului între independență și responsabilitate. Pe de altă parte, asigurarea de răspundere civilă profesională poate fi o pârghie care proporțional să reducă riscul ca prevederile referitoare la acțiunea de regres să nu influențeze luarea deciziilor de către procuror, dat fiind faptul că acesta va ține cont de modul cum deciziile adoptate îi pot afecta patrimoniul. Totodată nu trebuie omis faptul că, subsidiar, regresul va genera situații când procurorii vor fi atrași în procese civile, iar apariția lor ca părți în instanțele de judecată poate produce efecte negative asupra imaginii Procuraturii.

Considerăm că prevederile privind asigurarea de răspundere civilă profesională ar constitui o garanție a independenței funcționale a procurorilor în a interpreta legea, a analiza faptele și a aprecia probele în fiecare caz în parte.

Menționăm că mecanismul de asigurare de răspundere civilă profesională obligatorie a magistraților nu este o noutate, fiind un instrument deja instituit în unele sisteme de drept - spre exemplu acesta este reglementat în Spania și Italia, iar mai recent din 2019 și în România.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

29 iunie 2020 nr.5/1-01d/20-978
La nr.03/4640 din 25.06.2020

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative, al cărui obiectiv este stabilirea regulilor pentru acțiunea de regres în contextul încălcărilor constatate de Curtea europeană a drepturilor omului, remis spre reavizare și expune *infra* poziția instituțională.

Vom nota că de principiu, susținem mecanismul de referință cu specificarea că acesta urmează să se alinieze la aprecierile instanței de jurisdicție constituțională privind limitele acțiunii de regres în privința judecătorilor/procurorilor, potrivit cărora temei al acesteia este sentința de constatare a vinovăției.

Din această perspectivă, Consiliul Superior al Procurorilor apreciază eforturile Ministerului Justiției de asigurare, la nivel național, a unui cadru normativ clar, precis și în concordanță cu standardele internaționale, care să răspundă principiilor fundamentale ale ordinii de drept și așteptărilor societății privind respectarea reală și eficientă a drepturilor omului. Remarcăm că prevederile proiectului au fost îmbunătățite, inclusiv prin luarea în considerare a unor obiecții ale Consiliului expuse în avizul său nr.5/1-01d/20-640 din 06.04.2020.

Este evident că judecătorii/procurorii urmează să suporte consecințele sancționării corespunzătoare în cazul în care nu își îndeplinesc atribuțiile de serviciu în conformitate cu regulile stabilite și standardele funcției deținute sau atunci când comit fapte ilicite.

Totuși, legea trebuie să prevadă clar și cu multă atenție limitele răspunderii juridice a judecătorilor/procurorilor reieșind în primul rând din statutul lor special, definit la nivel constituțional, precum și bazându-se pe rolul care le revine într-o societate, raportat la criteriul firesc că aceste categorii profesionale își vor realiza obiectivul „de a face dreptate” doar în condițiile lipsei presiunilor asupra lor.

Pornind de la aceste premise, Consiliul Superior al Procurorilor reiterează referințele expuse vizavi de instituția regresului. Astfel, art.53 alin.(2) din Constituție stabilește expres că: „Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești”.

Textul constituțional de referință este rigid, iar conținutul econom al acestuia nu lasă loc de interpretări sau presupuneri, astfel încât se reglementează doar răspunderea directă a statului pentru erorile din procesele penale (la nivel constituțional nu au fost făcute mențiuni privind erorile izvorâte din alte procese), nefiind consemnată în nici un fel răspunderea subsidiară (facultativă) a judecătorilor/procurorilor.

Vom sublinia încă odată că având în vedere caracterul fundamental (constituțional) al aspectelor invocate – dreptul persoanei la repararea prejudiciilor cauzate urmare a erorilor judiciare și statutul special al judecătorilor/procurorilor – este de importanță definitorie păstrarea echilibrului și acuratețea de reglementare pe această dimensiune.

Consiliul Superior al Procurorilor consideră că inițiativa de introducere a sancțiunii disciplinare drept temei pentru declanșarea mecanismului de regres prezintă multiple îngrijorări și nu poate fi susținută.

Această constatare derivă ferm din aprecierile Curții Constituționale din hotărârea nr. 23 din 25 iulie 2016, precum că reglementările în materia regresului sunt constituționale în măsura în care acțiunea în regres **se bazează pe o sentință** pronunțată în cadrul unei proceduri judiciare separate la nivel național.

Pe cale de consecință, doar vinovăția penală, stabilită prin sentință, poate să justifice depunerea acțiunii de regres, care urmează a fi examinată în condițiile legii pentru a se stabili dacă se întrunesc condițiile pentru angajarea răspunderii judecătorului/procurorului.

Interpretarea extintivă a concluziilor Curții Constituționale, prin includerea formulării acțiunii de regres inclusiv și în baza procedurii disciplinare în privința judecătorului/procurorului, nu este în spiritul principiilor enunțate în hotărâre.

Respectiv, în aceste condiții, prevederile normative care ar permite includerea sancționării disciplinare ca temei de formulare a acțiunii de regres pot genera vicii de constituționalitate, motiv din care sunt inacceptabile și Consiliul Superior al Procurorilor își reiterează poziția ca acestea să fie excluse din proiect.

Având în vedere opinia instituțională, propunem ca la **art.II pct.2 din proiect** (modificarea art.2024 alin.(2) din Codul civil) să fie exclusă partea ce ține de procedura disciplinară reflectată în enunțul – „sau dacă în cadrul unei proceduri disciplinare s-a constatat intenția ori neglijența gravă în acțiunile sau inacțiunile sale.”

Redacția propusă la art.25 alin.(3) din Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental din **art.IV pct.2 din proiect**, are conținut lacunar, întrucât creează confuzie privind rolul și valoarea practică a acțiunii sau atribuției date în competența Agentului guvernamental de „a explica” în ce mod o acțiune sau inacțiune a persoanei a condus la constatarea unei încălcări a prevederilor Convenției într-o hotărâre a Curții Europene.

Regimul juridic al hotărârilor instanței europene este definit în mod clar, conținutul acestora reprezintă concluziile pe marginea speței și, astfel, nu este clar „ce” și „cui” mai trebuie de explicat. Prevederea nu este sustenabilă la modul practic, riscă să genereze activități pur formale și să devieze de la esența scopului urmărit.

La art.IV pct.5 din proiect, observăm că redacția propusă la alin.(2) art.27¹ din Legea nr.151/2015 este confuză și generează o interpretare eronată a conținutului dispoziției legale.

Astfel, sintagma „notifică Ministerul Justiției survenirea uneia din consecințele prevăzute la art.2007 alin.(1) lit.c) din Codul civil, în vederea stabilirii vinovăției judecătorului sau procurorului” sugerează ideea că notificarea se transmite doar cu un singur scop – de a stabili vinovăția agentului public, ceea ce este inacceptabil.

Acțiunile prescrise de lege în această privință urmează să transmită mesajul demarării unor investigații, luării de măsuri pentru elucidarea circumstanțelor și/sau stabilirii adevărului, dar nu să indice soluții, deoarece în ipoteza actuală este desconsiderat principiul prezumției nevinovăției.

Pe cale de consecință, propunem reformularea alin.(2) care să se refere, de exemplu, la următorul scop: „pentru asigurarea elucidării circumstanțelor necesare...” sau o altă formulă care să nu interfereze că încălcarea prezumției nevinovăției.

Este important să menționăm că suntem pe terenul dreptului public, sunt reglementate raporturi juridice de o importanță majoră pentru sistemul de drept, motiv din care expunerile urmează să fie clare și explicite, pentru a exclude ambiguități și marje foarte largi de apreciere.

La art.V pct.1 proiectul propune completarea art.11 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură cu includerea unei atribuții suplimentare în competența Procurorului General.

Potrivit redacției propuse lit.g¹) va avea următorul cuprins: „la sesizarea Ministerului Justiției formulată în conformitate cu prevederile art.27¹ din Legea nr.151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică **dacă la înfăptuirea justiției** judecătorul, după caz, procurorul, a admis acțiuni/inacțiuni de abuz criminal care.....”.

Consiliul Superior al Procurorilor reiterează că împărtășește viziunea potrivit căreia judecătorul/procurorul urmează să fie tras la răspundere pentru încălcările comise, însă acest domeniu este unul extrem de sensibil și se impune o prudență calificată pentru fiecare regulă stabilită, astfel încât să nu fie compromis echilibrul cu principiul independenței justiției.

Evident, legea trebuie să reflecte realitățile juridice actuale, să fie expresia celor mai înalte standarde acceptate la nivel internațional, dar ea trebuie să dețină și valoare practică, să transmită, prin spiritul său, obiectivul instituirii ordinii juste în domeniul reglementat.

Menționăm că verificarea acțiunilor judecătorului/procurorului în contextul înfăptuirii justiției se realizează potrivit normelor stabilite – în ordinea controlului ierarhic și, corespunzător, prin gradele de jurisdicție la instanțele judecătorești superioare.

Instituirea unei asemenea verificări, precum se propune pentru litera g¹), ar putea fi interpretată că deschide calea unui control administrativ al soluției adoptate într-un proces finalizat, fiind pusă în pericol securitatea raporturilor juridice.

În altă ordine de idei raționamentul logico-juridic, tactica și metodică investigației, plenitudinea cercetării judecătorești, conduita judecătorului/procurorului, temeinicia hotărârii într-un proces care, de fapt, constituie în sine înfăptuirea justiției, sunt aspecte ce se supun verificării în ordinea stabilită, iar posibilitatea revenirii asupra acestor aspecte reprezintă o formă deghizată de dublare a controlului.

Propunem să fie revăzută redacția pentru lit.g¹), astfel încât să fie excluse echivocurile de interpretare aferent principiului autorității lucrului judecat.

Cu referire la **art.V** Consiliul Superior al Procurorilor observă că în **pct.4** autorii proiectului instituie art.38¹ în Legea nr.3/2016 prin care se definește noțiunea de intenție și neglijență gravă.

Definițiile de referință nu rezolvă problemele de interpretare, deoarece au fost doar reproduse noțiunile generale de intenție și imprudență.

Probleme identificate:

- definiția cuprinde imprudența la general, deși norma operează doar cu sintagma „neglijență”. Această abordare este confuză și nu asigură obiectivul instituirii unui concept autonom, dat fiind faptul că conținutul noțional se suprapune cu cel folosit deja de cadrul normativ.

- fraza „Lipsa de previziune manifestată de procuror trebuie să fie inexplicabilă din punct de vedere a unui profesionist în domeniul dreptului și să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o să fie înțeleasă.”, nu este sustenabilă, asimilându-se mai mult cu un comentariu doctrinar. Nu este clar cum va fi evaluat sau identificat „punctul de vedere”, care trebuie să devină potrivit normei, o valoare de referință. De asemenea, construcția stilistică „să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o să fie înțeleasă” are o conotație greu de analizat și nu respectă criteriul de accesibilitate a legii.

- prevederea a definit „imprudența” (incluzând elementele neglijenței și încrederii exagerate), dar nu a rezolvat aspectul cel mai important privind indicatorii care să individualizeze semnificația pragului de gravitate al neglijenței. Textul de lege propus nu conferă, de o manieră previzibilă, posibilitatea de a diferenția neglijența redusă de neglijența gravă, limita care să facă diferența. Marja de apreciere este prea largă, generează riscuri de aplicare neuniformă sau chiar de un potențial arbitrar.

Propunem excluderea enunțului „Lipsa de previziune manifestată de procuror trebuie să fie inexplicabilă din punct de vedere a unui profesionist în domeniul dreptului și să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației concrete care ar face-o să fie înțeleasă.” și reformularea definiției de neglijență gravă, cu includerea semnelor care, în mod previzibil, să denote cum se apreciază acest grad prejudiciabil în măsură să subziste abaterii disciplinare.

În context, menționăm că aceeași logică se deduce și din inițiativa autorilor, care în pct.13 din tabelul divergențelor, au invocat că noțiunea de „neglijență gravă” a fost utilizată în locul noțiunii de „imprudență” pentru forma de vinovăție respectivă în cadrul răspunderii disciplinare, deoarece aceasta va fi o *noțiune autonomă, specifică exclusiv răspunderii disciplinare și care va avea unele particularități față de conceptul de „imprudență” din dreptul penal*, generate de faptul că judecătorii/procurorii nu trebuie să fie atrași la răspundere pentru erori admise involuntar.

Totuși, în nota informativă ce însoțește proiectul se menționează că noțiunile de „intenție” și „neglijență gravă” din cadrul procedurii disciplinare au fost definite *similar modulului în care sunt definite formele de vinovăție în Codul penal*, fapt care generează o incertitudine.

Respectiv, pledăm pentru varianta noțiunilor autonome, cu condiția ca acestea să fie definite clar, precis și previzibil.

Consiliul Superior al Procurorilor exprimă deschiderea pentru continuarea dialogului interinstituțional în vederea asigurării nivelului calității înalt al cadrului normativ național.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

13 iulie 2020 nr.5/1-01d/20-1044

La nr.18-23-5677 din 02.07.2020

Număr unic 504/MJ/2020

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.13/2020) și, în contextul exercitării atribuțiilor departamentale, reiterăm disponibilitatea de a susține inițiativele menite să consolideze garanțiile de independență și imparțialitate a procurorilor.

Astfel, împărtășim dezideratul de a asigura actului de justiție cel mai înalt nivel de calitate și, din această perspectivă, ne aliniem eforturilor de a spori eficiența activității sistemului Procuraturii, în corespundere cu standardele internaționale.

Având în vedere raționamentele de referință, Consiliul Superior al Procurorilor exprimă deschiderea de a participa activ în discuțiile privind mecanismul de realizare a procedurilor aferente selectării candidatului la funcția de Procuror General, considerând că prin implicare pro-activă a tuturor părților interesate, rezultatele de îmbunătățire a cadrului normativ vor fi în măsură să sprijine demersul de consolidare a încrederii societății.

Respectiv, urmare a studierii proiectului vizat, au fost identificate unele aspecte care, în opinia noastră, ar putea fi revizuite și prezentăm, alăturat, tabelul cu sugestii privind ajustările considerate relevante.

Concomitent, menționăm că anterior Consiliul Superior al Procurorilor a analizat un proiect de lege pentru modificarea *Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură*, elaborat în comun cu Procuratura Generală, care vizează reglementarea duratei mandatului membrilor Consiliului și a colegiilor din subordine.

Din informația de care dispunem respectivul proiect a fost deja remis către Ministerul Justiției și se află în procedura avizării instituționale.

Respectiv, notăm că susținem conceptul nominalizat și considerăm că, pentru consecvență, ar fi relevant ca acesta să fie integrat în prezentul proiect de modificare a Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură și să reprezinte o singură inițiativă consolidată de ajustare a prevederilor acestei legi la schimbările jurisprudențiale.

Anexă: tabelul de propuneri și obiecții pe 9 file.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

**Tablelul de propuneri și obiecții asupra proiectului de
lege pentru modificarea unor acte normative
(executarea Hotărârii Curții Constituționale nr.13/2020)**

Nr.	Prevederile Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură din proiect	Propunerea de modificare	Argumentarea propunerii
1.	<p><u>Articolul 17 Numirea în funcția de Procuror General</u> (16) Procurorul General interimar va fi selectat din rândul procurorilor în funcție, potrivit criteriilor selectării titularului funcției și în baza procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor.</p>	<p>Propunem reformularea conținutului alin.(16) prin excluderea cuvintelor „potrivit criteriilor selectării titularului funcției” în următoarea redacție: „(16) Procurorul General interimar va fi selectat din rândul procurorilor în funcție în baza procedurii stabilite prin regulamentul aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor și va fi propus pentru numire Președintelui Republicii Moldova .”</p>	<p>Excluderea cuvintelor „potrivit criteriilor selectării titularului funcției” este necesară pentru a conferi normei claritate, întrucât este deja statuată competența Consiliului de a reglementa procedura selectării Procurorului General printr-un act normativ departamental. Totodată, pentru a spori previzibilitatea cadrului normativ, este imperioasă reglementarea procedurii numirii în funcție a Procurorului General interimar de către Președintele Republicii Moldova, printr-un decret prezidențial, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.</p>
2.	<p><u>Articolul 19 Selecția candidaților la funcția de procuror și cariera procurorilor</u> (2) Cariera procurorilor presupune promovarea într-o funcție superioară de procuror în Procuratura Generală sau de procuror în procuratura specializată, numirea în funcția de procuror-șef și adjunct al procurorului-șef precum și transferul într-o funcție de același nivel sau de nivel inferior.</p>	<p>Propunem păstrarea redacției actuale a alin.(2) din art.19: „Cariera procurorilor presupune numirea unui procuror dintr-o funcție în alta.”</p>	<p>Nu este clar raționamentul amendamentului dat și considerăm că definiția carierei procurorului propusă de autorii proiectului nu aduce nici schimbări majore de concept sau nici plus valoare noțiunii deja existente, or în esență, cariera procurorului include orice mișcare pe axa profesională, fie pe orizontală (transferul într-o funcție de același nivel) sau pe verticală (avansarea în funcția de procuror – în Procuratura Generală, procuratura specializată, procuror-șef sau adjunct al procurorului-șef; transferul într-o funcție de nivel inferior sau retrogradarea).</p>
3.	<p><u>Articolul 20 Condiții pentru a candida la funcțiile de procuror și procuror-șef</u> (1) Poate candida la funcția de procuror persoana care întrunește următoarele condiții: e¹⁾ a exercitat funcția de procuror cel puțin 10 ani, a cărui funcție a încetat din motive neimputabile lui înainte de expirarea a 4 ani până la data anunțării concursului. În acest caz, persoana poate candida fără susținerea examenului în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției.”</p>	<p>Opinăm pentru re poziționarea conținutului normativ din lit.e¹⁾ în structura art.20, astfel încât acesta să se regăsească sau ca continuare a dispoziției din lit.e), sau deja separat la un alineat nou – (3¹⁾ : e) a absolvit cursurile de formare inițială a procurorilor în cadrul Institutului Național al Justiției sau, în cazul persoanei care are vechimea în muncă necesară pentru a fi numită în funcția respectivă, a susținut examenul în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției</p>	<p>Din punct de vedere al conținutului normativ susținem, de principiu, noua modalitate de accedere în funcția de procuror dar, e necesară reglementarea acesteia într-o manieră clară și previzibilă. Regula instituită de autorii proiectului creează o serie de inadvertențe, care riscă să împiedice realizarea scopului urmărit. Notăm că condițiile prevăzute la alin.(1) art.20 stabilesc cerințe care urmează a fi întrunite cumulativ de către fiecare candidat. Respectiv, e un non-sens ca legea să ceară, prin condiție distinsă, ca fiecare candidat să întrunească regula propusă pentru</p>

		<p><u>sau a exercitat funcția de procuror cel puțin 10 ani, a cărui funcție a încetat din motive neimputabile lui înainte de expirarea a 4 ani până la data anunțării concursului. În acest caz, persoana poate candida fără susținerea examenului în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției; sau</u></p> <p>„(3¹) Persoana care nu a absolvit cursurile de formare inițială a procurorilor din cadrul Institutului Național al Justiției poate candida la funcția de procuror dacă a exercitat funcția de procuror cel puțin 10 ani, a cărui funcție a încetat din motive neimputabile lui înainte de expirarea a 4 ani până la data anunțării concursului. În acest caz, persoana poate candida fără susținerea examenului în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției.”</p>	<p>lit.e¹). Conceptul promovat de autori este, în esență, încă o modalitate de accedere în funcția de procuror, încă o posibilitate, pe lângă cele prevăzute de lit.e), respectiv are un alt regim juridic de reglementare. Această condiție nu poate obține factura de cerință generală cumulativă pentru toți candidații. Din punct de vedere al tehnicii legislative, pentru a respecta structura art.20 sugerăm două posibilități de amplasare normativă a acestei reguli:</p> <p>- sau completarea lit.e) din alin.(1), care instituie modalitățile de accedere în funcția de procuror – absolvirea cursurilor de formare inițială a procurorilor din cadrul Institutului Național al Justiției sau susținerea de către persoanele care au vechimea în muncă necesară a examenului de capacitate în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției, cu noua modalitate de obținere a funcției de procuror propusă de către autorii proiectului,</p> <p>- sau completarea cu alin.(3¹) întrucât, urmărind logica legiuitorului, acesta deja a prevăzut la alin.(3) o altă modalitate de a deveni procuror, decât cea de absolvire a cursurilor de formare inițială a procurorului din cadrul INJ.</p> <p>De asemenea notăm că amendamentul propus necesită o analiză complexă în coroborare cu prevederile ce reglementează derularea concursurilor organizate de Consiliu pentru ocuparea funcției de procuror. Astfel, odată inserată această regulă este necesar să se revadă modalitatea de apreciere a punctajului analizat pentru concurs. Conform art.23 alin.(4) din Legea nr.3/2016 punctajul total obținut în concurs se constituie după cum urmează: cel puțin 50% – nota obținută la examenul susținut în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției și cel mult 50% – punctajul acordat de Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor. În cazul carierei procurorilor, cel puțin 50%</p>
--	--	---	---

			<p>reprezintă rezultatul evaluării profesionale și cel mult 50% reprezintă punctajul oferit de Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor, iar acești candidați la funcția de procuror nu vor avea notă de examen, deci se vor afla într-o situație disproporționată în raport cu ceilalți candidați.</p> <p>Respectiv, instituirea acestei reguli ricoșează, de jure, în conținutul altor articole din lege și deviază de la mecanismul existent de acumulare a punctajului final.</p> <p>Este necesară revizuirea și a art.23 și art.24.</p>
4.	<p><u>Articolul 22 Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante</u> (5) Registrul este ținut de către secretariatul Consiliului Superior al Procurorilor și include următoarele compartimente:</p>	<p>Propunem substituirea cuvântului „secretariatul” cu cuvântul „aparatură” după cum urmează: „(5) Registrul este ținut de către aparatură Consiliului Superior al Procurorilor și include următoarele compartimente:...” Suplimentar, modificarea propusă se va opera și în conținutul art.45 alin.(1): „(1) Sesizarea cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară se depune la aparatură Consiliului Superior al Procurorilor.” și art.87 alin.(2): „(2) Colegiul pentru selecția și cariera procurorilor examinează, în termen de cel mult 3 luni, materialele prezentate de aparatură Consiliului Superior al Procurorilor.”</p>	<p>Din analiza cumulativă a prevederilor art.70 alin.(1) lit.q), art.72 lit.e), art.80 alin.(4), art.81, art.85 alin.(4), se constată că potrivit structurii organizaționale Consiliul Superior al Procurorilor dispune de un aparat care asigură activitatea sa și a colegiilor din subordine. Prin urmare, întreg spectru de activități al Consiliului, inclusiv și cele de secretariat, sunt asigurate de către Aparatură Consiliului prin subdiviziunile sale structurale.</p> <p>În consecință, pentru a respecta unicitatea terminologiei utilizate, astfel încât aceasta să fie una constantă, uniformă și să corespundă cu cea utilizată în alte articole ale Legii nr.3/2016, se propune substituirea cuvântului „secretariatul” cu cuvântul „aparatură” în conținutul art.22 alin.(5), art.45 alin.(1) și art.87 alin.(2).</p>
5.	<p><u>Articolul 28¹ Gradele de calificare profesionale ale procurorilor</u> Gradele de calificare profesionale ale procurorilor sunt conferite pentru funcția deținută, vechimea în muncă, înalt profesionalism și merite deosebite în domeniul justiției. Modul și condițiile de acordare a gradelor de calificare profesionale procurorilor se stabilesc de Consiliul Superior al Procuraturii prin regulament.”</p>	<p>Excluderea din titlu și din conținutul articolului a cuvântului „profesionale” și modificarea mecanismului cu veriga - Colegiul de evaluare a performanțelor procurorilor. Conținutul alin.(2) urmează a fi reformulat astfel: „(2) Gradele de calificare ale procurorilor se acordă de Consiliul Superior al Procurorilor la propunerea Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor. Modul și condițiile de acordare a gradelor de calificare</p>	<p>Raționamentul excluderii cuvântului „profesionale” rezidă în necesitatea de acordare gramaticală corectă a adjectivului cu substantivul pe care îl determină, astfel gradele urmează a fi „de calificare” și vor fi conferite pentru performanțele obținute de procuror pe parcursul traseului său profesional.</p> <p>În egală măsură, luând în considerare rolul decisiv al Consiliului Superior al Procurorilor asupra carierei procurorilor, pentru a spori claritatea și eficiența exercițiului de acordare a gradelor de calificare, opinăm pentru</p>

		<p>profesionale procurorilor se stabilesc de Consiliul Superior al Procuraturii prin regulament.”</p> <p>Concomitent, completarea art.88 cu lit.e) cu următorul conținut:</p> <p>„e) propune Consiliului Superior al Procurorilor acordarea gradelor de calificare ale procurorilor.”</p>	<p>instituirea atribuției Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor, care în virtutea competențelor deținute de analiză individuală a activității procurorilor, să propună acordarea gradelor de calificare, urmare a procedurii de evaluare a performanțelor procurorilor.</p> <p>Pe cale de consecință, se impune necesitatea existenței unui corespondent pe această dimensiune în aria de competențe a Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor, prevăzute la art.88 din Legea nr.3/2016.</p>
6.	<p><u>Articolul 29 Formele de evaluare a performanțelor procurorilor</u></p> <p>(2) Procurorul este supus evaluării periodice a performanțelor o dată la 4 ani. Performanțele persoanei numite pentru prima dată în funcția de procuror se evaluează în cursul ultimului an de activitate.</p>	<p>Revizuirea conținutului alin.(2) prin excluderea cuvintelor „pentru prima dată” și formularea după cum urmează:</p> <p>„(2) Procurorul este supus evaluării periodice a performanțelor o dată la 4 ani. Performanțele persoanei numite în funcția de procuror se evaluează în primul an de activitate.”</p>	<p>Înlăturarea cuvintelor „pentru prima dată” este întemeiată din perspectiva că printre persoanele care pot fi numite în funcția de procuror sunt și acele ce pot accede în această funcție în temeiul vechimii în muncă, astfel, ipotetic, printre acestea ar putea fi și ex-procurori. Prin urmare, persoanele în speță, ex-procurori, nu vor fi numiți pentru prima dată în această funcție și, pe cale de consecință, nu este clar când vor fi evaluate performanțele lor.</p> <p>Mai mult, cuvintele „în cursul ultimului an de activitate” imprimă normei o doză de incertitudine, întrucât nu este clar care este ultimul un de activitate al persoanei nou angajate. În cazul în care, logica amendamentului este ca prima evaluare a performanțelor procurorului, să fie realizată într-o perioadă de până la 4 ani de la data numirii sale în funcție, propunem ca evaluarea de referință să fie efectuată în primul an de activitate, astfel oferindu-i procurorului oportunitatea demonstrării cunoștințelor și abilităților necesare deținerii funcției și corespunderii ei.</p>
7.	<p><u>Articolul 54 Transferul, promovarea, delegarea și detașarea</u></p> <p>(1) Transferul procurorului într-o funcție de același nivel sau nivel inferior, cu excepția funcției de procuror-șef și adjunct al procurorului-șef se efectuează, prin ordinul</p>	<p>Completarea normei cu cuvintele „cu consimțământul acestuia”:</p> <p>(1) Transferul procurorului într-o funcție de același nivel sau nivel inferior, cu excepția funcției de procuror-șef și adjunct al procurorului-șef se efectuează, cu</p>	<p>Consiliul Superior al Procurorilor consideră esențial existența consimțământului procurorului în procedura transferului său într-o funcție de același nivel sau nivel inferior, în calitate de garanție a stabilității funcției sale, or în redacția actuală instrumentul transferului, în lipsa</p>

	<p>Procurorului General la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor. Procedura de transfer se stabilește printr-un regulament aprobat de către Consiliul Superior al Procurorilor.”</p>	<p>consimțământul acestuia, prin ordinul Procurorului General la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor. Procedura de transfer se stabilește printr-un regulament aprobat de către Consiliul Superior al Procurorilor.”</p> <p>Reformularea alin.(7) de la art.54: „(7) La expirarea termenului pentru care a fost detașat, procurorului i se acordă o funcție de procuror vacantă.”</p> <p>Completarea cu alin.(2¹) cu următorul conținut: „(2¹) Pentru exercitarea vacanței funcției intervenită în condițiile art.25 alin.(5), procurorul poate fi delegat prin ordinul Procurorului General cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor, pe un termen de până la 4 ani .”</p>	<p>consimțământului procurorului transferat, riscă să creeze posibilitatea intervenirii unui arbitrar.</p> <p>În lumina pct.53 din Avizul nr.9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europei privind normele și principiile europene referitoare la procurori <i>misiunile de judecător și procuror sunt similare și complementare în ceea ce privește cerințele și garanțiile referitor la statutul și condițiile de muncă, inclusiv recrutarea, formarea, evoluția în carieră, salariul, măsurile disciplinare și transferul (care se poate face numai în conformitate cu legea sau cu acordul lor).</i></p>
8.	<p><u>Articolul 75 Obligațiile și restricțiile impuse membrilor Consiliului Superior al Procurorilor</u></p> <p>La expirarea mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor i se acordă funcția anterioară de procuror pe care a deținut-o până la detașarea sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă, echivalentă sau mai mare cu o treaptă sub aspect al ierarhiei administrative și procesuale.</p>	<p>Considerăm oportună strămutarea prevederilor alineatului de referință în conținutul art.76 și reformularea:</p> <p>(3) La încetarea mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor ales din rândul procurorilor, prevăzută în condițiile lit.a), b), c), e) și h), acestuia i se acordă funcția anterioară de procuror pe care a deținut-o până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă.”</p> <p>Concomitent, pentru asigurarea corespondentului în alte norme, propunem completarea art.25 cu alin.(5) cu următorul cuprins: „(5) Curgerea termenului mandatului indicat la alin.(4) se suspendă în cazul în care procurorul ales de Adunarea Generală din rândul procurorilor, obține calitatea de</p>	<p>Conținutul normativ propus pentru completarea art.75 nu se încadrează în sfera de reglementare a acestuia, întrucât expirarea mandatului membrului Consiliului nu constituie obligație sau restricție impuse acestora prin lege.</p> <p>Astfel, propunem transferarea prevederilor referitor la expirarea mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor la articolul ce statuează cazurile de încetare a mandatului în speță și astfel, instituirea alin.(3) a art.76.</p> <p>Trebuie de ținut cont de faptul că expirarea mandatului este doar unul din cazurile de încetare a acestuia. Respectiv, pentru claritatea normei se va prevedea garanția dată doar pentru cazurile de încetare a mandatului membrului Consiliului din motive neimputabile lui, în care acesta poate beneficia de funcția deținută anterior sau cu consimțământul său, de orice altă funcție de procuror vacantă.</p> <p>Concomitent, soluția normativă propusă atrage necesitatea intervenției în conținutul normativ al</p>

		membru al Consiliului Superior al Procurorilor și se reia, pentru exercitarea părții rămase, la expirarea acestei calități.”.	art.25, care stabilește modalitatea numirii în funcție a procurorului-șef și durata mandatului acestuia, cu prevederi ce ar reglementa mandatul procurorului-șef sau adjunct al procurorului-șef, în cazul alegerii de către Adunarea Generală în calitate de membru al Consiliului Superior al Procurorilor. Modificarea alin.(7) de la art.54, astfel cum este expusă în pct.7 din prezentul tabel, este efectuată pentru a corela prevederile acestui articol cu prevederile instituite la art.76 alin.(3).
9.	<u>Articolul 83 Componența colegiilor</u> (7) Calitatea de membru al colegiului încetează în condițiile art.76 sau la numirea în una din funcțiile menționate la alin.(1 ¹) inclusiv în cazul asigurării interimatului.	Substituirea cuvântului „interimatului” prin cuvintele „vacanța funcției” : (7) Calitatea de membru al colegiului încetează în condițiile art.76 sau la numirea în una din funcțiile menționate la alin.(1 ¹) inclusiv în cazul vacanței funcției.	Întru stabilitatea și unicitatea terminologiei utilizate, conchidem asupra necesității excluderii cuvântului „interimatului”, deoarece un astfel de termen este impropriu vocabularului legislativ utilizat, prin urmare propunem înlocuirea termenului în speță cu vacanța funcției, care pare mai potrivit de a fi utilizat în contextul respectiv.
10.	<u>Anexa nr.2 din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar,</u>	Introducerea în Anexa nr.2 a unei secțiuni separate pentru gradele de calificare ale procurorilor.	Raționamentul respectiv decurge din faptul că pentru procurori vor fi instituite grade de calificare altele decât pentru judecători, în acest mod gradele acestor categorii vor fi diferite, precum și cuantumul lor.

7 august 2020 nr.5/1-01d/20-1280

La nr.12/4026 din 17.07.2020

Doamnei Djulieta POPESCU
Secretar de stat al Ministerului
Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat, în limita competențelor funcționale, demersul aferent elaborării Planului de acțiuni pentru anii 2021-2023 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.281/2018.

Astfel, din analiza spectrului de acțiuni incluse în Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei menționate *supra*, pentru realizarea căror a fost cooptat, inclusiv și efortul Consiliului Superior al Procurorilor (3.2.5 și 3.4.1), consemnăm că acestea vizează, în esență, instruirea factorilor de decizie implicați în activitatea de combatere a violenței față de femei și a violenței în familie.

Pe această dimensiune, notăm că potrivit art.70 alin.(1) lit.l) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, aria de competențe a Consiliului Superior al Procurorilor prevede, inclusiv, examinarea și prezentarea opiniei asupra programelor didactice și a planurilor de învățământ pentru cursurile de formare inițială și continuă din cadrul Institutului Național al Justiției.

În acest context, prin Hotărârea nr.1-48/2020 din 18.06.2020 Consiliul a aprobat tematicile pentru formarea continuă a procurorilor și consultanților procurorilor în anul de instruire 2021. Menționăm că, printre subiectele identificate ca fiind sensibile se regăsesc și cele referitoare la investigarea și judecarea infracțiunilor de violență în familie, interpretarea și aplicarea la nivel național a prevederilor Convenției ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, nediscriminarea și asigurarea egalității de gen. Drept urmare, acestea au fost propuse pentru a fi incluse în planul de formare continuă pentru anul 2021 pentru procurorii Procuraturii Generale, procuraturilor teritoriale și specializate.

În aceeași ordine de idei, prin Hotărârea nr.1-59/2020 din 09.07.2020, Consiliul a avizat proiectul Planului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror în perioada 15 octombrie 2020 – 15 aprilie 2022, elaborat de Institutul Național al Justiției. Este de menționat că, un domeniu de interes pentru formarea inițială a judecătorilor și procurorilor se referă la investigarea infracțiunilor și cercetarea judecătorească a infracțiunilor contra familiei și minorilor.

Ținând cont de standardele profesionale și cerințele ce derivă din statutul funcției, Consiliul Superior al Procurorilor accentuează că formarea profesională adecvată reprezintă una dintre garanțiile fundamentale ale independenței procurorilor.

Deopotrivă, îmbunătățirea performanțelor profesionale și însușirea de către procurori a tehnicilor și procedeele specializate de efectuare a acțiunilor procesuale pe cazuri care implică cunoștințe specifice unor domenii înguste, sunt elemente-cheie în măsură să asigure adoptarea hotărârilor obiective și pe deplin motivate în procedurile avute în gestiune.

Prin urmare, Consiliul Superior al Procurorilor, din perspectiva sa de garant al independenței și imparțialității procurorilor, va continua supravegherea acestei dimensiuni valoroase referitoare la formarea profesioniștilor din domeniul dreptului.

Subsidiar, menționăm că potrivit art. 24 alin. (5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, documentele de politici se aprobă prin hotărâre de Guvern. În cazul în care implementarea acestor politici presupune implicarea unor autorități administrative care nu se află în subordinea Guvernului, documentele de politici sunt aprobate de către Parlament.

Astfel, în cazul în care se va opta pentru aprobarea documentului de politici de către Guvern, din proiectul acestuia, propunem revizuirea entităților desemnate responsabile, care nu pot fi obligate de Guvern să preia anumite sarcini (de exemplu: Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, Institutul Național al Justiției). Acești subiecți pot fi indicați eventual în rubrica parteneri, în colaborare cu care să se atingă rezultatul scontat.

Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor

semnat

Angela MOTUZOC

10 septembrie 2020 nr.5/1-01d/20-1380

La nr.03/5247 din 17.07.2020

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule Foltea,

Consiliul Superior al Procurorilor apreciază în mod deosebit inițiativa Ministerului Justiției privind elaborarea unui proiect de lege pentru revizuirea cadrului legal aferent activității organelor de autoadministrare a Procuraturii.

Respectiv, urmare a studierii prevederilor legale în această materie, au fost identificate unele aspecte care, în opinia noastră, ar putea fi revizuite și prezentăm propunerile privind ajustările considerate relevante.

Anexă: opinia privind necesitatea modificărilor în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură pe 8 file.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

anexă

OPINIE
privind necesitatea modificărilor
în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură

I. Componenta Consiliului Superior al Procurorilor

Consiliul Superior al Procurorilor propune excluderea din componența organului de autoadministrare a Procuraturii a membrilor de drept: ministrul justiției, președintele Consiliului Superior al Magistraturii și Avocatul Poporului.

În acest sens, atragem atenția că Grupul de State Contra Corupției (GRECO) în Raportul aferent rundeii a patra de evaluare a Republicii Moldova „Prevenirea corupției cu privire la membrii Parlamentului, judecători și procurori”, critică în §92 componența Consiliului Superior al Procurorilor, din care continuă să facă parte, *ex officio*, ministrul justiției și președintele Consiliului Superior al Magistraturii, contrar recomandării sale *de a se lua măsuri adecvate pentru a se asigura ca componența și funcționarea Consiliului Superior al Procurorilor să fie supuse unor garanții adecvate de obiectivitate, imparțialitate și transparență, inclusiv prin eliminarea participării din oficiu a Ministrului Justiției și Președintele Consiliului Superior al Magistraturii* (§89).

În partea ce ține de includerea ca membru de drept al Avocatului Poporului în practică s-a constatat imposibilitatea exercitării atribuțiilor de către acesta.

Pentru argumentare notăm că domnul Mihail Cotorobai, Avocat al Poporului, la data de 11.11.2019 a transmis demersul său, prin care înștiințează Consiliul Superior al Procurorilor despre neparticiparea sa la ședințele acestui organ de autoadministrare al procurorilor. Astfel, începând cu data de 16.09.2019, Avocatul Poporului a participat doar la o singură ședință a Consiliului Superior al Procurorilor, la care a prezentat demersul de referință.

În demers se invocă că în conformitate cu prevederile Legii nr.52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), unul din principiile de bază în activitatea acestuia este independența organizațională, operațională și financiară față de orice autoritate publică, persoană juridică, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și față de orice persoană cu funcție de răspundere de toate nivelurile.

Tot din demers rezultă că potrivit ultimelor evoluții la nivel european, prin adoptarea de către Comisia de la Veneția în cadrul celei de a 118-a Sesiuni Plenare din 15-16 martie 2019 a Principiilor cu

privire la activitatea instituției Ombudsmanului (Principiile de la Veneția) „Ombudsmanul nu se va implica în timpul mandatului său în activități politice, administrative sau profesionale incompatibile cu independența sau imparțialitatea sa.”

Prin urmare, Avocatul Poporului, conchide că în exercitarea mandatului nu poate fi membru al Consiliului Superior al Procurorilor, deoarece implicarea ombudsmanului în activitatea acestui Consiliu ar putea fi apreciată la nivel internațional drept neconformă principiilor unanim recunoscute de care se ghidează acesta în exercitarea atribuțiilor sale.

II. Consolidarea garanțiilor mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor

Cadrul normativ aferent mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor ales din rândul procurorilor nu conține suficiente garanții care să asigure independența acestuia la realizarea atribuțiilor funcționale.

În acest sens menționăm că există îngrijorări serioase sub următoarele aspecte:

- funcția în care va reveni membrul la încheierea mandatului;
- imposibilitatea stabilită prin lege de a participa la concursuri pentru ocuparea unei funcții de conducere;
- nivelul de salarizare.

Notăm că, potrivit prevederilor legislative, procurorul care obține, prin alegere, calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, este detașat din funcție pentru perioada exercitării mandatului (a se vedea art.54 alin.(4), art.69 alin.(8) din Legea nr.3/2016).

Legea nu conține prevederi speciale care să reglementeze în vreun fel condițiile detașării din funcție a procurorilor care devin membri ai Consiliului Superior al procurorilor.

Astfel, detașarea acestora și revenirea în funcția de procuror se efectuează în condiții generale, care însă nu oferă garanții adecvate în sensul consolidării independenței în realizarea mandatului.

Pentru concretizare notăm, că potrivit condițiilor generale stabilite în art.54 alin.(7) din Legea nr.3/2016 este prevăzut că „*La expirarea termenului pentru care a fost detașat, procurorul i se acordă o funcție de procuror vacantă, cu excepția funcției de procuror-șef*”.

Având în vedere că Legea nr.3/2016 nu conține specificări la acest compartiment pentru membrii Consiliului Superior al Procurorilor aleși din rândul procurorilor, ceea ce înseamnă că funcția care se va acorda este la discreția conducerii Procuraturii, situație care ar putea fi expresia unei poziții subiective sau, într-o ipoteză mai categorică, ar putea fi folosită ca o pârgie de influență în privința acestora.

Abordarea conceptuală a acestui subiect trebuie bazată pe accepțiunea că legiuitorul a atribuit Consiliului Superior al Procurorilor statut de organ de nivel constituțional, stabilindu-i rolul fundamental de garant al independenței și imparțialității procurorilor (a se vedea art.125¹ din Constituție).

Existența consiliilor judiciare este văzută ca o evoluție substanțială în tradiția juridică europeană, indispensabilă în condițiile necesității asigurării nivelului înalt al calității actului de justiție.

Pentru Republica Moldova a fost o modificare importantă și faptul că prin Legea nr.3/2016 s-a stabilit detașarea din funcție a membrilor Consiliului Superior al Procurorilor aleși din rândul procurorilor, înțelegându-se clar profunzimea acestor atribuții și oferindu-se, astfel, substanță autoadministrării organelor Procuraturii.

În aceste condiții, detașarea membrilor aleși din rândul procurorilor are vocația de a crea platforma practică necesară pentru ca aceștia să activeze exclusiv pe palierul autoadministrării (pentru informare – în mandatele anterioare membrii aleși din rândul procurorilor continuau să își exercite atribuțiile funcționale directe de procurori).

De asemenea, este indispensabilă asigurarea independenței acestor membri, care urmează să ia decizii referitoare la cariera procurorilor (în sens larg aceasta cuprinzând numire în funcție, promovare, proceduri disciplinare, etc).

Pe cale de consecință, este imperios ca, prin lege, să se asigure prevederile necesare ca atunci când aplică pentru calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, procurorul să dețină certitudinea referitoare la funcția pe care o va exercita la încheierea mandatului.

În practică, instituția detașării la alte instituții nu se aplică foarte frecvent în sistemul Procuraturii. Cu titlu de exemplu notăm că la acest moment sunt detașați 5 procurori în Consiliul Superior al Procurorilor și un procuror – la Institutul Național al Justiției.

Această analiză ne oferă clarificarea că numărul detașărilor nu este excesiv, nu condiționează dificultăți organizatorice în activitatea Procuraturii și, în această ipoteză, este proporțional să se păstreze procurorului detașat funcția pe care o deține, pentru ca la încheierea termenului de detașare să o poată prelua de drept, fără condiționalități și fără să existe riscul discreției în acest sens, care poate o pârgie de influență.

Astfel, funcția dată nu se va vacanta, dar va fi temporar liberă, iar pentru asigurarea continuității activității pe această funcție este posibilă aplicarea institutului delegării.

Consiliul Superior al Procurorilor apreciază că această situație poate fi extinsă inclusiv și pentru funcțiile de conducere, adică pentru cei care sunt procurori-șefi.

Pentru argumentare menționăm că pentru ocuparea funcției de procuror-șef sunt parcurse câteva etape de evaluare și selecție, dat fiind faptul că promovările se bazează pe concursuri.

Respectiv, obținând funcția de procuror-șef, la momentul alegerilor în Consiliul Superior al Procurorilor acest procuror se va afla în situația de a nu aplica pentru această calitate pentru a nu-și pierde mandatul de conducător.

Considerăm că legea nu trebuie să creeze pentru procuror o concurență a aspirațiilor, mai ales că este necesară încurajarea accederii în Consiliul Superior al Procurorilor a celor mai buni reprezentanți ai profesiei, iar prevederile actuale pun o povară prea mare și nejustificată în sensul gestionării carierei atunci când este vizată alegerea între continuarea mandatului de procuror-șef sau aplicarea pentru calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor.

În opinia noastră se prezintă a fi echitabilă, corectă și justificată păstrarea funcției pentru procurorii care sunt detașați, indiferent de nivelul acesteia și menținerea posibilității pentru aceștia de a-și continua activitatea în aceeași funcție (chiar și de nivel de conducere) la încheierea detașării.

Menționăm că inclusiv și din optica meritocrației, detașarea la alte instituții este aferentă procurorilor care dispun de un palmares profesional foarte bun, au aptitudinile necesare pentru promovarea imaginii Procuraturii și consolidarea statutului acesteia, motiv din care legea urmează să le asigure garanții adecvate și suficiente pentru extinderea potențialului profesional, astfel încât ei să dispună de posibilitatea ca la încheierea detașării să revină în funcția deținută anterior sau, cu consimțământul lor, să fie numiți în altă funcție.

Revenirea în funcția deținută anterior detașării sau acordarea, în baza consimțământului, a unei alte funcții, este o garanție fundamentală, care va susține plenar independența membrilor Consiliului Superior al Procurorilor aleși din rândul procurorilor.

Totodată, este necesar a se menționa că în cazul acceptării conceptului descris și includerii în Legea nr.3/2016 a acestei garanții pentru detașare, apare problema reglementării modului în care se va asigura continuitatea mandatului de procuror-șef în perioada deținerii calității de membru al Consiliului Superior al Procurorilor.

Propunem ca în lege să fie reglementate aceste aspecte în sensul că durata mandatului de procuror-șef se suspendă pentru perioada mandatului în Consiliul Superior al Procurorilor și se reia, pentru exercitarea părții rămase la expirarea acestei calități.

Pentru asigurarea modului de realizare a atribuțiilor de procuror-șef în perioada cât titularul funcției este membru al Consiliului Superior al Procurorilor, propunem ca în acest sens să fie delegat un procuror, iar delegarea în acest caz să se facă cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor și durata acesteia să fie până la 4 ani, ca să acopere durata mandatului în Consiliu.

Adițional celor relatate, pentru susținerea poziției exprimate notăm că în Avizul nr.9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni privind normele și principiile europene referitoare la procurori, se stabilește că „*Numirea în funcție și încheierea mandatului procurorilor ar trebui cuprinse în reglementări la cel mai înalt nivel, și să aibă loc într-un cadru și conform unor proceduri clare și bine înțelese.*„ (§52).

Mai mult, tot Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni în Avizul nr. 4 (2009) privind relațiile dintre judecători și procurori într-o societate democratică, la § 37 statuează că „*Misiunile de judecător și procuror sunt similare și complementare în ceea ce privește cerințele și garanțiile referitor la statutul și condițiile de muncă, inclusiv recrutarea, formarea, evoluția în carieră, salariul, măsurile disciplinare și transferul (care se poate face numai în conformitate cu legea sau cu acordul lor).*”

În acest context, atragem atenția asupra prevederilor naționale ce reglementează detașarea judecătorului. Astfel, potrivit art.24¹ alin.(2) și (5) din Legea nr.544/1995 cu privire la statutul judecătorului, pentru asigurarea activității Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorii aleși în calitate de membri ai consiliului și în funcția de inspector-judecător în inspecția judiciară se detașează din funcție pentru toată perioada mandatului.

La expirarea termenului pentru care judecătorul a fost detașat din funcție prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, acestuia i se acordă funcția anterioară de judecător pe care a deținut-o până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de judecător echivalentă.

În altă ordine de idei, considerăm oportună necesitatea excluderii interdicției participării timp de 6 luni de la încetarea mandatului de membru al Consiliului la concursuri pentru numire sau promovare în funcții de procuror, inclusiv în funcția de Procuror General, interdicție instituită de dispozițiile art.75 alin.(2) din Legea nr.3/2016, care restrânge nejustificat garanțiile mandatului în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor.

Totodată, un reper substanțial în sensul garanțiilor mandatului de membru în Consiliul Superior al Procurorilor se circumscrie salarizării pentru această activitate.

Astfel, în prezent, potrivit Notei la tabelul nr.1 din Anexa nr.4 la Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23.11.2018 se reglementează - *Clasele de salarizare și coeficienții de salarizare pentru membrii Consiliului Superior al Procurorilor, aleși din rândul procurorilor în funcție, se stabilesc la nivelul claselor de salarizare și al coeficienților de salarizare pentru procurori în raport cu vechimea în muncă în funcția de procuror în cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate sau al procuraturii teritoriale, după caz, din care au fost detașați pentru exercitarea mandatului.*

Menționăm că în tabelul nr.1 din Anexa nr.4 este prevăzută grila de salarizare doar pentru președintele Consiliului Superior al Procurorilor, circumstanță care generează riscul unei ingerințe nejustificate în drepturile patrimoniale aferente salarizării a membrilor Consiliului aleși din rândul procurorilor.

Introducerea unei asemenea formule pentru salarizarea membrilor Consiliului aleși din rândul procurorilor restrânge nejustificat drepturile acestora și garanțiile mandatului și, pe cale de consecință, demotivează procurorii să aplice pentru alegeri în cadrul acestui for de autoadministrare.

Ținând cont de argumentele prezentate *supra*, Consiliul Superior al Procurorilor înaintează următoarele propuneri pentru modificarea prevederilor Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură, după cum urmează:

1. Completarea **art.25** cu **alin.(5)** cu următorul cuprins:

„(5) Curgerea termenului mandatului indicat la alin.(4) se suspendă în cazul în care procurorul ales de Adunarea Generală din rândul procurorilor, obține calitatea de membru al Consiliului Superior al Procurorilor și se reia, pentru exercitarea părții rămase, la expirarea acestei calități.”

2. La **art.54**:

Completarea cu **alin.(2¹)** cu următorul cuprins:

„(2¹) Pentru exercitarea vacanței funcției intervenită în condițiile art.25 alin.(5), procurorul poate fi delegat prin ordinul Procurorului General cu avizul Consiliului Superior al Procurorilor, pe un termen de până la 4 ani .”

Reformularea **alin.(7)** după cum urmează:

„(7) La expirarea termenului pentru care a fost detașat, procurorului i se acordă funcția deținută anterior până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă, în condițiile ca aceasta să nu constituie o promovare în raport cu funcția deținută până la detașare.”

3. La **art.73 alin.(1)** cifra „4” se substituie cu cifra „6”.

4. La **art.75 alin.(2)**, textul „precum și timp de 6 luni după încetarea acestuia,” se exclude.

5. Completarea **art.76** cu **alin.(3)** cu următorul cuprins:

„(3) La încetarea mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor ales din rândul procurorilor, prevăzută în condițiile lit.a), b), c), e) și h), acestuia i se acordă funcția anterioară de

procuror pe care a deținut-o până la detașare sau, cu consimțământul său, i se acordă o altă funcție de procuror vacantă.”

De asemenea propunem efectuarea modificărilor de rigoare în textul Legii privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23.11.2018, astfel încât salarizarea membrilor Consiliului aleși din rândul procurorilor să fie efectuată de nivelul procurorilor din Procuratura Generală, în corespundere cu vechimea de muncă, indiferent de funcția din care au fost detașați.

Această propunere se bazează pe necesitatea asigurării unei motivări adecvate și suficiente la accesarea procurorilor în calitate de membru al Consiliului Superior al Procurorilor.

III. Durata mandatului membrilor Consiliului Superior al Procurorilor

Analizând recomandările internaționale și cadrul normativ național considerăm indispensabil revizuirea termenului mandatului membrului Consiliului Superior al Procurorilor, având drept punct de reper perioada mandatului Procurorului General de 7 ani, întrucât acestea sunt comensurabile, însă nu trebuie să coincidă.

Propunem instituirea perioadei mandatului de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, similar celei prevăzute în proiectul legii pentru modificarea Constituției, privind mandatul membrului Consiliului Superior al Magistraturii pentru 6 ani, ca fiind unul oportun pentru asigurarea independenței și imparțialității statutului de membru al Consiliului.

IV. Statutul Colegiilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor

În scopul fortificării statutului Colegiilor din subordinea Consiliului și a exclude potențiala influențare, de către procurorii conducători de cel mai înalt nivel, a deciziilor asumate de către aceste entități, considerăm imperioasă instituirea interdicției de obținere a mandatului de membru al Colegiului de evaluare a performanțelor procurorilor, Colegiului pentru selecția și cariera procurorilor și Colegiului de disciplină și etică, de către Procurorul General, adjuncții acestuia și persoanele asimilate adjuncților Procurorului General în sensul art.9 alin.(3) din Legea nr.3/2016.

Propunem la **art.83** completarea cu **alin.(1¹)** cu următorul cuprins:

„(1¹) Din componența colegiilor nu pot face parte Procurorul General, adjuncții Procurorului General și persoanele asimilate adjuncților Procurorului General în sensul art.9 alin.(3).”

La **alin.(7)**, după textul „încetează în condițiile art.76” se completează cu textul „sau la numirea în una din funcțiile menționate la alin.(1¹) inclusiv în cazul vacanței funcției.”

V. Fortificarea statutului Inspecției procurorilor.

Consiliul Superior al Procurorilor consideră relevantă următoarea redacție pentru art.52:

„**Articolul 52.** Inspecția procurorilor

(1) Inspecția procurorilor este o subdiviziune independentă, constituită pe lângă Consiliul Superior al Procurorilor, care dispune de autonomie funcțională.

(2) Durata mandatului de inspector este de 6 ani. Inspectorul poate fi numit doar pentru un singur mandat.

(3) În funcția de inspector este numită persoana, aleasă prin concurs public, care întrunește următoarele condiții:

- a) deține diplomă de licențiat în drept sau echivalentul acesteia;
- b) are o vechime în specialitatea juridică de cel puțin 7 ani;
- c) nu i-a fost, anterior, constatată vinovăția pentru săvârșirea unei infracțiuni;
- d) se bucură de o reputație ireproșabilă în condițiile stabilite la art.20 alin.(2).

(4) Concursul pentru selectarea inspectorilor este organizat de Consiliul Superior al Procurorilor.

(5) Inspecția procurorilor este condusă de către un inspector-șef desemnat de Consiliul Superior al Procurorilor din rândul inspectorilor angajați.

(6) Structura și atribuțiile Inspecției procurorilor sînt stabilite prin regulament aprobat de Consiliul Superior al Procurorilor, care se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor.

(7) În exercițiul atribuțiilor sale, inspectorii beneficiază de garanțiile de independență și inviolabilitate similare cu cele ale procurorilor.

(8) Inspecția procurorilor are următoarele competențe:

- a) efectuează verificarea activității organizatorice a procurorilor și procuraturilor;

b) examinează sesizările cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare, solicitând în mod obligatoriu explicația scrisă a procurorului vizat în sesizare;

c) participă la examinarea cauzelor disciplinare în fața Colegiului de disciplină și etică, a Consiliului Superior al Procurorilor și a instanțelor de judecată cu dreptul de a contesta în condițiile legii hotărârile pronunțate;

c) efectuează verificările pe marginea cererilor procurorilor privind apărarea independenței și a reputației, rezultatele cărora le prezintă Consiliului Superior al Procurorilor;

d) pregătește informații pentru evaluarea performanțelor procurorului și promovarea acestuia în alte funcții;

e) studiază temeiurile respingerii de către Președintele Republicii Moldova a candidaturii propuse de Consiliul Superior al Procurorilor pentru numirea în funcția de Procuror General, cu prezentarea unei note informative Consiliului Superior al Procurorilor.

f) pregătește raportul anual cu privire la activitatea sa și îl prezintă Consiliului Superior al Procurorilor;

g) are alte atribuții prevăzute de legislație sau regulamentele de activitate.

(9) Salariul inspectorilor și al inspectorului principal se stabilește conform legislației privind sistemul de salarizare în sectorul bugetar.

(10) Asigurarea tehnico-materială a activității inspecției procurorilor se efectuează de Consiliul Superior al Procurorilor în conformitate cu legea bugetului.”

VI. Aspecte privind semnarea hotărârilor Consiliului Superior al Procurorilor

Consiliul Superior al Procurorilor propune modificarea modului de semnare a hotărârilor Consiliului, astfel încât acestea să fie semnate doar de către președinte.

În opinia noastră prezența doar a unei semnături nu diluează în niciun fel soluția adoptată și nu subminează sub niciun aspect autoritatea instituției, în condițiile în care hotărârile se adoptă în ședință publică, cu votul deschis al majorității membrilor prezenți ai Consiliului Superior al Procurorilor.

Actualmente, potrivit dispoziției art.77 alin.(7) „*Hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor sînt motivate, sînt semnate de toți membrii prezenți în ședință și se publică, în termen de 10 zile lucrătoare de la data emiterii, pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor. Hotărârile Consiliului Superior al Procurorilor sînt semnate olograf sau, după caz, prin aplicarea semnăturii electronice.*”

Pe cale de consecință, din interpretarea coroborată *stricto sensu* a prevederilor precitate, se constată situația că în cazul în care un membru votează contra, nu este clar dacă acest membru este sau nu este obligat să semneze hotărârea, ceea ce în practică ar putea crea potențiale dificultăți în realizarea acestui exercițiu.

În concluzie, conchidem despre oportunitatea modificării procedurii de semnare a hotărârilor Consiliului în scopul evitării circumstanțelor nefavorabile menționate *supra*, care ar putea influența activitatea per ansamblu a Consiliului.

Soluția înaintată este susținută și de prevederi similare referitoare la semnarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii doar de către președintele ședinței (art.24 alin.(3) din Legea nr.947/1996).

De asemenea, un exemplu elocvent în acest sens este practica similară de semnare a hotărârilor secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii din România de către judecătorul sau procurorul care prezidează lucrările secției respective (art.26 alin.(2) din Legea nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii).

Folosind acest prilej, Consiliul Superior al Procurorilor exprimă deschiderea pentru continuarea dialogului interinstituțional în vederea asigurării nivelului înalt al calității cadrului normativ național.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

2 noiembrie 2020 nr.5/1-01d/20-1702

La nr.24-07-5715 din 03.07.2020

Guvernului Republicii Moldova

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat, în limita competențelor funcționale, Raportul Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2019 și a Deciziei Comisiei drepturilor omului și relații interetnice nr.160 din 24.06.2020 asupra acestuia.

Astfel, din analiza diapazonului de observații și recomandări prescrise de către Avocatul Poporului consemnăm că contribuția Consiliului Superior al Procurorilor este solicitată, în esență, pe dimensiunile formării profesionale a procurorilor și protecției vieții intime, familiale și private în contextul aplicării și gestionării măsurilor speciale de investigații.

În arhitectura instituțională publică rolul Consiliului Superior al Procurorilor este definit în art.125¹ din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia - Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor.

Atribuțiile și competențele Consiliului Superior al Procurorilor au fost dezvoltate în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, care conține reglementările imperative privind coordonatele mandatului încredințat acestei entități publice. Din această perspectivă, întreaga activitate a Consiliului este orientată spre îndeplinirea sarcinilor stabilite de cadrul normativ și promovarea în practică a standardelor înaintate față de statutul funcției de procuror. Pilonii fundamentali pe care se bazează activitatea Consiliului sunt: reprezentarea și autoadministrarea procurorilor, gestionarea corectă și echilibrată a carierei acestora, monitorizarea standardelor etice.

În context, notăm că potrivit art.70 alin.(1) lit.l) din Legea nr.3/2016, aria de competențe a Consiliului Superior al Procurorilor prevede, inclusiv, examinarea și prezentarea opiniei asupra programelor didactice și a planurilor de învățământ pentru cursurile de formare inițială și continuă a candidaților la funcția de procuror și a procurorilor în funcție din cadrul Institutului Național al Justiției.

Astfel, anual, Consiliul Superior al Procurorilor avizează proiectul Planului de formare inițială a candidaților la funcțiile de judecător și procuror, elaborat de Institutul Național al Justiției și aprobă tematicile pentru formarea continuă a procurorilor și consultanților procurorilor. Evaluând spectrul tematicilor, constatăm că acestea includ domenii de instruire relevante pentru formarea inițială și continuă a procurorilor și consultanților procurorilor, în măsură să contribuie la consolidarea capacităților profesionale ale acestora, dar și la îmbunătățirea abilităților de comunicare și dezvoltare personală.

Ținând cont de standardele profesionale și cerințele ce derivă din statutul funcției, Consiliul Superior al Procurorilor apreciază realizarea recomandărilor în acest sens, într-un mod corespunzător și accentuează că formarea profesională adecvată reprezintă una dintre garanțiile fundamentale ale independenței procurorilor.

Deopotrivă, îmbunătățirea performanțelor profesionale și însușirea de către procurori a tehnicilor și procedurilor specializate de efectuare a acțiunilor procesuale pe cazuri care implică cunoștințe specifice unor domenii înguste, sunt elemente-cheie în măsură să asigure adoptarea hotărârilor obiective și pe deplin motivate în procedurile avute în gestiune.

Prin urmare, Consiliul Superior al Procurorilor, din perspectiva sa de garant al independenței și imparțialității procurorilor, va continua supravegherea acestei dimensiuni valoroase referitoare la formarea profesioniștilor din domeniul dreptului.

În partea ce ține de respectarea standardelor în domeniul drepturilor omului la aplicarea și gestionarea de către procurori a măsurilor speciale de investigații, consemnăm că potrivit funcțiilor stabilite de lege, Consiliul Superior al Procurorilor este organ de autoadministrare și nu deține atribuții de verificare în ordine ierarhică a soluțiilor dispuse de procurori pe cazurile examinate, inclusiv și a celor referitoare la activitatea specială de investigație.

Totodată, Consiliul Superior al Procurorilor are, în activitatea sa, o preocupare constantă de a veghea corectitudinea procedurilor disciplinare în privința procurorilor. Există la acest compartiment,

prevederi legislative concrete și care cuprind reglementări stricte, iar rolul Consiliului se centrează pe asigurarea transparenței în practică a acestora în cel mai obiectiv mod.

Conceptul de reglementare și modul cum sunt aplicate în practică procedurile vizate reprezintă garanții directe ale independenței procurorului și, din această perspectivă, condiționează necesitatea să fie evaluate cu diligență și atenție deosebită, pentru a asigura un echilibru just între standardul înalt de profesionalism impus procurorilor și stabilitatea statutului acestora. Atribuția de examinare a sesizărilor cu privire la faptele ce pot constitui abatere disciplinară sau încălcările de etică îi revine Inspecției procurorilor.

Consiliul reține că îndeplinirea conștiințioasă a atribuțiilor de serviciu, demonstrarea unei conduite ireproșabile în societate, respectarea regimului de incompatibilități și restricții impus procurorilor constituie criterii cheie ale eticii și deontologiei procurorilor. Răpunderea disciplinară intervine imediat ce principiile indicate sunt încălcate.

Membrii Consiliului Superior al Procurorilor și-au asumat deciziile de management strategic pentru formarea, menținerea și consolidarea unui stat de procurori integru, profesionist și eficient, care să răspundă nevoilor de transparență decizională ale justițiabilului și societății în ansamblu. Totodată, prin activitatea desfășurată, Consiliul a urmărit scopul creșterii calității actului de justiție pentru a răspunde necesității de încredere a cetățeanului în sistemul procuraturii, în particular, și în cel al justiției, în general.

Cu această oportunitate, menționăm că Consiliul Superior al Procurorilor apreciază eforturile autorităților publice, implicit și ale Avocatului Poporului, de reformare a sistemului de justiție întru asigurarea accesibilității, independenței, eficienței, transparenței și integrității acestuia și edificării unui stat de drept și își reconfirmă disponibilitatea de cooperare în vederea asigurării respectării la cele mai înalte standarde a drepturilor omului.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

14 noiembrie 2020 nr.5/1-01d/20-1789

La nr.24-07-10119 din 06.11.2020

**Doamnei Djulieta POPESCU
Secretar de stat al Ministerului
Sănătății, Muncii și Protecției Sociale****Stimată doamnă Popescu,**

Consiliul Superior al Procurorilor a examinat, în limita competențelor funcționale, setul de măsuri privind implementarea Observațiilor finale ale Comitetului ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor, elaborat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în baza Deciziei nr.1 din 15.09.2020 a Consiliului național pentru drepturile omului.

Totodată, menționăm că Consiliul Superior al Procurorilor apreciază eforturile autorităților publice, implicit și ale Consiliului național pentru drepturile omului, de aliniere a sistemului național de justiție la cele mai înalte standarde a drepturilor omului pentru asigurarea respectării accesibilității, independenței, eficienței, transparenței și integrității acestuia și edificării unui stat de drept.

În contextul raționamentelor de referință, Consiliul Superior al Procurorilor reiterează că formarea profesională adecvată și continuă a procurorilor reprezintă una din competențele-cheie de activitate și, respectiv, Consiliul va continua supravegherea acestei dimensiuni valoroase referitoare la formarea profesioniștilor din domeniul dreptului

Cu respect,**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

21 decembrie 2020 nr.5/1-01d/20-2005

La nr.03/9598 din 02.12.2020

Domnului Radu FOLTEA
Secretar de stat al Ministerului Justiției

Stimate domnule Foltea,

Alăturat, urmare a solicitării nr.03/9598, Vă transmitem avizul Consiliului Superior al Procurorilor privind propunerile de modificare a Legii securității statului nr.618/1995, în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr.25/2020.

Anexă: potrivit textului pe 2 file.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

Aviz privind propunerile de modificare a Legii securității statului nr.618/1995

*(anexă la Hotărârea Consiliului Superior al
Procurorilor nr.1-129/2020 din 18.12.2020)*

În contextul demersului Ministerului Justiției nr.03/9598 din 02.12.2020, Consiliul Superior al Procurorilor prezintă *infra* viziunea instituțională referitoare la domeniile de intervenție necesare pentru îmbunătățirea prevederilor Legii securității statului nr.618/1995.

Astfel, având în vedere declararea neconstituționalității textului „precum și alte informații” din alineatul (7) articolul 12 din Legea securității statului, se impune, în ordine firească, excluderea acestei sintagme din dispoziția normei de referință.

Totodată, Consiliul Superior al Procurorilor subliniază că potrivit §95 din Hotărârea Curții Constituționale nr.25 din 29.10.2020, s-a apreciat că „pentru a se respecta principiile constituționale, autoritățile publice și persoanele juridice publice autonome, atunci când primesc solicitări de la Consiliul Suprem de Securitate privind furnizarea unor informații, trebuie să evalueze în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz, dacă informațiile solicitate sunt destinate pentru realizarea scopurilor legitime ale legii și dacă nu există o ingerință disproporționată în dreptul la respectarea vieții private a persoanei.”

În sensul enunțat de Curtea Constituțională, revine fiecărei autorități publice și persoanei juridice publice autonome să decidă asupra solicitării Consiliului Suprem de Securitate în conformitate cu atribuțiile ce îi revin conform legii.

Mai mult de atât, analizând admisibilitatea sesizării din prezenta speță, Curtea Constituțională a evidențiat, în raport cu instituția Procuraturii, că este necesar a se ține cont de coordonatele competențelor atribuite, atunci când se decide asupra executării solicitărilor parvenite de la Consiliul Suprem de Securitate (a se vedea §39,40,42,43).

Există, astfel, o neconcordanță între această stare de lucruri, constată de Curtea Constituțională, și sensul deplin al alineatului (7) articolul 12, care conține obligația imperativă că toate autoritățile enunțate „sunt obligate” să furnizeze informațiile solicitate.

Constrângerea impusă prin sintagma „sunt obligate” este generală și poate genera interpretări diferite, precum și divergențe referitoare la întinderea obligației avută în vedere de legiuitor.

Respectiv, urmărind logica juridică a constatării Curții Constituționale, propunem ca în alineatul (7) din articolul 12 din Legea securității statului nr.618/1995, cuvintele „sînt obligate să furnizeze” să se

substituie cu textul „furnizează, în limita prevederilor legale,” ori, după caz, „furnizează în limita competențelor prevăzute de lege”, pentru a asigura alinierea textului legii la raționamentele expuse de Înalta Curte.

Sinteza propunerilor și argumentelor consemnate *supra*, se reflectă în următorul tabel:

<i>Prevederi actuale din Legea nr.618/1995, articolul 12</i>	<i>Propuneri de modificare</i>
<p>(7) Autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sînt obligate să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.</p>	<p>(7) Autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome furnizează, în limita prevederilor legale să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.</p> <p>SAU:</p> <p>(7) Autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome furnizează în limita competențelor prevăzute de lege să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului</p>
<p>(7) Autoritățile publice centrale, precum și cele subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, inclusiv cele în care autoritatea administrativă centrală are calitatea de fondator (întreprinderi, instituții și organizații, indiferent de tipul de proprietate), dar și persoanele juridice publice autonome sînt obligate să furnizeze la solicitare sau din oficiu orice date și informații, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, precum și alte informații, în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului.</p>	<p>De exclus textul „precum și alte informații”</p>

Consiliul Superior al Procurorilor

13 iunie 2020 nr.5/1-01d/20-889

La nr.PCC-01/69a/230 din 22.05.2020

Subiect: sesizarea nr.69a/2020

Doamnei Domnica MANOLE
Președinte al Curții Constituționale

Stimată doamnă Președinte,

Alăturat, urmare a solicitării nr. PCC-01/69a/230, Vă transmitem opinia Consiliului Superior al Procurorilor asupra prevederilor articolului 12 alineatele (7) și (8) din Legea securității statului nr.618 din 31 octombrie 1995, care constituie obiect al sesizării nr.69a/2020.

Anexă: conform textului, pe 8 file.

Cu respect,

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

anexă

OPINIE

asupra prevederilor articolului 12 alineatele (7) și (8) din *Legea securității statului nr.618 din 31 octombrie 1995*, obiect al sesizării nr.69a/2020

Prevederile articolului 12 alineatele (7) și (8) din *Legea securității statului nr.618 din 31 octombrie 1995* instituie, cu titlu imperativ, obligația pentru o categorie largă de autorități publice de a furniza Consiliului Suprem de Securitate orice date și informații care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, precum și alte informații în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor.

Considerăm că abordarea legiuitorului, în acest caz, nu a ținut cont de necesitatea raportării prevederilor nominalizate la principiile constituționale privind legalitatea și separarea puterilor, precum și de cerința privind calitatea legii, în contextul regulii consecvenței cadrului normativ național.

Securitatea națională, apărarea și ordinea publică reprezintă, fără îndoială, domenii de importanță majoră pentru stat. Însă acest raționament nu poate justifica intervenții legislative contrare ordinii constituționale.

Astfel, din analiza sistemică a Legii securității statului nr.618/1995 rezultă că, prin natura sa, Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ, care își îndeplinește rolul său în următoarele forme:

- analizează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale în domeniul asigurării securității naționale;
- prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică externă și internă a statului.

Din perspectivă teleologică, sintagmele ”analizează activitatea” și ”prezintă recomandări” subliniază factura de organ chemat să exprime o opinie asupra problemelor discutate, pe care o are, în virtutea legii, Consiliul Suprem de Securitate.

Aceeași optică de reglementare se păstrează și în Legea cu privire la apărare națională nr.345/2003, care în art.26 alin.(1) notează că ”Pe lângă Președintele Republicii Moldova, în calitate de organ consultativ, activează, pe timp de pace, Consiliul Suprem de Securitate, care elaborează și prezintă recomandări în probleme ce țin de [...]”.

Concomitent, pentru argumentare notăm că explicația semantică pe care o oferă DEX-ul, de asemenea, validează raționamentul privind caracterul de recomandare pe care îl reglementează legea în

această privință.

Astfel, notăm sensurile oferite:

consultativ, ~ă a [At: GHICA, A. 711 / Pl: ~i, ~e / E: fr *consultatif*] **1** (D. un organ numit sau ales) Care a fost chemat, instituit pentru a-și da avizul în anumite probleme importante. **2** (Îs) *Organ ~ Organ care își spune părerea autorizată în anumite probleme*. **3** (Îs) *Aviz ~ Păreră cerută unui organ competent fără ca respectarea acesteia să fie obligatorie*. **4** (Îs) *Vot ~ Păreră cerută unei persoane în cadrul unor discuții, dar care nu obligă pe ceilalți participanți în privința hotărârii ce urmează a se lua*.

sursa: [MDA2 \(2010\)](#)

consultativ, -ă, *consultativi*, -e, adj. Cu caracter de consultație. ◊ *Organ consultativ* = organ care își dă părerea autorizată în anumite probleme. *Aviz consultativ* = păreră cerută unui organ competent, dar peste care organul care a cerut-o poate trece. *Vot consultativ* = vot al cărui rezultat nu este obligatoriu, reprezentând un sprijin dat unui organ de stat sau unei organizații obștești. – Din fr. **consultatif**.

sursa: [DEX '09 \(2009\)](#)

consultative, -ă, *consultativi*, -e, adj. (Despre organe numite sau alese) Instituit pentru a-și da avizul în probleme determinate. *Consiliu consultativ*. ◊ *Vot consultativ* = vot care contează numai ca o exprimare a părerii în cadrul discuțiilor, dar nu se ia în considerare la luarea hotărârii finale.

sursa: [DLRLC \(1955-1957\)](#)

În concluzie, se deduce că reieșind din spiritul actelor normative vizate, activitatea Consiliului Suprem de Securitate se circumscrie rolului de a oferi recomandări de specialitate, de a-și exprima opinia în subiecte de interes public major pe domeniul securității naționale, dat fiind faptul că autoritatea publică constituțională, abilitată cu competența de a dispune măsuri pentru asigurarea securității naționale și a ordinii publice este Președintele Republicii Moldova.

Respectiv, intervențiile legislative introduse prin Legea nr.73/2019, care au introdus sintagmele ”în vederea realizării deciziilor Consiliului Suprem de Securitate” în alin.(5) art.12 din Legea nr.618/1995 și ”pentru elaborarea deciziilor Consiliului” în alin.(7) art.12 din Legea nr.618/1995, nu au ținut cont de paradigma funcționării acestui organ colegial.

Prin construcțiile legislative vizate a fost modificat, în esență, statutul Consiliului Suprem de Securitate, care, deși prin dispozițiile legii rămâne să fie un organ consultativ, totuși obține competențe de a elabora decizii, ceea ce îl statuează drept o entitate publică de o forță juridică superioară celei definite în alin.(1) art.12 din Legea nr.618/1995.

Totodată, quasi-competența de emitere a ”deciziilor” poate fi doar dedusă din modul cum a fost reformulat alin.(5) și a fost redactat alin.(7), deoarece rămâne neclară originea fundamentală a acesteia.

Din analiza de ansamblu a art.12 din Legea nr.618/1995 putem doar să prezumăm că pe lângă competențele stabilite expres în alin.(1) – analizează activitatea și prezintă recomandări – ar mai exista și o altă competență, de elaborare a deciziilor, a căror forță juridică rămâne într-o zonă neclară, deoarece nu este definită și nu respectă regulile de previzibilitate.

Mai mult de atât, solicitările acestui organ au obținut, în baza alin.(7) art.12 din legea nr.618/1995, putere imperativă chiar și față de autoritățile publice de rang constituțional, cum sunt, de exemplu, Procuratura sau Consiliul Superior al Procurorilor.

După cum a fost formulat alin.(7) din art.12, solicitările nici nu îmbracă forma unei decizii (care, ipotetic, ar fi adoptată prin votul membrilor Consiliului Suprem de Securitate), dar ar putea să fie transmise sub forma unei simple adresări.

Nu este clar cine are competența de a fi semnatar al unei asemenea solicitări, deoarece nu este obligația ca ea să fie rezultat cel puțin al unei decizii (eventual – al unei recomandări) semnată de către membrii Consiliului Suprem de Securitate. În aceste condiții, putem prezuma că o asemenea solicitare de ”orice date și informații” poate să o semneze unipersonal doar secretarul Consiliului Suprem de Securitate sau un membru, indicând că aceasta este necesară ”în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor Consiliului”.

Respectiv nu este clar pe ce se bazează forța juridică a deciziilor și a solicitărilor emise de această autoritate, iar atât timp cât legea nu instituie reguli clare în legătură cu spectrul de competențe atribuite entităților publice, rămâne o marjă prea largă de discreție, sau, eventual, se creează o zonă de insecuritate și abuz în activitate.

Suntem acum în prezența unui conflict între prevederile art.12 din Legea nr.618/1995, deoarece alin.alin.(5), (7) și (8) au extins aria de competență a Consiliului Suprem de Securitate, ridicându-l la un nivel supra-instituțional, ceea ce vine în contradicție cu alin.(1), care din perspectivă conceptuală statuează că acest

organ este unul de ordin consultativ.

Concomitent, vom nota că prevederile legale supuse controlului de constituționalitate în prezenta speță, creează conflict și cu alte prevederi normative, condiționând posibilitatea unor blocaje de competență și de apreciere a regimului juridic al informațiilor secrete.

Astfel, Legea privind organele securității statului nr.619/1995, stabilește în art.6 alin.(3) că se interzice a face publice informații ce constituie secret de stat, secret comercial, precum și alte informații oficiale cu accesibilitate limitată, a căror divulgare ar putea prejudicia securitatea statului, onoarea și demnitatea persoanei sau ar putea leza drepturile și libertățile acesteia, cu excepția cazurilor prevăzute de legislație **în interesul justiției.**

În aceeași ordine de idei, Legea privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova nr.753/1999 în art.5 alin.(3) reiterează o obligație identică aferent regimului informațiilor secrete.

Vom menționa că și în nota informativă care a însoțit proiectul de lege privind modificarea art.12 din Legea nr.618/1995, autorii au menționat că finalitățile pe care și le propune proiectul legislativ țin de:

- întărirea capacităților de monitorizare, analiză și informare a CSS;
- sporirea responsabilității autorităților publice centrale și locale în procesul de realizare a deciziilor CSS;
- responsabilizarea membrilor Consiliului Suprem de Securitate de realizarea deciziilor aprobate de Consiliu.

Respectiv, după cum concluzionăm din cele descrise, chiar și autorii proiectului de modificare a art.12 din Legea nr.618/1995, referindu-se la competențele Consiliului Suprem de Securitate, de asemenea au enunțat rolul acestuia de monitorizare și analiză, care potrivit esenței țin de specificul unui organ consultativ, fără a exprima o eventuală vocație de stabilire a unor atribuții imperative.

De asemenea, autorii proiectului, în nota informativă, au făcut trimitere la Strategia Securității Naționale a Republicii Moldova (2011), care a prevăzut necesitatea reformării CSS, inclusiv prin [...]] investirea sa cu funcții deliberative, [...].

Este, astfel, de notat că și acest document de politici arată că CSS nu deține funcții deliberative, că acestea urmează a fi investite, iar atribuirea unor asemenea competențe urmează a se face în modul corespunzător, urmându-se logica juridică adecvată – prin stabilirea inițial la nivel general în lege a acestei competențe și apoi prin dezvoltarea prevederilor ce țin de realizarea deciziilor.

Această incertitudine generează amenințări și în ceea ce privește respectarea principiului separației puterilor în stat, care, după cum a fost recunoscut, reprezintă unul dintre pilonii democrației și statului de drept.

Reiterăm, că din formularea alin.(7) art.12 din Legea nr.618/1995 rezultă posibilitatea ca în baza unei simple solicitări a Consiliului Suprem de Securitate, adresată Procuraturii, aceasta să fie obligată să furnizeze **orice date și informații** care vizează securitatea națională, apărarea și ordinea publică, inclusiv cele care constituie secret de stat, bancar sau comercial, precum **și alte informații** în vederea utilizării lor pentru elaborarea deciziilor.

Deducem, astfel, că o entitate publică instituită la nivel de lege, poate „da ordine” unei autorități publice de rang constituțional, precum este Procuratura, circumstanță care condiționează un dezechilibru al puterilor în stat.

Invocăm constatările degajate din jurisprudența consacrată a Curții Constituționale, care a evidențiat că separația puterilor are vocația să asigure evitarea concentrării întregii puteri în mâna unei singure autorități (de natură individuală sau colectivă). El presupune o distribuție a puterii, pentru a fi exercitată, unor instanțe diferite și independente, înzestrate cu atribute și prerogative de conducere. În cadrul competențelor ce le sunt conferite, fiecare putere (legislativă, executivă și judecătorească) deține și exercită o serie de atribuții aflate în afara oricărei imixțiuni reciproce. Potrivit principiului separației puterilor, nici una dintre cele trei puteri nu prevalează asupra celeilalte, nu se subordonează una alteia și nu își asumă prerogative specifice celorlalte. Principiul echilibrului instituțional, cunoscut astăzi sub denumirea „*checks and balances*” (în traducere aproximativă din limba engleză însemnând „sistemul de frâne și contrabalante”), stă la baza democrației și presupune echilibrul puterilor și controlul lor reciproc, astfel încât puterile statale să aibă aproximativ aceeași pondere, adică să fie echilibrate, pentru a se putea limita reciproc, evitând astfel ca puterea statală să fie folosită în mod abuziv.

Acest sistem de frâne și contrabalante reprezintă condiția *sine qua non* a democrației moderne, împiedicând omnipotența legislativului, pe cea a executivului sau a judiciarului.” (*Hotărârea Curții Constituționale nr.23 din 9 noiembrie 2011, §17, 19*).

Cu referire la instituția Procuraturii, Consiliul Superior al Procurorilor menționează că această autoritate de rang constituțional este reglementată în Legea fundamentală ca fiind o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

Astfel, cu toate că nu face parte din puterea judecătorească, Procuratura contribuie ca instituție publică autonomă la realizarea justiției.

Totodată, notăm că potrivit art.3 alin.(2) și (3) din *Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură*, organizarea și activitatea Procuraturii sânt transparente și presupun garantarea accesului societății și al mijloacelor de informare în masă la informațiile despre această instituție, cu excepțiile prevăzute de lege și cu asigurarea respectării regimului datelor cu caracter personal.

Procuratura este independentă de puterile legislativă, executivă și judecătorească, de orice partid politic sau organizație social-politică, precum și de oricare alte instituții, organizații sau persoane. Imixtiunea în activitatea Procuraturii este interzisă. Procuratura cooperează cu alte autorități pentru realizarea funcțiilor prevăzute de lege.

Referitor la independența procurorului, Consiliul Superior al Procurorilor reține că în Republica Moldova, procurorul este persoană cu funcție de demnitate publică. Activitatea procurorului se bazează pe dispozițiile constituționale și ale Legii cu privire la Procuratură, care prevăd garanțiile activității acestuia.

După cum rezultă din art.3 alin. (4) și (5) din *Legea nr.3/2016*, procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului legată de exercitarea atribuțiilor sale.

În egală măsură, Consiliul Superior al Procurorilor observă că potrivit standardelor internaționale, afirmațiile privind necesitatea asigurării independenței judecătorilor sunt valabile și pentru procurori. Astfel, conform Linilor directoare ale ONU privind rolul procurorilor: „*Statele membre trebuie să se asigure că procurorii sunt capabili să își exercite atribuțiile profesionale, fără nicio intimidare, impediment, hărțuire, ingerințe necorespunzătoare sau expunerea nejustificată la răspundere civilă, penală sau de altă natură.*”¹²

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că este necesar să se amintească faptul că „*într-o societate democratică, atât instanțele cât și autoritățile responsabile de investigații trebuie să rămână libere de presiunea politică*”¹³. Prin urmare, procurorii ar trebui să ia decizii în mod independent și, în timp ce cooperează cu alte instituții, ar trebui să-și îndeplinească sarcinile în afara oricărui presiuni externe sau imixtiuni din partea executivului sau legislativului, în conformitate cu principiile de separație a puterilor și responsabilității.¹⁴

Independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză.¹⁵

Considerăm, în virtutea celor expuse, că principiile privind separația puterilor în stat și independența procurorilor ar putea fi compromise prin punerea în aplicare a prevederilor alin.(7), (8) art.12 din *Legea nr.618/1995*, dat fiind că este improbabilă existența limitelor legale clare, precise și previzibile, care să desemneze câmpul de acțiune a sintagmelor ”orice date și informații” și ”alte informații”.

Adițional, Consiliul Superior al Procurorilor a analizat textul de lege dedus controlului de constituționalitate inclusiv și din perspectiva respectării dreptului de acces la informațiile de interes public.

Conform art.34 alin.(1) și (2) din *Constituție*, dreptul persoanei de acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sânt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes personal.

În cadrul acestui exercițiu de analiză am recurs la constatările Curții Constituționale din *Hotărârea*

¹² Liniile directoare privind rolul procurorilor adoptate de Congresul al VIII-lea al ONU pentru Prevenirea Criminalității și Tratatul Infracțiilor, Havana, Cuba, 27 august - 7 septembrie 1990, § 4

¹³ Guja c. Moldova (Marea Cameră a Curții Europene), nr. 14277/04, § 86

¹⁴ Kolevi c. Bulgariei, nr. 1108/02, 05/02/2010, §§ 148-149; Vasilescu c. României, nr. 53/1997/837/1043, 22/05/1998, §§ 40-41; Pantea c. României, nr. 33343/96, 03/09/2003, § 238; Moulin c. Franței, nr. 37104/06, 23/02/2011, § 57

¹⁵ Avizul nr.9(2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni privind normele și principiile europene referitoare la procurori, §35

nr.19 adoptată la 22 iunie 2015, care a statuat că dreptul la informație este dreptul de a solicita informații de la autoritățile și instituțiile publice. Acest drept comportă două aspecte: dreptul de a solicita și dreptul de a primi informații.

În acest sens, s-a menționat că orice autoritate și/sau instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări.

Printre elementele cuprinse în dreptul la informație, se regăsesc:

- dreptul persoanei, al unei organizații sau entități legale de a solicita informații de interes public de la autoritățile și instituțiile publice fără a demonstra interesul legal care stă la baza solicitării;

- obligația autorității sau instituției publice de a răspunde sau de a oferi informațiile solicitate, fapt care presupune existența unor mecanisme pentru gestionarea solicitărilor și limite de timp pentru oferirea răspunsurilor la aceste solicitări;

- existența unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a vieții private a persoanelor, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne. Pentru a putea fi invocate, excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate.

Din analiza celor expuse, deducem obligația oricărei instituții sau autorități publice de a oferi orice informație de **interes public**, iar orice limitare nejustificată a accesului la datele cu **caracter general** poate aduce atingere dreptului la informație, statuat în art.34 din Constituție.

Pe dimensiunea accesului la informație din cadrul urmăririi penale, Consiliul Superior al Procurorilor notează despre necesitatea respectării principiului confidențialității urmăririi penale.

Urmărirea penală este partea nepublică a procesului penal, care, potrivit Codului de procedură penală, are ca obiect colectarea probelor necesare cu privire la existența infracțiunii, la identificarea făptuitorului, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se transmită cauza penală în judecată în condițiile legii și pentru a se stabili răspunderea acestuia.

Caracterul nepublic al urmăririi penale a primit consacrare legală expresă în art.212 din Codul de procedură penală, care stabilește că materialele urmăririi penale nu pot fi date publicității decât cu autorizația persoanei care efectuează urmărirea penală și numai în măsura în care ea consideră că aceasta este posibil, cu respectarea prezumției de nevinovăție, și ca să nu fie afectate interesele altor persoane și ale desfășurării urmăririi penale în condițiile [Legii nr.133 din 8 iulie 2011](#) privind protecția datelor cu caracter personal.

Dacă este necesar a se păstra confidențialitatea, persoana care efectuează urmărirea penală previne martorii, partea vătămată, partea civilă, partea civilmente responsabilă sau reprezentanții lor, apărătorul, expertul, specialistul, interpretul, traducătorul și alte persoane care asistă la efectuarea acțiunilor de urmărire penală despre faptul că nu au voie să divulge informația privind urmărirea penală. Aceste persoane vor da o declarație în scris că au fost prevenite despre răspunderea pe care o vor purta conform art.315 din [Codul penal](#).

Divulgarea datelor urmăririi penale de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către persoana abilitată cu controlul asupra activității de urmărire penală, dacă această acțiune a cauzat daune morale sau materiale martorului, părții vătămate și reprezentanților acestora sau a prejudiciat procesul de urmărire penală, are ca urmare răspunderea penală prevăzută în art.315 din [Codul penal](#).

Astfel, art.212 prevede expres subiecții față de care este aplicată norma, obligațiile acestora și consecințele nerespectării normei (*Decizia Curții Constituționale nr.88 din 24 iulie 2018*, § 29).

Adițional, textul „publicarea”, în sensul art.212 alin.(1) din Cod, are în vedere doar divulgarea unor informații care ar fi suficiente pentru ca publicul larg să fie informat cu privire la mersul anchetei.¹⁶

Întinderea obligației referitoare la nedivulgarea materialelor urmăririi penale se referă la respectarea prezumției de nevinovăție, a intereselor altor persoane și ale desfășurării urmăririi penale (*Decizia Curții Constituționale nr.88 din 24 iulie 2018*, §29).

Sumând cele relatate, în condițiile respectării principiului confidențialității urmăririi penale, menționăm că restricția dreptului de a obține date procesual-penale, urmărește un scop legitim în corespundere cu prevederile art.54 alin.(2) din Constituție.

Ținând cont de prevederile art.212 din Codul de procedură penală, procurorul de caz este unica persoană autorizată să decidă asupra volumului și naturii informației care poate fi dată publicității.

¹⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr.31 din 29 noiembrie 2018, §30

Prin urmare, principiul confidențialității urmăririi penale este axat pe protejarea unor valori specifice, cum ar fi autoritatea și imparțialitatea justiției, or divulgarea informației din urmărirea penală riscă să atingă autoritatea și imparțialitatea justiției.

Consiliul Superior al Procurorilor atenționează că orice presiune din partea oricărui subiect este în măsură să altereze principiul independenței procurorilor și, implicit, dreptul la un proces echitabil, consfințite în Constituție.

Evident, nu poate fi limitat dreptul Consiliului Suprem de Securitate de a-i fi furnizate informații cu caracter general, care sunt de interes public, însă în partea ce ține de informațiile privind cauzele penale aflate în derulare, pe care procedurile sunt pendinte la faza urmăririi penale, se declanșează un alt regim care reglementează ocrotirea caracterului confidențial al datelor circumscrise acestor procese.

Având în vedere argumentele expuse, este inadmisibil ca Procuratura să fie obligată să ofere informații ce decurg din cauzele penale pendinte, în afara regimului și modului confidențialității urmăririi penale prescris de Codul de procedură penală, fiind astfel verosimilă încălcarea principiilor constituționale de prezumție a nevinovăției și a dreptului la un proces echitabil statuat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Din perspectiva respectării, în speța examinată, a cerințelor de calitate a legii, Consiliul Superior al Procurorilor notează că art.23 alin.(2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Analizând cele menționate, Consiliul Superior al Procurorilor reiterează că sintagmele „orice date și informații” și „alte informații” de la art.12 alin.(7) par să nu respecte exigențele menite să asigure claritatea, previzibilitatea și accesibilitatea actului normativ.

Pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (Hotărârea Curții Constituționale nr.28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Raportând raționamentele expuse și constatările jurisprudențiale enunțate la situația examinată, concluzionăm că prevederile din alin.(7), (8) art.12 din Legea nr.618/1995, creează premise puternice pentru încălcarea garanțiilor referitoare la independența procurorilor și desconsideră substanțial principiul separației puterilor în stat, astfel încât există, în opinia noastră, riscul depășirii de către legiuitor, în speța dată, a regimului de constituționalitate a actului legislativ adoptat.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC

OPINIE

elaborată de Consiliul Superior al Procurorilor referitor la Proiectul Legii cu privire la reformarea Curtii Supreme de Justiție și organelor Procuraturii

Consiliul Superior al Procurorilor, în considerarea rolului constituțional de garant al independenței și imparțialității procurorilor, a analizat Proiectul Legii cu privire la reformarea Curtii Supreme de Justiție și organelor Procuraturii (în continuare - Proiect) și nota informativă la acesta (în continuare – nota informativă), iar urmare a studiului efectuat consideră necesară exprimarea unei poziții publice cu referire la această inițiativă legislativă elaborată de Ministerul Justiției.

I. Concept

Proiectul de referință își propune să intervină pe domenii de importanță fundamentală pentru sectorul Justiției, motiv din care este extrem de necesară o abordare exigentă, echidistantă și aliniată la cel mai înalt nivel standardelor internaționale specializate.

Sunt vizate, în esență, aspecte ce țin de:

- reducerea numărului de judecători de la CSJ și a competențelor instanței supreme;
- procedura de evaluare a judecătorilor CSJ, a procurorilor PA și a procurorilor conducători;
- modificarea cadrului normativ conexe domeniilor de intervenție legislativă.

Toate măsurile indicate au o valență incontestabilă pentru buna funcționare a sistemului de drept, dar reprezintă, deopotrivă, elemente-cheie ale statutului judecătorilor și, corespunzător, al procurorilor, de aceea urmează să fie luate în considerație toate garanțiile aferente.

Includerea tuturor acestor măsuri într-un singur act normativ deviază de la regulile de tehnică legislativă și creează percepția unui amalgam de concepte, generând riscul imprevizibilității normelor juridice.

Respectiv, în opinia noastră, pentru a asigura claritatea, previzibilitatea și eficiența măsurilor propuse de autorii Proiectului, toate aceste trei domenii urmează să facă obiectul actelor normative separate, având fiecare scop și domeniu de intervenție distinct.

În context, este relevant să consemnăm că potrivit notei informative la proiect, inițiativa de implementare a măsurilor de reformare se bazează pe practici preluate din alte state, care sunt prezentate de autori ca fiind exemple proeminente de consolidare a democrației.

Printre cazurile descrise în nota informativă, a fost accentuată ”experiența Albaniei”, care ar fi introdus măsuri similare în sectorul Justiției, exemplu care a fost intens mediatizat și în spațiul public din Republica Moldova.

Totuși, pentru a asigura clarificarea aspectelor privind procedurile aferente sistemului justiției din Albania, precum și în vederea informării depline și obiective a societății privind implementarea acestora, ținem să menționăm că reglementarea legislativă în speță s-a bazat pe un context factologic și normativ diferit.

Astfel, reformele demarate în sistemul de justiție din Albania au fost rezultatul unui studiu amplu, efectuat la nivel național, cu implicarea mediilor de specialitate, care a fost monitorizat de mecanismele europene.

În baza concluziilor formulate urmare a acestui studiu, Parlamentul Albaniei a introdus modificări în Constituția țării, situație care validează posibilitatea desfășurării unor măsuri excepționale într-un câmp de legalitate fără echivoc, fiind, în cazul discutat, expresia de voință unanimă a puterii legislative.

Existența în acest sens a prevederilor constituționale este o garanție clară că toate mecanismele declanșate, deși excedă paradigma tradițională de realizare, dispun de prezumția fermă de legalitate, pe care o asigură legea fundamentală.

Ulterior, reformele în sectorul justiției au fost reglementate în acte normative separate, unul dintre care este și *Legea nr.84/2016 privind re-evaluarea tranzitorie a judecătorilor și procurorilor din Republica Albania*, care se referă la un singur domeniu de intervenție, pe care îl descrie într-o formulă detaliată.

Având în vedere argumentele expuse, reiterăm poziția Consiliului Superior al Procurorilor privind necesitatea adoptării actelor normative distincte pentru domeniile care au fost abordate în prezentul Proiect.

II. Preambulul

Textul preambulului în Proiect a fost formulat folosindu-se sintagme incerte, care lasă loc de multiple interpretări:

- ”imparțialității depline”, această expresie este echivocă, iar folosirea ei ar putea fi admisă în contextul unor reflecții academice, dar nu și în textul de lege.

Standardul de imparțialitate are un conținut fix, reguli stricte de aplicare și garanții de exercitare. În raport de activitatea judecătorului și a procurorului putem să apreciem dacă aceștia sunt sau, eventual, nu sunt imparțiali și pe această dimensiune nu pot exista jumătăți de măsură sau o gradare a imparțialității.

În asemenea circumstanțe, legea urmează să opereze cu noțiuni imperative și să fie utilizate noțiunile potrivit semnificației acestora și accepțiunii generale, or, în acest caz folosirea termenului de ”imparțialitate” este suficientă;

- ”creării premiselor pentru uniformizarea practicii judecătorești”, reprezintă o sintagmă caracteristică studiilor de analiză și cercetare a unor fenomene jurisprudențiale sau – judecăților de valoare, lăsând o marjă largă de clarificare a premiselor ce determină necesitatea uniformizării practicilor judecătorești.

Legea este un act normativ care definește principii, stabilește reguli, reglementează diverse raporturi sociale, dezvoltând prevederi imperative.

Respectiv, este improprie o asemenea justificare a existenței legii, deoarece legea nu creează premise pentru anumite activități, dar prescrie modul exact în care acestea urmează să se desfășoare.

Vom accentua că uniformizarea practicii judecătorești este o activitate de importanță incontestabilă și ne aliniem opiniei autorilor de a fi scoasă în evidență semnificația acestei atribuții a Curții Supreme de Justiție.

Totodată, considerăm că este necesar să fie revăzut modul de formulare a acestei priorități, pentru a nu distorsiona rolul și valoarea unei legi.

Având în vedere faptul că Proiectul înglobează dimensiuni distincte ale sectorului Justiției, astfel după cum am arătat *supra* (fiecare dintre ele având impact și competențe diferite), este firească dificultatea formulării unui preambul comun care să cuprindă esența și raționamentul general.

În concluzie propunem să fie reformulat preambulul astfel încât acesta să fie bazat pe expresii clare și predictibile, în spiritul regulilor tehnicii legislative.

III. Procedura de evaluare a procurorilor.

Titlul II capitolul I din Proiect prevede ”Evaluarea procurorilor”, măsură care, din motive neclare, a fost denumită la general, creând percepția că regulile acesteia se vor răsfrânge asupra întregului proces de evaluare a procurorilor.

Totodată, în Proiect se consemnează că procedura de evaluare a procurorilor se va desfășura similar procedurii de evaluare a judecătorilor (măsură care, de asemenea, a fost definită în accepțiune generală).

Evaluarea judecătorilor și, respectiv, a procurorilor, este una dintre componentele statutului acestor profesii și, pe cale de consecință, reprezintă garanția independenței lor, care este menită să asigure o justiție de calitate în beneficiul cetățenilor.

În această ordine de idei menționăm că potrivit avizelor elaborate referitor la standardele de independență a justiției s-a constatat că tocmai **caracterul apropiat și complementar al misiunilor judecătorilor și procurorilor, creează cerințe și și garanții similare** în ceea ce privește statutul și condițiile desfășurării serviciului¹⁷.

Pornind de la aceste statuări, în textul prezentei Opinii se vor face referiri atât la avizele ce vizează activitatea procurorilor, cât și la cele care aferente statutului judecătorilor, cu mențiunea că se consideră a fi echivalente pentru ambele profesii.

Cu referire la rolul și impactul procedurilor de evaluare a judecătorilor și procurorilor există deja o viziune consacrată la nivelul mecanismelor internaționale de monitorizare a respectării drepturilor omului.

Astfel, în Avizul CCJE nr.10(2007) s-a stabilit că selecția, numirea și promovarea judecătorilor ar trebui, de preferință, să țină de competența Consiliului Justiției, efectuată cu toată independența față de puterea legislativă sau executivă și cu toată transparența, în special pentru criteriile de selecție a judecătorilor¹⁸.

În contextul rapoartelor de monitorizare se notează că *”evaluarea performanțelor judecătorilor individuali este importantă, pe de o parte, pentru sporirea capacităților și a profesionalismului și, pe de altă parte, pentru a contribui la transparența și responsabilizarea judecătorilor și a activității lor.*

Evaluarea performanței judecătorilor individuali este, totuși, încă foarte polemicată, și chiar evitată în unele țări, datorită riscurilor asociate cu aceasta de încălcare a independenței judecătorilor în luarea deciziilor de către aceștia. Standardele internaționale privind independența judiciară obligă ca pozițiile judecătorilor să fie protejate împotriva influenței din exterior, pentru a asigura ca deciziile să fie corecte și imparțiale, însă, de asemenea, ca evaluările performanțelor să nu fie niciodată utilizate ca mijloc de influență politică, spre exemplu ca sancțiune, demitere sau retrogradare a unei persoane “incomode” din punct de vedere politic sau a judecătorilor “nedocili”.

*În unele jurisdicții, sistemele instituționalizate de evaluare a performanțelor sunt chiar considerate incompatibile cu statutul independenței judecătorului. Deci, la conceperea sau implementarea unui sistem de evaluare a performanței, trebuie luate în considerație implicațiile standardelor internaționale privind independența judiciară și este necesar de a identifica un echilibru între scopurile legitime ale sistemului de evaluare a performanțelor și protejarea independenței judecătorului individual”*¹⁹.

Toate aceste standarde au fost implementate în practică prin conținutul compartimentelor relevante din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, fiind instituite mecanismele de evaluare a procurorilor.

Spre deosebire de reglementările în vigoare, prezentul Proiect promovează un gen de evaluare care deviază de la standardele clasice și care se asimilează unor proceduri cu caracter de excepție, fiind expresia procedurilor ce sunt cunoscute la nivel internațional ca **”vetting”**.

Tocmai acest caracter deosebit al procedurilor de ”vetting” necesită o atenție sporită, deoarece în lipsa unor garanții proporționale și suficient de puternice, prezintă riscul unor abuzuri la efectuarea verificărilor în privința judecătorilor și procurorilor.

Pentru a asigura o analiză obiectivă a situației, este necesar să remarcăm și faptul că însăși structurile internaționale manifestă un anumit grad de reticență față de procedurile de ”vetting”, care sunt văzute ca măsuri de excepție, pasibile de a fi puse în aplicare doar în circumstanțe ieșite din comun.²⁰

Totodată, pentru validarea premiselor care ar genera necesitatea aplicării procedurilor de ”vetting” în sectorul justiției, sunt necesare dovezi ferme cu referire la nivelul înalt de corupție sau alte degenerări în sistemul de drept, care, însă, să dispună de o bază factologică consistentă.

---

¹⁷ Avizul nr.9(2014) al CCPE ”Carta de la Roma”, pct.53 din nota explicativă; Avizul CCPE nr.13(2018) ”Independența, responsabilitatea și etica procurorilor” pct.14.

¹⁸ Avizul CCJE nr.10(2007) referitor la Consiliul Justiției în serviciul societății, compartiment D, lit.b)

¹⁹ Raport privind constatările analizei evaluării performanțelor judecătorilor din Republica Moldova, realizată de OSCE/ODIHR în anul 2014.

²⁰ Avizul intermediar (2015) al Comisiei de la Veneția în privința Albaniei.

În acest sens, la nivelul forurilor europene, au fost atestate îngrijorări privind desconsiderarea principiului inamovibilității judecătorilor, încălcării principiului separării puterilor în stat, iar cu referință la experiența Slovaciei s-a enunțat că o asemenea măsură radicală ar putea fi admisibilă în cazul unei revoluții care conduce la trecerea de la un regim totalitar la unul democratic.

Considerăm că pentru realizarea acestor proceduri ce exced cadrul normativ actual privind evaluarea judecătorilor și procurorilor este necesar să fie întrunite standardele de referință și să existe garanțiile puternice corespunzătoare:

- existența, la etapa elaborării inițiativei legislative, a unui studiu complex, comprehensiv și credibil privind condițiile, impactul, riscurile, așteptările, rezultatele procedurilor cu caracter excepțional de evaluare pentru judecători/procurori;
- modificări relevante în Constituție și adoptarea unei legi speciale privind evaluarea cu caracter de excepție (exemplul Albaniei unde acest proces de evaluare face obiectul unei legi separate).

O asemenea abordare ar putea fi considerată potrivită pentru că expune clar și exhaustiv, chiar din titlu, că acest proces de evaluare are un caracter unic, că judecătorul/procurorul evaluat va trece o singură dată prin această procedură, că aceste măsuri au fost identificate ca necesare doar pentru această etapă de dezvoltare a statului, însă pentru asigurarea unui just echilibru ele vor fi expres limitate în timp, fără posibilități de perpetuare.

- componența comisiei trebuie să fie atent selectată și să nu lase nici o suspiciune de interferență discutabilă a puterilor legislativă și executivă în acest proces;
- transparența și termenul rezonabil de implementare a acestor măsuri, dimensiuni care urmează a fi evaluate prin prisma realităților din societatea și sistemul de drept vizat;
- persoana supusă procedurii de "vetting" trebuie să fie informată în timp util cu referire la acestea, să beneficieze de toate garanțiile unui proces echitabil - dreptul la apărare, prezumție de nevinovăție, de a prezenta probe, de a lua cunoștință de materialele acumulate în privința sa, de a recuza membrii comisiei, dreptul de a fi auzit, dreptul de a contesta în instanță care să fie expres reglementate în textul legii corespunzătoare.

Cumulul tuturor condițiilor enunțate ar fi în măsură să asigure o percepție de credibilitate și eficiență reală a procedurii de evaluare și ar asigura alinierea la standardele internaționale de specialitate.

În lumina criteriilor expuse *supra* notăm discrepanțele care au fost atestate în contextul studierii Proiectului avizat.

- **Titlul capitolului I din Titlul II** al proiectului – Evaluarea procurorilor – creează confuzie prin suprapunere de termeni (cu noțiunile similare folosite în Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, care însă are o altă arie de acoperire a evaluării) și nu ilustrează caracterul de măsură excepțională a evaluării propuse de prezentul Proiect.
- **Art.17** din proiect este formulat vag și, de asemenea, creează percepția eronată privind întinderea în timp a acestei măsuri.

De notat, că în textul articolului nu a fost stabilit un plafon care să aducă claritate cu privire la durata evaluării și nemijlocit procurorii care se includ în acest proces.

Din modul general și abstract după cum a fost formulată dispoziția art.17, ar rezulta că această procedură se va perpetua în timp și se va referi întotdeauna la toți procurorii care vor activa la Procuratura Anticorupție după data de 1 mai 2020, ceea ce însă nu este în spiritul inițiativei promovate de autorii Proiectului și deviază de la standardele internaționale în materie de evaluare a procurorilor astfel după cum au fost expuse mai sus.

Aceleași referințe sunt caracteristice și pentru art.18, nefiind consemnate coordonate clare, precise și cel mai important – predictibile, ale procedurii de evaluare în forma sa excepțională, care cu referire la o funcție poate să se realizeze doar o singură dată.

Varianta actuală a textului art.17 și art.18 generează o zonă de insecuritate juridică, deoarece aplicată *in lato sensu* conferă posibilitatea ca după 1 mai 2020, pentru funcțiile de procuror vizate să fie aplicate doar aceste reguli.

Menționăm că încadrarea procurorilor în serviciu nu este confirmarea plenară privind perioada în care aceștia vor rămâne să activeze în Procuratură și, reieșind din caracterul frecvent al fluctuației de cadre, este posibil ca până la recrutarea procurorilor în toate funcțiile vizate, să existe situații ca unii

dintre acești să demisioneze sau, eventual, să fie transferați. În situația în care până la acel moment Comisia încă nu-și va fi încheiat activitatea (care nu este definită în timp), ar rezulta că din nou este de competența Comisiei să exercite atribuțiile de evaluare, ceea ce nu este nicidecum corect și nu poate fi aplicabil, deoarece depășește mandatul care se acordă acestei măsuri de excepție.

Proiectul nu rezolvă cu claritate asemenea situații, iar prevederile ambigue lasă loc de interpretări largi și pot genera conflicte de competență între Comisia instituită de prezenta lege și colegiile de evaluare a judecătorilor/procurorilor care activează potrivit standardelor clasice de evaluare.

Reglementările din dispozițiile finale și tranzitorii – cuprinse în **art.IX alin.(2) din Proiect** – nu sunt în măsură să ofere soluții clare și predictibile cu referire la aceste procese, deoarece au, de asemenea, un conținut interpretabil și nelimitat în timp.

Pe cale de consecință, se propune revizuirea abordărilor conceptuale cu care operează prezentul Proiect, prin reglementarea procedurii de evaluare cu titlu de excepție ("vetting") într-un act normativ separat, care să conțină un preambul focusat pe argumentarea necesității acestor măsuri de verificare, un capitol destinat prevederilor generale, care să se refere la sensul noțiunilor folosite în textul actului normativ, să facă o distincție clară între procedura existentă de evaluare și cea de excepție, să expună clar și consecutiv toate etapele măsurilor de excepție, să prevadă expres drepturile persoane supuse acestei măsuri de evaluare (care să conțină toate garanțiile unui proces echitabil), să reglementeze în afara oricărui echivoc modalitățile de contestare a deciziilor luate de comisia de evaluare, să stabilească expres că această procedură unică are aplicabilitate o singură dată cu referire la aceeași funcție de procuror, după care competența revine organelor de evaluare de specialitate, să facă referire la termenul (durata) activității comisiei.

- Pornind de la caracterul excepțional al măsurii de evaluare propusă prin acest Proiect, care, în esență, trebuie să se desfășoare o durată de timp cât mai scurtă posibil, precum și de la realitățile legislative și factologice actuale, nu este clar raționamentul includerii în **art.18** a funcțiilor de Procuror General și adjuncți ai acestuia.

Mecanismul de selecție a Procurorului General a fost modificat recent, tot în același spirit al inițiativelor de reformare a sectorului justiției, ceea ce în mod firesc generează posibilitatea ca, concomitent cu procedurile excepționale de evaluare, să fie numită în această funcție persoana pentru care se prezumă, de bună credință, corespunderea celor mai înalte criterii de apreciere.

În această ipoteză este un non-sens juridic și factologic să se impună ca această persoană să fie supusă unei proceduri de evaluare practic în mod repetat, fără să existe o justificare rezonabilă, fără să fie parcursă o perioadă suficientă de timp.

Mandatul Procurorului General este unul complex și dificil, dar are un rol important în arhitectura organelor de drept ale statului și este evident că asumarea acestuia este o decizie complicată. Având în vedere faptul că legea trebuie să ia în considerație și actualitatea problemelor abordate, să rezulte din realitățile de adoptare, să ia în calcul impactul și rezultatele normelor stabilite și să asigure convergența cu alte acte normative de aceeași valoare. Respectiv, poate să fie o măsură exagerată și disproporționată ca Procurorul General, ales prin procedură nouă, să fie inclus și în procedura de evaluare excepțională, existând riscul unei confuzii de percepție asupra credibilității procedurii de selecție a candidatului la această funcție.

Aceleași raționamente sunt valabile și pentru funcțiile de adjuncți ai Procurorului General, care sunt indispensabil legate de mandatul acestuia și, în mod firesc, la numirea lor se vor lua în considerație criterii similare de apreciere.

Propunem excluderea funcțiilor de Procuror General și adjuncți ai acestuia ca subiecți ai procedurii de evaluare excepționale propusă de Proiect.

- În **art.18 alin.(1) lit.c)** din Proiect se prevede că evaluarea se va referi inclusiv și la procurorii care dețin funcțiile de adjuncți ai procurorilor-șefi din procuraturile teritoriale Chișinău, Bălți, Cahul și Comrat.

Nu este clar raționamentul urmat de către autori pentru evidențierea acestor subdiviziuni teritoriale și nici principiul în baza căruia s-a decis să fie evaluați adjuncții anume din aceste procuraturi.

Pentru respectarea abordării echidistante, corecte și echitabile față de toți procurorii, este necesar să menționăm că toate procuraturile teritoriale au același statut, competențe și responsabilități. Diferența de apreciere este dată numai sub aspectul volumului de lucru (și, implicit, a numărului de procurori), care variază în dependență de teritoriul administrativ, însă acesta nu poate fi un criteriu de departajare atunci când sunt analizați indicatori de performanță.

În aceeași ordine de idei, intervine confuzia privind includerea la prevederile lit.c) art.18 a Oficiului Comrat al Procuraturii UTA Găgăuzia. Astfel, procurorul care conduce Oficiul Comrat este, de fapt, adjunct al procurorului-șef al Procuraturii UTA Găgăuzia, iar această funcție nu este vizată de procedura evaluării din prezentul Proiect. Totodată, Procuratura UTA Găgăuzia include câteva oficii (Comrat, Ceadâr-Lunga, Vulcănești), motiv din care pare a fi disproporționată inițiativa de a face evaluări la un singur oficiu fără a motiva temeinic o asemenea abordare a situației.

Propunem revizuirea textului art.18 din Proiect, pentru a exclude marja largă de interpretare existentă în varianta actuală.

- Conform prevederilor din Proiect, procedura de evaluare va include două etape:
  - a. Evaluarea integrității și a stilului de viață:
  - b. Evaluarea activității profesionale și a calităților personale ale candidaților care au promovat prima etapă.

În art.2 din Proiect se face precizarea că va fi evaluată activitatea profesională din ultimii 10 ani, pe când în art.6 nu este indicată perioada concretă, circumstanță care nu corespundă criteriilor de previzibilitate și consecvență pe care trebuie să le întrunească actul normativ.

În ipoteza verificării procurorilor din cadrul Procuraturii Anticorupție, în practică pot fi atestate situații în care persoanele să nu dețină o vechime de 10 ani în funcție, ceea ce generează incertitudine cu privire la modul în care le va fi apreciată prestația profesională.

Propunem să fie remediate aceste discordanțe și să fie clarificate problemele de interpretare enunțate, pentru a nu crea, în practică, situații de confuzie, care riscă să diminueze credibilitatea măsurii de evaluare.

- Proiectul operează cu noțiunile abstracte ”stil de viață” și ”calități personale”, care nefiind definite în mod cert și exhaustiv, exclud posibilitatea raportării situației de fapt la cerințele înaintate.

În context, nici nu este clar ce presupun aceste cerințe, ce anume se va verifica sub aspectul ”stilului de viață”, care este întinderea verificărilor sub pretextul acestei noțiuni.

Vom nota că la acest capitol există riscul unor ingerințe foarte serioase în dreptul la viață privată, ocrotit de art.8 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Consiliul Superior al Procurorilor, în poziția exprimată pe marginea acestui Proiect, se aliniază la afirmațiile care cer un grad sporit de responsabilitate din partea procurorilor, grație rolului și importanței funcției lor și consideră corectă abordarea privind necesitatea manifestării de către aceștia a unui comportament de o corectitudine deosebită atât în sfera profesională cât și în viața de familie.

Totuși, sub nici o justificare, nu poate fi admisă posibilitatea ca viața privată a procurorilor să poată constitui obiect al verificărilor, aceasta fiind o măsură disproporționată în raport cu garanțiile funcției pe care aceștia o dețin.

Introducerea unei astfel de cerințe cu caracter confuz, care să fie parte a unor măsuri efectuate cu titlu de excepție (care și ele însele sunt la limita respectării standardelor internaționale), nu corespunde triplului test de justificare:

- ✓ să fie argumentată necesitatea acesteia;
- ✓ să fie proporțională garanțiilor existente;
- ✓ să fie în spiritul valorilor democratice.

Este un adevăr axiomatic că stilul de viață reprezintă, de fapt, modul general de a trăi al persoanei, care include o serie de elemente componente – de la condițiile igienice din locuință, până la modul de petrecere a timpului liber, bazate pe tradițiile și cultura fiecărei familii.

În astfel de condiții este imposibil a determina un profil general, care să includă criterii comune pentru toți procurorii, spre care să poată fi raportată evaluarea fiecărui procuror în parte.

Totodată, în lipsa unor cerințe clare și explicite, această apreciere va rămâne la discreția membrilor comisiei, ceea ce însă nu este potrivit pentru o asemenea situație, deoarece este amprentată de un puternic subiectivism și o percepție proprie asupra datelor aferente persoanei evaluate.

În aceeași ordine de idei, noțiunea ce vizează ”calitățile personale” tot este discutabilă sub aspectul obiectivității, însă în acest caz există, cel puțin, anumite viziuni expuse în avizele mecanismelor internaționale de specialitate și acestea pot fi individualizate (rezistența la factorii de stres, comportamentul în societate, comportamentul față de ceilalți participanți la proces, echilibrul în exprimările publice).

În opinia Consiliului Superior al Procurorilor aprecierea privind ”stilul de viață” urmează a fi exclusă, sau, cel puțin, în textul legii urmează fi explicat clar și predictibil esența, spiritul și limitele verificării acestui aspect.

- Proiectul prevede, la prima etapă a evaluării, analiza și, respectiv, **aprecierea, integrității persoanei evaluate.**

Totuși, din proiect nu rezultă care sunt elementele acestei proceduri, care va fi competența comisiei la această etapă, cum se vor rezolva suprapunerile de competență cu alte organe stabilite prin legi.

Regimul de integritate și aspectele aferente acestuia, precum și modul de efectuare a verificărilor, fac obiectul mai multor acte legislative din cadrul normativ național:

- ✓ Legea privind verificarea titularilor și candidaților la funcțiile publice nr.271 din 18.12.2008;
- ✓ Legea privind evaluarea integrității instituționale nr.325 din 23.12.2013;
- ✓ Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr.132 din 17.06.2016;
- ✓ Legea integrității nr. 82 din 25.05.2017;
- ✓ Legea privind avertizorii de integritate nr.122 din 12.07.2018.

Cumulul acestor acte normative răspund, într-o manieră clară și previzibilă, modului de aplicare în practică a tuturor standardelor relevante domeniului indicat, stabilind principii, reguli fixe și proceduri care au, în final, obiectivul de a verifica agenții publice sub aspectul respectării regimului de integritate.

În aceste condiții nu este clar care va fi activitatea Comisiei pe această dimensiune:

- care vor fi competențele de a analiza proceduri care deja s-au finalizat și există hotărâri definitive în acestea, se va ține cont în aceste cazuri de aplicabilitatea principiului ”puterea lucrului judecat”;
- va avea comisia competență de a redeschide careva proceduri finalizate.
- cum se va interpreta solicitarea/oferirea către comisie a informațiilor din proceduri aflate în curs de examinare;
- se pune în discuție riscul încălcării (de către comisie) a standardului de confidențialitate a verificărilor până la adoptarea hotărârilor, de asemenea, a principiului prezumției nevinovăției, care este un element fundamental al procesului echitabil.

Vom nota în acest context, că în orice caz, chiar și instituirea măsurii de ”vetting” nu este suficientă pentru a neglija valențele procesului echitabil, una dintre care este prezumția de nevinovăție, deoarece în caz contrar există riscul creării de precedente periculoase care să altereze standardul de independență a justiției, prin neîncrederea profesioniștilor din domeniu că garanțiile statutului lor vor fi respectate.

Este important să menționăm că în avizul Comisiei de la Veneția, atunci când a fost analizată procedura de evaluare cu titlu extraordinar a judecătorilor ucraineni, s-a menționat că ”*respectarea de către judecător a criteriilor etice și anticorupție ar trebui să se bazeze numai pe fapte deja stabilite de autoritățile competente*”²¹.

Respectiv, este clar că nu poate fi pusă în discuție valoarea concluziilor organelor care activează în conformitate cu proceduri prevăzute de lege, consacrate la nivel internațional, iar desconsiderarea unor asemenea concluzii, chiar și în regimul ad-hoc al unei urgențe stabilite la nivel național, poate să fie o măsură exagerată.

---

²¹ CDL-AD(2015)007, pct.64

Propunem ca competențele comisiei, pe acest domeniu de analiză a respectării regimului de integritate, să fie expres stabilite, prescrise prin dispoziții clare și univoce, pentru a nu permite generarea conflictelor de competență și intervenirea unei doze exagerate de subiectivism în apreciere.

Totodată, propunem ca procedurile de verificare să fie aliniată în corespundere cu prevederile legislației menționate *supra*, care stabilește coordonatele verificărilor, spectrul de drepturi ale persoanelor supuse verificărilor și garanțiile adecvate pentru a nu admite ingerințe nejustificate în drepturile altor persoane.

- Un alt criteriu de apreciere, formulat în Proiect, este ”**activitatea profesională în ultimii 10 ani**”, care de asemenea necesită o abordare atentă, dat fiind faptul că este un element important al statutului profesional al judecătorilor și procurorilor.

Este relevant să menționăm că potrivit Legii nr.3/2016, procurorii sunt evaluați o dată la 4 ani (în procedură ordinară) din perspectiva performanțelor profesionale, dar pot, de asemenea, solicita și evaluări extraordinare în contextul unor promovări.

Această explicație a fost necesară pentru a argumenta că pentru o perioadă de 10 ani, în palmaresul profesional al procurorului se pot regăsi unul sau, după caz, mai multe rapoarte de evaluare. Respectiv, este inerentă întrebarea privind valoarea acestor rapoarte, cum și în ce măsură ele vor fi folosite și cum vor fi apreciate. În acest caz vom menționa din nou că aceste rapoarte au și ele putere de lucru judecat, măsoară competențe și abilități ale procurorului și nu pot fi descalificate în baza unor criterii subiective.

Propunem revizuirea abordării vizate, prin stabilirea parametrilor clari, obiectivi și previzibili pentru a fi apreciat acest aspect.

- **Art.6 alin.(3)** din Proiect instituie un mecanism extrem de sensibil, referindu-se la decizia aprobată prin vot cu privire la promovarea etapei de evaluare a integrității și a stilului de viață.

Admiterea unei asemenea proceduri este discutabilă, deoarece se bazează doar pe discreție și nu este condiționată de indicatori, bareme de apreciere sau reguli de evaluare.

Din esența normei indicate deducem că procurorul evaluat se va afla, în afara oricărei garanții, la discreția și atitudinea subiectivă a membrilor comisiei. Procedura de vot este *a priori* expresia unei voințe și aplicarea acesteia în raport cu procurorii poate crea falsa impresie că se aduce atingere independenței acestora. Într-o procedură de vot, titularul dreptului de opțiune nu este obligat să își justifice sau să își cuantifice (precum de exemplu în cazul acordării punctajelor, notelor) alegerea făcută, circumstanță care lasă loc de abuz.

La nivel european a fost exprimată opinia potrivit căreia ”*este greu să se îmbine principiul independenței judecătorilor cu procesul de evaluare individuală. Și totuși, este crucial să se ajungă la un echilibru just. În final, independența judecătorilor trebuie să fie prioritatea numărul unu în orice împrejurare*”²².

Totodată, este improprie dispoziția din **alin.(3) art.6** a Proiectului, care prevede că o decizie favorabilă procurorului, pe lângă faptul că se adoptă prin vot, mai este și condiționată într-o manieră disproporționată.

Prima probă a evaluării va fi considerată promovată numai dacă vor vota 2/3 din membri, dintre care cel puțin 2 membri desemnați de organizațiile internaționale.

O asemenea condiție este vădit neîntemeiată, nu respectă principiile echitabile și plasează actul normativ într-o zonă de insecuritate din punct de vedere a legalității, din următoarele rațiuni:

- ✓ nu este clară formula de calcul a 2/3 din 10 (câte persoane trebuie să voteze pro – 6 sau 7?). Dacă aplicăm regulile matematice, atunci ar fi, probabil, justificată rotunjirea până la întreg și atunci e vorba de – 7 membri, însă o asemenea abordare este în defavoarea subiecților evaluării și, respectând principiile procesului echitabil, în care rolul central revine drepturilor persoanei, atunci poate fi argumentat și quantumul de – 6 membri, dilemă care este importantă pentru obținerea unei decizii favorabile și pe care Proiectul nu a rezolvat-o.
- ✓ nu este clar de ce autorii proiectului au considerat că majoritatea calificată de 23 nu este suficientă și au instituit o împovărare a condiției de promovare a probei prin adăugarea cerinței imperative

---

²² Avizul CCJE nr.17(2014), pct.46.

ca cel puțin 2 dintre membrii care au votat pro să fie din acei desemnați de ministrul Justiției la propunerea organizațiilor internaționale.

În context, **art.4 alin.(3)** din Proiect stabilește că este deliberativ Colegiul dacă la ședințele acestuia participă cel puțin 6 membri (fără să concretizeze dacă anume această cifră reprezintă partea de 2/3). În consecință, este posibilă la modul practic situația în care la ședință să nu participe nici unul dintre membrii desemnați din rândul organismelor internaționale și atunci chiar dacă toți restul 6 sau, eventual - 7 votează pro, decizia oricum nu este valabilă. O asemenea abordare este de oportunitate și generează o presiune excesivă în raport cu subiecții evaluării.

Vom atenționa asupra faptului că în acest caz este vorba despre o procedură derogatorie, care are un caracter excepțional și chiar din spiritul acesteia deja se deduce riscul existenței unor influențe, iar completarea acesteia cu aspecte tendențioase riscă să o transforme într-un mecanism de presiune, care să nu respecte condiția obiectivității.

În acest sens notăm că *”sunt necesare reguli obiective nu numai în vederea excluderii oricărei influențe politice, ci și din alte motive cum ar fi preocuparea de a preveni riscul favoritismului, conservatorismului și corporatismului care există atunci când numirile sau evaluările nu urmează o procedură structurată sau se întemeiază pe recomandările personale. Aceste criterii obiective ar trebui să se întemeieze pe merit, ținând cont de calificări, de integritate, de competență și de eficiență”*²³.

Totodată, în partea ce ține de lăsarea votului decisiv experților internaționali, considerăm necesar să exprimăm opinia mecanismelor de specialitate care au notat că *”Pentru a apăra independența judecătorilor, evaluarea ar trebui să fie efectuată în principal de către judecători. Consiliile judiciare (dacă există) pot juca un rol în această acțiune. Cu toate acestea, alte mijloace de evaluare pot fi utilizate, de exemplu, de membrii sistemului judiciar numiți sau aleși în scopuri specifice de evaluare a altor judecători. Evaluarea de către Ministerul Justiției sau alte autorități externe ar trebui evitată. Nici Ministerul Justiției sau alte autorități executive nu ar trebui să exercite o influență asupra procesului de evaluare.*

*În plus, alți profesioniști care ar putea aduce o contribuție utilă la procesul de evaluare ar putea participa la acesta. Cu toate acestea, este esențial ca acești evaluatori să aibă cunoștințele și experiența suficiente despre sistemul judiciar pentru a putea evalua munca judecătorilor. De asemenea, **este important ca rolul lor să fie pur consultativ și nu decisiv**”*²⁴.

Reieșind din argumentele expuse, Consiliul Superior al Procurorilor propune excluderea prevederii care stabilește un vot decisiv pentru membrii desemnați din rândul organizațiilor internaționale, abilitarea acestora cu dreptul de vot consultativ sau egalarea dreptului de vot.

- În **art.5 alin.(4)** din Proiect se stabilește că *”este în sarcina persoanei evaluate să prezinte informații care să înlăture suspiciunile Comisiei cu privire la integritate și stilul de viață”*.

Cu referire la această prevedere notăm că rezultă mai multe aspecte ce nu au fost pe deplin dezvoltate:

- ✓ deși sarcina probei a fost inversată, proiectul nu conține suficiente garanții pentru a asigura principiul egalității armelor, în raport cu persoana supusă evaluării;
- ✓ prin inversarea sarcinii probei se aduce atingere principiului prezumției nevinovăției, care este un element fundamental al procesului echitabil și unul dintre pilonii statului de drept;
- ✓ nu este clar de unde și cum, prin ce modalitate va afla persoana (până la ședința de exprimare a votului) despre existența suspiciunilor Comisiei cu privire la integritate și stilul de viață.

La această etapă, potrivit proiectului actual, decizia se adoptă urmare a votului și, respectiv, eventualele suspiciuni ale membrilor acesteia sunt o expresie a analizei intelectuale a materialelor aflate la dispoziția Comisiei. Rezultă ca va exista o ședință preparatorie, la care toți membrii își vor expune propriile suspiciuni? Or. O asemenea abordare este cu totul depășită.

²³ Avizul CCJE nr.17(2014) pct.31

²⁴ Idem, pct.37-38

Respectiv, subiectul evaluării nu doar că este obligat să-și demonstreze nevinovăția, dar mai este pus și în situația de a anticipa/prezice eventuale concluzii pe care și le-ar putea deduce membrii comisiei, ceea ce este inacceptabil.

Propunem reevaluarea mecanismului de referință, prin introducerea, la nivel de lege, a garanțiilor certe pentru subiectul evaluării împotriva arbitrariului, altfel măsurile de verificare propuse de Proiect riscă să fie viciate de ne-respectarea standardelor dreptului internațional.

- **Art.5 alin.(5) din Proiect** stabilește că ”orice persoană poate prezenta comisiei de evaluare informații despre judecătorul (*implicit - procurorul*) supus evaluării.”

O asemenea reglementare urmează a fi analizată cu doza necesară de rezervă, deoarece creează un fâgaș optim pentru interpretări eronate.

Sintagma generică ”orice persoană” creează, *ab initio*, o puternică incertitudine și dezvoltă percepția perpetuării la nesfârșit a procedurii de evaluare, nefiind limitată, cel puțin în timp, această posibilitate de prezentare a informațiilor despre subiectul evaluării.

Totodată, admiterea posibilității ca un cerc nedeterminat de persoane să intervină în acest proces, aduce riscul ca să fie blocată activitatea comisiei (sau a colegiului) cu verificări ce nu vor răspunde criteriului de eficiență.

Nu este clar care va fi filtrul de selectare a informațiilor, cine va decide dacă informațiile sunt pertinente și necesită a fi supuse analizei sau nu.

Mai mult de atât nu este clar care este regimul juridic al informațiilor prezentate: – ce se va întâmpla dacă acestea vor fi informații din mass-media sau spațiul public, preluări din mediul on-line?

- care va fi modalitatea de depunere – vor fi declarații verbale sau scrise?
- cum se va asigura informarea persoanelor despre răspunderea pentru denunțuri calomnioase sau declarații mincinoase?
- cine va aprecia credibilitatea informațiilor?
- care sunt garanțiile subiectului evaluării împotriva denunțurilor calomnioase?
- care va fi durata procedurii de evaluare dacă, de exemplu, se va ajunge la concluzia că este necesară remiterea plângerii/denunțului la alte organe competente? (colegiul va suspenda procedura de evaluare pentru a aștepta soluția dispusă?)

Întreaga listă de incertitudini, se va răsfrânge negativ asupra procedurii de evaluare, de aceea sunt necesare criterii clare și explicite cu privire la informațiile pe care le va putea utiliza comisia pentru procedura de evaluare.

În aceeași ordine de idei menționăm și faptul că în opinia CCJE, ”*procesele de evaluare individuală a judecătorilor în scopul carierei și promovării nu ar trebui să ia în calcul opiniile publicului asupra judecătorului. Acestea nu pot fi mereu rezultatul unei informații complete sau pe deplin înțelese sau, se pot chiar baza pe o mai slabă înțelegere a muncii judecătorilor în general*”²⁵.

Este, de asemenea foarte important faptul că ”*procesul și rezultatele evaluării individuale trebuie, în principiu, să rămână confidențiale. Acestea nu trebuie făcute publice deoarece aceasta ar pune aproape sigur în pericol independența judiciară, din motivul evident că această publicare ar putea discredita judecătorul în ochii publicului și l-ar face vulnerabil în fața încercărilor de a-l influența. În plus, publicitatea ar putea supune judecătorul atacurilor verbale și de alt gen*”²⁶.

IV. Raportul privind evaluarea

- ❖ Potrivit Proiectului, prima etapă a evaluării se încheie prin procedură de vot, nefiind clar ce act adoptă colegiul în acest caz, deoarece obligația de întocmire a raportului motivat intervine doar ”în urma evaluării” (art.7 alin.(1)), adică după trecerea ambelor etape.

Totodată, din sensul art.6 alin.(2) lit.b) deducem că prima etapă este un mecanism eliminătoriu, deoarece nepromovarea acesteia atrage imposibilitatea continuării procedurii de evaluare.

---

²⁵ Avizul CCJE nr.17(2014), pct.48

²⁶ Idem

Respectiv, analiza sistemică a Proiectului generează concluzia că raportul de evaluare, care este reglementat în art.7 reprezintă actul decizional elaborat după ambele etape ale evaluării.

Astfel, potrivit Proiectului:

Colegiul de evaluare întocmește un raport motivat în urma evaluării (art.7 alin.(1))

Evaluarea cuprinde ambele etape (art.6 alin.(2))

În consecință, nu este clar ce act emite colegiul după prima etapă și care sunt modalitățile de contestare a acestuia, fiind lezat dreptul persoanei la apărare și dreptul la un recurs efectiv.

❖ În ordine generală, potrivit Proiectului, Colegiul de evaluare, în urma evaluării (care cuprinde două etape) emite un raport motivat.

Raportul motivat este de două feluri:

- subiectul evaluării a promovat evaluarea;
- subiectul evaluării nu a promovat evaluarea;

Totuși, în art.7 alin.(6), norma legislativă reglementează și:

- raportul prin care s-au constatat dubii cu privire la integritate;
- raportul prin care s-au constatat dubii cu privire la stilul de viață;
- raportul prin care subiectul evaluării nu a promovat evaluarea privind activitatea profesională;
- raportul prin care subiectul evaluării nu a promovat evaluarea privind calitățile personale relevante funcției.

Modul în care sunt redactate dispozițiile articolelor indicate conduce la concluzia că aceste acte decizionale sunt diferite, iar, implicit, posibilitatea de contestare se referă doar la raportul prin care se constată că subiectul evaluării nu a promovat evaluarea (art.8 alin.(1)).

Respectiv, nu este clar cum se răsfrânge constatarea dubiilor cu privire la integritate sau, eventual, a dubiilor cu privire la stilul de viață, asupra raportului general în privința evaluării, îl viciază pe acesta sau nu.

Din analiza textului vizat, ar rezulta că e posibilă situația în care să fie întocmit un raport privind promovarea evaluării de către judecător/procuror și, concomitent, un alt raport privind constatarea dubiilor cu privire la integritate, care să fi remis către ANI.

În orice caz, actualul proiect nu prevede modalități de contestare pentru rapoartele prevăzute în art.7 alin.(6) și nu soluționează impactul juridic al acestora.

V. Contestarea raportului de evaluare

❖ Conceptul de contestare a rapoartelor de evaluare instituit de prezentul Proiect, nu respectă exigențele dreptului la un recurs efectiv, așa după cum prevede CEDO și după cum este consfințit în avizele de specialitate:

- ✓ Termenul de 3 zile este un termen prea restrâns în interiorul căruia să se garanteze eficiența reflectării poziției de apărare;
- ✓ În art.19 alin.(1) se operează cu sintagmele de "aspecte evaluate incorect" și "sunt de natură să schimbe concluzia colegiului de evaluare", conținutul cărora este incert.

În primul rând, proiectul nu cuprinde dispoziții privind indicatorii ce urmează a fi folosiți de comisie pentru efectuarea evaluării. Respectiv, subiectul supus evaluării nu are nici o posibilitate să raporteze constatările colegiului la indicatorii stabiliți de lege, ca să facă o analiză privind modul "corect" de evaluare.

În al doilea rând, formularea "sunt de natură să schimbe" este vagă și se circumscrie numai unor aprecieri subiective, care însă nu pot să garanteze o examinare corectă, obiectivă și echitabilă a contestației.

În al treilea rând, dreptul la un recurs efectiv presupune existența unor reguli clare și precise, care să-i asigure persoanei vizate posibilitatea de a-și adapta conduita în raport cu cerințele instituite și să nu fie o pură formalitate.

- ❖ În art.21 alin.(1) din Proiect, nu s-a făcut precizarea din care să rezulte că este vorba despre raportul celui de-al doilea colegiu, care a examinat contestația, clarificare care este necesară pentru a păstra sensul procedurii de contestare.

În lipsa acestei precizări, textul art.21 alin.(1) și textul art.19 alin.(1) vizează la general raportul de evaluare și poate fi interpretat ca reglementând același act decizional.

Propunem ca textul art.21 alin.(1) să fie reformulat – ”Raportul colegiului de evaluare, *întocmit în condițiile art.20*, în care se constată că.....(după text)”.

De asemenea, art.21 alin.(1) conține și o dispoziție de blanchetă, care face referință la art.8 și art.9 din Proiect, cu mențiunea că acestea se aplică corespunzător.

Abordarea vizată, în contextul prezentului Proiect nu este corectă, deoarece în art.9 alin.(3) sunt indicate persoanele care nu au drept de vot, iar unele funcții nu se regăsesc și în Componenta CSP (de exemplu – judecătorii CSJ, Președintele CSJ).

Nu poate fi făcută o echivalare arbitrară în acest context, deoarece un asemenea mod de interpretare a legii nu respectă cerințele tehnicii legislative.

Mai mult de atât, într-un asemenea caz interpretarea poate conduce spre concluzii diferite și spre o incertitudine: aprecierea se va face în sensul echivalării corespunzător a judecătorilor CSJ cu procurorii din Procuratura Generală? Președintele CSJ cu Procurorul General? sau dat fiind faptul că Procurorul General este indicat expres în art.9 alin.(3) o asemenea interpretare nu este justificată?

În asemenea caz, pe aspectul dat, pentru CSP nu vor avea drept de vot numai Procurorul General și Ministrul Justiției, nefiind clar care a fost, totuși, intenția autorilor Proiectului.

Legea nu trebuie să lase loc de incertitudini, regulile stabilite trebuie să fie clare și concrete, redate într-o manieră explicită și fixă.

Propunem a pentru art.21 alin.(1) să fie revizuit textul, pentru a face clarificările necesare, raportate nemijlocit la CSP.

- ❖ Conform art.21 alin.(4) din Proiect rezultă că din ziua comunicării raportului de nepromovare a evaluării, procurorul nu poate emite acte în calitate de procuror, iar până la examinarea contestației sau demisie, acesta este remunerat cu 50% din salariu.

Această prevedere afectează foarte grav statutul unui procuror, care, efectiv, este înlăturat de la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, fără să existe o hotărâre în acest sens.

Totodată, nu au fost prevăzute garanțiile necesare care să protejeze procurorul împotriva arbitrariului și care să prevadă că în cazul admiterii contestației și întocmirii unui raport favorabil, acestuia îi vor fi restituite plățile salariale depline.

Vom nota, în context, că potrivit *Legii nr.84/2016 privind re-evaluarea tranzitorie a judecătorilor și procurorilor din Albania*, experiență care este prezentată chiar de autorii Proiectului ca fiind o experiență avansată pe această dimensiune, s-a stabilit expres că *persoana evaluată, care și-a exercitat dreptul de a face recurs împotriva deciziei Comisiei se suspendă ex lege din funcțiile sale în așteptarea deciziei Camerei de Apel. În perioada de suspendare, evaluatorul trebuie să aibă dreptul de a primi 75% din salariu în conformitate cu articolul F alineatul 5 din anexă din Constituție.*

Atragem atenția asupra faptului că în acest caz abordarea este bazată pe garanții semnificative – în primul rând au izvor constituțional, quantumul de 75% reprezintă o apropiere semnificativă față de mărimea deplină a salariului, iar contestarea este pe rolul unei instanțe de judecată (spre deosebire de prezentul proiect în care posibilitatea contestării raportului de evaluare la instanța de judecată nici nu este prevăzută).

- ❖ Mecanismul de contestare, prin construcția sa, nu reprezintă un remediu efectiv, deoarece nu încorporează deplin garanția examinării contestației printr-o procedură independentă.

În primul rând, contestația se examinează de către cel de-al doilea colegiu, care este parte a aceleași comisii, modalitate care este afectată de probabilitatea unei marje excesive de subiectivism.

În al doilea rând, deși, formal, CSP are dreptul să respingă propunerea întocmită de colegiul de evaluare, totuși această respingere nu are caracterul unui act definitiv.

Hotărârea CSP se restituie către Comisie, care verifică cele constatate și decide dacă menține raportul sau nu.

Rezultă că în acest caz Comisia se constituie ca o supra-instanță față de CSP, fiind abilitată cu dreptul de a-i verifica hotărârea. În consecință rolul CSP în tot acest mecanism este lipsit de valoare și de substanță, creând percepția că nu va avea posibilitatea reală să-și exercite atribuțiile, adică eficiența poziției sale este exclusă.

Atenționăm asupra unei neconcordanțe care, în opinia noastră, este un risc grav de afectare a drepturilor persoanelor vizate de această procedură – în contextul contestării, atunci când raportul ajunge la CSP, acesta deja a fost obiect de examinare în ambele colegii (unul, care a efectuat nemijlocit evaluarea și al doilea, care a examinat primar contestația). Respectiv, când raportul este restituit de la CSP suntem în situația când ambele colegii deja s-au pronunțat asupra cazului și obiectivitatea lor ridică întrebări serioase, deoarece este amprentată de poziția anterioară care au expus-o.

Deși raportul de evaluare se restituie unei comisii care deja s-a expus pe caz, totuși din proiect rezultă că decizia acesteia este definitivă, deoarece nu mai poate fi respinsă de CSP.

În aceste condiții eficiența recursului este diminuată considerabil, ceea ce implicit, atrage și riscul încălcării principiilor procesului echitabil.

Mai mult de atât, în opinia CSP, este inadmisibilă ipoteza mecanismului de contestare instituit de prezentul Proiect deoarece nu prevede și posibilitatea ca aceste rapoarte să fie contestate în instanța de judecată.

O asemenea situație reprezintă o derogare clară de la dreptul de recurs în fața unei instanțe independente și imparțiale.

În condițiile în care primul grad de examinare a contestației revine unui colegiu egal cu cel care a întocmit raportul, iar CSP este lipsit de posibilitatea reală de a se pronunța asupra cazului și nu este prevăzută posibilitatea unei contestări la instanța de judecată, rezultă că subiectul evaluării nu are posibilitate efectivă să își apere punctul de vedere și poziția sa în această procedură.

Propunem revizuirea conceptului de contestare, cu introducerea mecanismelor eficiente care să asigure posibilitatea adoptării unor decizii într-un regim deplin și nu condiționat, și cu prevederea căii de contestare în instanța de judecată.

Totodată menționăm că toate aceste referințe, inclusiv privind diminuarea în substanță a rolului CSP, își păstrează valabilitatea și pentru analiza **art.24 din Proiect**, care necesită a fi revizuit în corespundere cu propunerile care au fost consemnate.

VI. Regulamentul privind indicatorii și metodologia de evaluare

Potrivit art.2 alin.(2) din proiect ”indicatorii și metodologia de evaluare sunt aprobate de Comisia de evaluare”, circumstanță care este discutabilă prin prisma întrunirii calității actului normativ.

Vom menționa că Proiectul vizează o procedură cu titlu excepțional, care derogă de la sistemul consacrat prin lege în materie de evaluare, fapt care, în sine, ridică îngrijorări serioase cu privire la necesitatea existenței unor garanții solide pentru subiecții evaluării, pentru a evita abuzuri în privința acestora.

Din această perspectivă, este o necesitate absolută ca cel puțin coordonatele principale ale modului în care se va desfășura nemijlocit evaluarea să fie prescrise în lege și nu într-un regulament.

Vom reitera că în cazul Albaniei s-a mers pe o abordare strictă, prin introducerea prevederilor despre această evaluare chiar în legea fundamentală a țării, existând astfel garanția supremă pentru dezvoltarea unor proceduri corecte și echitabile.

Concomitent, mecanismele internaționale stabilesc că atunci când un sistem de evaluare formală este utilizat, baza acestuia și punctele cardinale (criteriile, procedura, consecințele evaluării) ar trebui stabilite **prin lege în mod precis și exhaustiv**. Detaliile pot fi reglementate de legislația subordonată.

Consiliul judiciar (acolo unde există) ar trebui să joace un rol important ajutând la formularea acestor întrebări, mai ales a criteriilor²⁷.

VII. Comisia de evaluare

Potrivit art.3 alin.(1) din Proiect, ”Comisia de evaluare este un organ ad-hoc și independent creat în scopul evaluării și selectării...”, prevedere care fiind coroborată și cu art.art.17-18 din Proiect, deduce că activitatea Comisiei se poate perpetua în timp.

Nici o prevedere din Proiect nu stabilește clar și cu o predictibilitate rezonabilă că atribuțiile comisiei respective se raportează o singură dată la o funcție anumită.

Adică, din Proiect nu rezultă cu certitudine perioada de timp în care Comisia este în drept să se pronunțe cu referire la suplinirea vacanței unei funcții vizate.

Exemplificăm: Comisia este competentă să selecteze procurorul-șef al Procuraturii Anticorupție și realizează această atribuție pe parcursul lunii mai 2020, fiind numită persoana în funcție. Totodată, activitatea Comisiei de evaluare nu este încheiată deoarece, de exemplu, nu au fost finalizate alte concursuri aflate în competența Comisiei. Respectiv, în cazul în care din diferite motive, persoana numită în calitate de procuror-șef al Procuraturii Anticorupție demisionează din funcție de exemplu pe perioada lunii iulie 2020, iar activitatea Comisiei este încă în desfășurare, atunci se pune problema cine este competent să desfășoare concursul.

Dilema apare din cauza conținutului interpretabil al normelor art.3 și art.17-18 din Proiect, care lasă interpretabilă posibilitatea ca după 1 ianuarie 2020 sau, corespunzător, 1 mai 2020 Comisia să se pronunțe de mai multe ori cu privire la candidatura pentru o anumită funcție, ceea ce însă nu este în spiritul Proiectului promovat, deoarece sensul acestuia vizează exercitarea competenței de către Comisie o singură dată în raport cu o funcție concretă.

Concomitent, asemenea precizări sunt necesare inclusiv în preambulul din lege, în prevederile generale și, în text, pentru a exclude interpretări eronate.

Art.3 alin.(6) din Proiect stabilește că Regulamentul de activitate al Comisiei de evaluare aprobat de aceasta nu poate fi contestat, interdicție care este excesivă în raport cu caracterul derogatoriu al procedurii de evaluare.

Este o ignorare nejustificată a principiului de acces liber la justiție, deoarece în ipoteza formulată este exclusă și o eventuală adresare la Curtea Constituțională (procurorii nu sunt subiecți pentru a sesiza direct CC, respectiv pentru a face uz de mecanismul ridicării excepției de neconstituționalitate este necesar să existe o procedură pe rolul unei instanțe de judecată, însă Proiectul exclude o asemenea posibilitate).

Acordarea unei competențe absolute acestei comisii este o măsură disproporționată, în contradicție cu drepturile protejate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Mai mult de atât, pentru a beneficia de o credibilitate înaltă, proiectul Regulamentului vizat urmează să treacă etapa discuțiilor publice și să fie avizat în modul corespunzător de autoritățile de specialitate.

În varianta actuală a Proiectului, când legea nu prevede, nici măcar în linii generale, indicatorii de evaluare, metodologia evaluării, iar Regulamentul va fi un act care nu revendică necesitatea avizărilor corespunzătoare, nu este publicat în mod oficial, există riscul compromiterii substanței unui proces echitabil.

Propunem să fie revăzute aceste reglementări din Proiect pentru a asigura transparența, publicitatea și echitatea tuturor procedurilor ce țin de această măsură de evaluare.

În partea ce ține de componența Comisiei de evaluare, menționăm că există carența în ce privește respectarea principiului proporționalității la crearea acesteia.

---

²⁷ Idem, pct.30

Pornind de la principiul separării puterii în stat, care presupune că fiecare dintre puteri este egală în raport cu celelalte, iar colaborarea între ele urmează să se desfășoare în condițiile unui dialog bazat pe respect reciproc și egalitate, situația atestată nu se racordează acestor cerințe.

Reprezentarea Comisie se prezintă astfel:

- puterea legislativă (Parlament) – 2 membri;
- puterea executivă (Președinte, Guvern și plus competența suplimentară a ministrului justiției) – 10 membri;
- puterea judecătorească (CSM și CSP) – 4 membri;
- Forumul societății civile din parteneriatul estic – 4 membri.

După cum rezultă, puterea executivă deține, în edificarea acestui mecanism de control, ponderea cea mai mare, semnificativ sporită în comparație cu celelalte puteri, circumstanță care indică asupra unui raport ne-echilibrat.

Vom reitera în acest context și referințele privitoare la prezența și rolul altor profesioniști în componența comisiilor de evaluare a judecătorilor/procurorilor, potrivit cărora *evaluarea de către Ministerul Justiției sau alte autorități externe ar trebui evitată. Nici Ministerul Justiției sau alte autorități executive nu ar trebui să exercite o influență asupra procesului de evaluare.*

*În plus, alți profesioniști care ar putea aduce o contribuție utilă la procesul de evaluare ar putea participa la acesta. Cu toate acestea, este esențial ca acești evaluatori să aibă cunoștințele și experiența suficiente despre sistemul judiciar pentru a putea evalua munca judecătorilor. De asemenea, **este important ca rolul lor să fie pur consultativ și nu decisiv**”²⁸.*

Având în vedere principiul separării puterilor în stat, ca fiind unul dintre elementele-cheie în asigurarea statului de drept, precum și ținând cont de recomandările de specialitate, considerăm necesară revizuirea formulei de creare a acestei comisii, în care să fie respectată proporționalitatea între cele trei puteri ale statului.

Printre condițiile față de membrii comisiei, notate la alin.(4) art.3 se regăsește interdicția de a face parte dintr-un partid politic în ultimii 3 ani, termen care, în opinia noastră este prea scurt, nefiind suficient pentru a aprecia detașarea completă de activitatea politică.

Respectiv, considerăm necesar ca acest termen să fie majorat cel puțin până la 4 ani (perioadă care să corespundă unui ciclu electoral) sau mai mult, pentru a exclude eventualele suspiciuni privind interferențele politice.

Cu titlu de exemplu notăm că în Legea Albaniei citată *supra* acest termen este de 10 ani (stabilit în art.6 din acest act normativ).

Adițional, menționăm că spectrul de condiții care au fost stabilite în Legea Albaniei pentru recrutarea membrilor comisiei este mult mai amplu în comparație cu prevederile prezentului proiect și accentuăm faptul că prima condiție stabilită este cea care consemnează că membrul comisiei trebuie să fie cetățean albanez.

Propunem revizuirea prevederilor relevante din prezentul Proiect pentru a asigura existența unor condiții exhaustive, care să garanteze credibilitatea de cel mai înalt nivel a componenței comisiei de referință.

În **nota informativă** ce însoțește prezentul Proiect s-a menționat de către autori că procurorii nu dispun de aceleași garanții constituționale ca ale judecătorilor și din această perspectivă, ca urmare a scopului propus de proiectul de lege, în cazul nepromovării evaluării de către procurori, unica soluție prevăzută pentru aceștia este demisia.

Vom reitera în acest context prevederile mecanismelor internaționale, care prevăd că referitor la standardele de independență a justiției s-a constatat că tocmai **caracterul apropiat și complementar al misiunilor judecătorilor și procurorilor, creează cerințe și garanții similare** în ceea ce privește statutul și condițiile desfășurării serviciului²⁹.

În această ordine de idei, considerăm că este disproporționată, în raport cu procurorii, condiția privind demisia obligatorie în cazul nepromovării evaluării. Adițional menționăm că trebuie să se facă o

²⁸ Avizul CCJE nr.17(2014), pct.37-38

²⁹ Avizul nr.9(2014) al CCPE "Carta de la Roma", pct.53 din nota explicativă; Avizul CCPE nr.13(2018) "Independența, responsabilitatea și etica procurorilor" pct.14.

distincție clară privind efectele evaluării instituite de proiect și circumstanțele care condiționează demisia procurorului, deoarece constatările privind nepromovarea evaluării se vor circumscrie nemijlocit funcției vizate (procuror în procuratura specializată, procuror-șef, etc), dar nu în general funcției de procuror. Or, în ipoteza în care se constată premise pentru o eventuală demitere a procurorului din funcție, sunt incidente alte proceduri, rezultate din principii consacrate, în interiorul cărora să fie garantate toate drepturile inerente.

Reieșind din raționamentele expuse, Consiliul Superior al Procurorilor notează asupra necesității revizuirii Proiectului propus, cu întocmirea actelor normative distincte pentru obiectele de reglementare prevăzute (separat pentru reorganizarea CSJ, pentru evaluarea excepțională, pentru ajustarea cadrului normativ conex).

Concomitent, Consiliul Superior al Procurorilor salută inițiativa Ministerului Justiției să fie organizate discuții publice cu privire la acest Proiect, dar, în aceeași ipoteză, propunem să fie creat un grup de lucru reprezentativ, cu participarea membrilor autorităților publice relevante, ai mediului academic și ai societății civile, care să asigure îmbunătățirea și dezvoltarea conceptelor promovate.

**Președinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

/semnat/

Angela MOTUZOC

Instruirea profesională a personalului CSP în anul 2020

Nr.	DATA	DENUMIRE TRAINING	ORGANIZATOR	LOCAȚIA	PERSONAL INSTRUIT
1	20-21.01.2020	Curs de instruire ”Monitorizare și evaluare”	Institutul Național al Justiției	Chișinău	Membrii CSP și funcționarii publici
2	05-07.02.2020	Curs de dezvoltare profesională ”Leadership în administrația publică”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	Academia de Administrare Publică	Un funcționar public de conducere de nivel superior
3	05-07.02.2020	Curs de dezvoltare profesională ”Etica și integritatea profesională în sectorul public”	-//-	-//-	Un funcționar public
4	06.02.2020	Seminar de instruire ”Achiziții publice centralizate”	Agenția achiziții publice	Chișinău	Un funcționar public de conducere
5	20-21.02.2020	Curs de instruire ”Managmentul conflictelor”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	Academia de Administrare Publică	Un funcționar public de conducere de nivel superior
6	03-05.03.2020	Curs de dezvoltare profesională ”Eficientizarea activității profesionale în administrația publică”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	Academia de Administrare Publică	Un funcționar public
7	09-10.03.2020 22.09.2020	Curs de dezvoltare profesională ”Elaborarea și coordonarea proiectelor de acte normative”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	Academia de Administrare Publică	Un funcționar public de conducere de nivel superior
8	09.03.2020	Seminar informativ ”Încetarea contractului individual de muncă. Garanții și compensații acordate salariaților în legătură cu încetarea contractului individual de muncă.”	Centrul de Instruire SSM Expert	Chișinău	Un funcționar public
9	25.09.2020	Seminar informativ ”Accesul la informație”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	Academia de Administrare Publică	Un funcționar public de conducere și de execuție
10	27.07.2020	Seminar de instruire și informare ”Protecția datelor cu caracter personal în cadrul sistemelor de supraveghere video”	Centru de instruire în domeniul relațiilor de muncă	Chișinău	Un funcționar public de conducere și de execuție
11	22-24.09.2020	Curs de instruire	Academia de Administrare Publică	Academia de Administrare Publică	Un funcționar public de execuție

		”Etica și integritatea profesională în sectorul public”	în coordonare cu Cancelaria de stat		
12	01-02.10.2020	Curs de instruire ”Managmentul conflictelor”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public de conducere
13	05-07.10.2020	Curs de dezvoltare profesională ” Eficientizarea activității profesionale în administrația publică”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public
14	26-28.10.2020	Curs de instruire ”Etica și integritatea profesională în sectorul public”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public de conducere
15	28.10.2020	Curs de instruire ”Organizarea arhivei la înreprinderi/instituții”	Centru de instruire în domeniul relațiilor de muncă	<i>Chișinău</i>	Un funcționar public de conducere de nivel superior
16	10-12.11.2020	Curs de dezvoltare profesională ” Eficientizarea activității profesionale în administrația publică”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public
17	17-18.11.2020	Curs de dezvoltare profesională ” Recrutarea și selectarea personalului”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public
18	23-24.11.2020	Curs de instruire ”Gestionarea eficientă a stresului la locul de muncă”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public de conducere
19	23-25.11.2020	Curs de dezvoltare profesională ” Eficientizarea activității profesionale în administrația publică”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public
20	25-27.11.2020	Invitație de participare la a VII ediție a Confeinței anuale Moldova Cyber Week 2020	Universitatea Tehnică a Moldovei	<i>Chișinău</i>	Președinte CSP
21	08-10.12.2020	Curs de dezvoltare profesională ” Eficientizarea activității profesionale în administrația publică”	Academia de Administrare Publică în coordonare cu Cancelaria de stat	<i>Academia de Administrare Publică</i>	Un funcționar public